

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

T. Petroni[i] Arbitri in Dalmatia nuper repertum Fragmentum

Petronius <Arbiter>

Lipsiae, 1666

Johannis Schefferi, Argentoratensis. Notæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12903

JOHANNIS SCHEFFERI,

ARGENTORATENSIS.

NOTÆ.

I.

Expectatio liberae cœnæ) quia illo die tertio expectabatur libera cœna. Sed quamnam est hinc cœna libera? num, quam accipiunt, qui hactenus fuere captivi? Sic conjectare licet ex sequentibus, in quibus mentio vulnerum, & fugæ. An, in qua liberius & solutiùs vivitur? quomodo Plautus *liberas ades, liberum locum* in Casinæ III. sc. 2. & seqq. (adde Pseud. V. sc. 2. v. 2. Pœn. III. sc. 3, 25. & 44.) Propertiusque *liberam vocat togam?* Consule & Lampridium in Heliogabalo, capite ii.

Unus servus) optimè, pro, *quidam, aliquis*. Cicero XV. epist. 16. fam. *Quanquam, quicum loquor? cum uno fortissimo viro, qui postea quam forum attigisti, nisi plenissimum amplissimæ dignitatis.* & in 1. de Or. *Sicut unus paterfamilias his de rebus loquar.* Plaut. Mostell. III. sc. 2. 147. *Iterum jam ad unum saxum me fluctus ferunt.* Infrà circa finem. *Unus præcipuè servus libitinarii.* Adde Scioppi Animad. in Voss. §. 51.

Apud quem fiat?) Non placet punctum interrogationis. Potius ponendum post, *quid*, videtur. *Quid*, ait, *deliberatis ita?* Scilicet vos nescitis, apud quem fiat. Illud *fiat* accipiendum arbitror de cœna, repetenda ex superioribus. *Fit cœna*, contrarium est *facit cœnam*, quod habet Plautus in Casin. III, sc. 6. *Ego jam intus ero, facite mihi cœnam.* & Ci-

L

gero

cero lib. IX. ep. 24. *Obliviscare cœnulas facere.* Martialis II. de Selio: *facta est jam tibi cœna. Tq̄ fieri sit* absolutè usus & Terentius in Phormione A. II. sc. 2. Verba vulgo ita habent:

Tene a symbolum venire, unctũ, atq; lotum è balneo.
Otiosum ab animo? cum ille cura & sumptu absurr-
Dum tibi sit, quod placeat. (tur)

Sed Janus Gulielmus in Plautinis Quæstionibus ad Captiv. c. 4. *Membrana Verdenses habent; dum tibi sit.* Verbo non multum, sententiæ permagna elegantia accedit. *FIERI*, in convivis, cum delicia instruntur. Plaut. Trucul. *Mane jam aliquid fiet.*

Subornatum) ad hoc instructum, ut buccina de horæ signum. Optimè. Cicero. I. de Leg. c. 22. *intelliget, quemadmodum à natura subordinatus in vitam venerit.* i. e. instructus, paratus. Simplex, pro composito ornatus. Tertullianus in de Præsc. *Ipse denique hereses à philosophia subornatur.*

Diligenter obliti) verè Petronianum. Sic enim statim ab initio: *sed nec viam diligenter tenebam.* Martialis lib. VII. 26. *O quam Regule diligenter erras.*

Tuentem) expedientem, obeuntem. Cicero X. ep. II. *Quod reliquum est, tuum munus tuere.*

Usque hoc) optimè, pro hoc usque. Vulgo scribitur; *hucusque*, quia hoc & huc promiscuè dicebant veteres. Vide Virgil. VIII. Æn. v. 423. ibique Servium. Nempe sicuti usurpabant *usque quo*, & *quo usque*. Est autem genus ellipticum, intelligendum *ad*, & *tempus*, ut sit plenè, *usque ad hoc tempus*. Cicero de Inven. II. *Ab ultimo principio hujus præceptionis usque ad hoc tempus.*

In balneo sequi) Etiam hoc optimè, & planè ex consuetudine Petronii. Ut in pridem editis: *ad reficiendum ignem in vicinia cucurri*. Et in nostris, *infrat voca cocum in medio*. item: *vetui in hoc diversorio quenquam admitti*. Phædrus noster lib. V. c. 2. *in conspectu meo audeat venire*. Ubi vide, quæ notavi.

circulis ludentem) Adscripserat suo codici Nobiliss. N. Heinsius, *ludentum*, quod sine dubio est rectum.

præsina) corrige, *sparsina*, vel *sparsiva*, uti habent vulgati.

2. *cubitum ponitis*) Malletm, *ponetis*. *Cubitum ponere* est idem, ac *cœnare*, quoniam cœnantium is fuit habitus, ut posito cubito se erigerent paulisper, atque sustentarent. Unde infra, *reposui cubitum*. *Premere cubitum* dixit Horatius I. Car. od. 27.

Et cubito remanente presso.

Et quid jam) Scribe, *Et quid? jam*. Ita supra: *Et quid? vos, inquit, nescitis*. Sic enim legendum dixi.

Et jam non loquebatur) Perperam emenda; *etiam nunc loquebatur*. Terentius in Eunucho. *Etiam nunc hic stas Parmeno*.

Trimalcio hoc suum propinasse dicebat) i. e. dicebat, se ipsis propinasse hoc vinum suum. Vocat *suum*, quia ipse tali, nec alio utebatur. *Dominicum* est alio loco apud Petronium. *Propinasse*, positum est absolute, ut in illo Martialis:

Cœnat, propinat, poscit, negat, invitat.

libellus) tabella. Sic usurpavit Seneca de Benef. IV. c. 12. *Suspensum amici bonis libellum dejicio*.

Dominico jussu) Domioi jussu. Sic Columella. IX. præf. *Subjecta dominicis habitationibus ponebat varia*.

In argentea) Sic habet Codex noster omisso *lance*, quod est in vulgatis, nec abesse debet.

Romam intrabat) vulgati habent *tenia*, quod sunt qui probant, quia hic respiciatur senatusconsultum, quo statutum aurum Minervæ simulacrum in Curia, & juxta Principis imago, sicut refert Tacitus reginæ quoque ambulare solitæ, tæniis ductis a spadonum vel juvenum grege. Sed hos ego non intelligo. Ecquid enim volunt ista, *tæniis ductis*? quid est, *tæniis ducere*? num tenebant illas tæniis reginæ? non existimo. spadones hoc faciebant, iisque ducebant reginas. Quas si referre debuit hoc loco Minerva, illa ducenda fuit à Trimalcione. At hic contra fit. Minerva ducit Trimalcionem, cujus nulla intelligitur aptè tænia. In libro Puteani *tema* legitur cum superscripta lineola, quam puto esse indicem proprii nominis, & mox, *vitabat*, non *intrabat*. Quare suspicor, lectionem esse veram, *romam vitabat*. Fuit nempe primo conjunctim scriptum, *romam vitabat*, inde factum, *romam vitabat*, postremo *vitabat*, & *tenia vitabat*.

in medio) vulgo legunt, *in medica*, Scaligerumque ajunt probare. Vellem scire causam, nam Scaligerum quidem ipsum hæcenus non vidi. Mihi potior Wouverii sententia, qui de porticu accipit hunc locum, atque *media* legit.

3. *ac lenatis gladiatorium munus non licebat multatiam considerare.*) Hæc prodigiosa sunt, nec emendata

datu facilia. Suspicio nihilominus, scripsisse nostrum: *ac leua, bis gladiatorium munus. Non licebat multa etiam considerare.* Continuat atriensis verba sua, & postquam de Iliade ac Odyssea picta memorasset, pergit, inque leua porticus parte ait cerni bis pictum munus gladiatorium, quod à se datum, credo, Trimalcio memoriae causa ibi iussit depingi, pro illorum temporum consuetudine, de qua dico in opusculo *de Pictoria*. Nisi mavis cum Cl. Gronovio insistere tenacius lectioni veteri, legereque, *ac Lanatis*, & accipere de munere nonneminis sic appellati. Cum Lanatis Consulis sit mentio apud Ciceronem III. de Legibus, alibi quoque crebro nomen hoc occurrat. Subdit postea Encolpus, non fuisse sibi tantum temporis, ut hæc omnia spectare posset diligentius. *Multa considerare dictum est, ut apud Virgilium, multa reluctari.*

— — — *Et spiritus oris*

Multa reluctanti obstruitur — — —

ait IV. Georg. Ubi Servius: *multa, pro multum, nomen est pro adverbio.* Mallem ego genus dicere ellipticum, integreque esse, *ad multa negocia usque,* vel, *ad multa tempora usque,* cum ne *multum* quidem sit adverbium, quod abunde Schoppius in Paradoxis comprobavit. Illud *etiam* respicit superius, non destiti persequi parietem, celeriter videlicet ac cursim perlustrando. Vult enim, etsi ita perlustrarit, considerare etiam singula cum cura haud potuisse. De considerandi voce dixi alibi ad Phædrum.

Ambulum.) Ita Codex noster. In vulgatis *embo-*

L 3

lum

lum scribitur. Dicam hac de re nonnihil amplius in Curis secundis librorum de Militia navali.

CN. POMPEIO) Editi ac Mss. omnes habent G. POMPEIO. Vellet sanè altero modo Dufa in Præcidaneis, sed frustra est. Vide quæ notabo in sequentibus.

distingvente bulla.) Malè in Editionibus, quotquot ego vidi, verba isthæc commate separant à præcedentibus. Mallem ego dividere puncto, quia non cohærent. Nec enim *pietas notabantur* quisquam dixerit.

4. *super hoc officiū*) Optimè ita Curtius lib. VI. Nobili juveni, *super armentariū posito significat.* Sic infra sine dubio] Verè Petronianum. Alibi in jam editis Sine dubio non repugnaverat puer. Senec. ep. 99. Sine dubio multum philosophia profecit.

in precario) Sic veteres plerique omnes, et quo fecerunt, *in præterito.* Sed scribendum est *in precario*, est enim adverbium ab *in* & *precario*, in quo *in* adjectum auget sensum & atollit, sicut fit in aliis. Vult, multis precibus orasse atriensem Cicero sic usus est simplici in Verrina V. his verbis Quo tempore in tanta inopia navium, tantaque calamitate provincia, etiam si precario essent rogandi, tamen ab his impetraretur. Precario rogare Ciceronis, est Nostri in precario deprecari.

5. *inter cervicalia*) Præfero hanc lectionem vulgatae, in qua est *in cervicalia.* Nempe vocis *inter* syllaba posterior, à sequentis vocabuli prima ob similitudinem litterarum est absorpta. Sanè nemo ponebatur in cervicalia; non hic eorum usus, sed

ut suffulcirent caput ac cervicem, circumposita,
non subiecta. Unde Martialis lib. III. in Zoilum.

Effultus ostro, sericisque pulvinis.

optimè *effultus*, ut de eo, qui est inter eos, non qui
ponitur in eis.

munitissima) Scribe, *minutissima*, ut est in editis.

excluserat) Etiam hæc lectio præstantior videtur.

Quomodo enim *adrasum* videre poterant caput, si
id *incluserat*? Ergo potius habebat exertum pauli-
sper extra pallium, quod in medio cervicalium
ambientium & palli purpurei nudum ac pæne cal-
vum non potuit non ridiculum videri. *Exclusum*,
tali sensu adhibuit & Seneca, de Mecænate agens:
sic apparuit, ut pallio velaretur caput, exclusis utrin-
que auriculis.

absens more vobis) Hæc quid sibi velint non exco-
gito. Continent fortasse causam, quare necdum
venire voluerit. Et quia non intelliguntur, etiam
ab aliis ommissa sunt. Gronovius, vir summus, cen-
set, ista verba alieno loco esse intrusa, illudque *ab-*
sens, ex glossa vocis *absentivus*, natum, atque ideo
cuncta esse sic legenda, *nondum mihi suave erat in-*
triclinium venire, sed ne absentivus mora vobis essem,
omnem voluptatem mihi negavi. Quam correctio-
nem iudico doctissimam.

Omniū textorum dicta) Sunt & hæc desperatè
mendosa. Illud *dicta* vulgati non agnoscunt. Pro
textorum, alii habent *testorum*, alii *testarum*, quod
sunt, qui ita suppleant ac corrigunt, *omniū nume-*
rum testarum: alii ita: *omniū agmen testorum*.
Verùm manent adhuc depravata. Quid si scribatur,

omnium testorū electa? nam omnino non de tesseris sed ferculis sermonem puto esse, de quibus antecessit, cum propter illud *consumit*, quod ad ludum tesserarum non satis apte potest accommodatum propter vocem *testorum*, quæ & aliàs nostras, servando igni, cui deinde cibi imponantur. Scimus enim alio loco: *animadverto Enotheam cum testis ignis pleno venientem*. Et hic antecesserat de tomaculis super craticulam ferventibus. Postremo & *electa* noster dixit alibi, *selectiores melioresque cibos. res, inquit, electissimas videntes aggredimur*. Ut sint *electa testorum*, optimum ac delicatissimum quodq; ferculorum, quod erat testis impostum. Sed de hoc alii judicent.

6. *in quo*) Nota; *corbem* masculinè poni. Vulgo habent, *qua*, nescio, annon vitio correctorum. Nempè rariùs hoc genere reperitur. Legas tamen apud Priscianum, & alios.

quales, que incubant ova) vulgo, *quales esse solent que incumbunt*, Puto, nostrum esse præferendum. *Incubant* habetur etiam in aliis codicibus, ut notavit Patissonus. Varro lib. III. c. 9. *Quæ velis incubare, negant plus viginti quinque oportere ova incubare*. Et paulò post: *ova, que incubantur*.

non minus selibras) placet hæc scriptura, præ vulgari *sex libras*. Scio, quid hic alii de exaggeratione joculari notent; verùm cur in hoc jocetur noster, cum severus sit in cæteris, non video.

vitello circumdatam) vulgati, *vitellio piperatam*. Sed videant alii, an concinnum satis sit, *piperato piperatam*.

Sabinde

Subinde) Deinde. Petronianum verum. Sic enim & in editis. *At subinde, ut in locum secretiorem venimus, centonem anus rejecit.* Atque ita locis aliis.

qui arenam) An legendum, *quis?* ut esset *queis*, vel *quibus*, referreturque ad præcedens, *utribus*. Malo retinere lectionem vulgatam, & referte ad *Æthiopes*, non quòd genere tales semper essent, verùm vultu facieque, qui hoc negocium conficiebant, perusti scilicet coloratique multo sole. Plautus agens de eadem re in Pænulo A. V. sc. 5.

Ita replebo atritate, atrior multo ut fiet,

Quam Ægyptii, aut qui cortinam ludis per circumferunt.

spargunt) aquam scilicet, quam in istis utribus habebant contra pulverem caloresque. Verbum est solenne in hoc negotio. Plaut. in *Fragm. Incert. Exitu Davo*, *age, sparge.* Hinc Sallustius apud Macrob. II. Sat. 9. ubi de cœna Metelli. *Simul croco sparsa humus.* & in lege 4. ff. de his, qui not. inf. *Xystici, agitadores, qui aquam equis spargunt.* Adde Lips. in *Amphit.* Item Phædrum nostrum lib. II. c. 6. & Svetonium in *Cajo* cap. 43. Utitur & alibi noster. ut: *Hoc credulissima anus spargi subinde humore feminamea.*

dedere in manus) Celsus ad eundem modum lib. III. cap. 15. *Si minus, mista bis aqua in alvum datur.* Illud *in manus* placet nostro etiam alias. Ut paulo antè: *pueris Alexandrinis aquam in manus nivatam infundentibus.*

Equum inquit, Mars amat) Variè disputant hic de equo, & quærent, quomodo conveniant cum se-

quentibus. Mihi simplicissimum convenientissimumque videtur, ut pro eo scribamus *æquum*. Nempe tum est verum certamen, cum utrinque paribus certatur viribus, quod proinde Mars dicitur amare.

itaque iussit suam) Inserunt vulgati, *senex*, quod ego suspicor ex glossa esse, cum præcedat, *dominus*. *obiter* & *pædidissimi*.) Locus, quem tentarunt varii. Primum ediderunt, *obit ei præadisimi*, & apposuerunt stellam, quasi quid deesset. Pro his ipsis alii qui fecerunt *obiter fædisimi*. Sed & illud, *sua frequentia*, immutarunt, scripseruntque nunc *sua frequentia*, nunc *sublata frequentia*. Est, qui totum locum sic refingit: *minorem nobis æstum sua frequentia facient: obediunt ei paratissimi servi*. Licebit opinor & nobis in tanto omnium dissensu divinare. Arbitramur itaque sic scripsisse nostrum: *obiter, ait, pædidissimi servi minorem nobis æstum sua frequentia facient*. *Obiter*, dicit, hoc est, dum hoc agunt, dum in eo erunt occupati, ut suam cuique assignent mensam; minorem frequentia sua facient æstum. Sic illud *obiter* usurpat locis quoque aliis. Ut: *at ne in hoc quidem tam molesto tacebant officio, sed obiter cantabant*. Hoc est, simul, dum hoc peragunt officium. Item alio loco: *interrogo ego, quid estis? obiterque per rimam foris speculari diligentissime capi*. Non hic *obiter* est in transcurso, celeriter, & velut aliud agendo, sicut exponunt, quia sequitur, *diligentissime*, sed planè id, quod dixi. Glossæ veteres: *ἐν τῷ αὐτῷ*: eodem, inibi, *obiter*. *Minorem frequentia sua* ponit pro, *minorem præ frequentia*.
h. e.

h. e. quam facerent frequentia sua, si frequentes adstarent. *Pædidissimi* autem hic dicuntur à Trimalcione per convitium superbissimum: à *pædore*, quasi fœteant, & cum calore ingratum de se spargant odorem, sicut fit in constipata turba præsertim minus nitidorum. Festus: *Pædidos*, *sordidos* significat, atque obsoletos. Ab hoc igitur *pædidi*, sunt *pædidissimi*, qui errore facti *pædisimi*, quod oscitans liberarius syllabam *di* putaret redundare.

7. *tangomenas faciamus*) Ad eundem modum scribitur hoc vocabulum & in sequentibus. Sed quid est, *tangomenas facere*? nihil aliud, existimo, quam vino poculisque liberius indulgere. Quæ verò ratio hujus sit vocabuli, licet nobis non desint conjecturæ, tamen discere malumus ab aliis.

vita vinum est) totus hic locus mutilatè ita legitur in editis: *Heu, inquit, ergo diutius vivit! verum est, vinum Opimianum præsto*, è quibus non satis commodè se extricarunt eruditi. *Vita vinum esse* dicitur, quia nutrit augetque vitam. Vetus est jambus: *Mens est anima vinum, vinum anima corpori est*. Et in Inscriptione veteri apud Gruter. p. 912. *Vitam faciunt, balnea, vina, venus*.

curatissime) veteres habebant, *accuratissime*. Tac. XIV. An. c. 21. *Ludos cumtius editos*. & sic alibi.

aptatam) *aptam* habebant veteres. Sed *aptatam* etiam alias usurpat in similibus.

laxata in omnem partem verterentur) *Edici præferant*, *locata*, & *flecterentur*. Sed nostrum *laxata* sine dubio præstantius. & sequitur, *catenatio mobilis*.

bubu-

bubula) vulgo *bubale*. Sed nostram est in aliis codicibus.

stericulam) Optimè. vulgo est, *stericulam*, per compendium scripturæ, ut existimo, vulvam intelligit ex sue castrata. Celsus II. cap. 23. ubi de rebus stomacho idoneis: *Ex sue, ungula, rostra, aures, vulvæ, sterilesque*. Ita habet vetustissima editio. vulgo edunt, *vulvæque steriles*, contra mentem scriptoris, qui probat vulvas, etiam steriles. Ab hoc *steriles* apud nostrum sunt *sterilicula* per diminutionem, in qua vulvæ sunt intelligendæ.

super scorpionem, pisciculum) Lego, *super scorpionem, scorpionem pisciculum*. Librarius ineptus male repetitum *scorpionis* vocabulum putavit. In quibusdam editis mutilatè legitur, *super scorpionem*, cum asterisco. Sed *scorpionem* habet etiam Plinius, qui & juris ex eo facit mentionem his verbis: *Omnium piscium jus alvum emollit, sed optimum fit è scorpionibus*.

oclopetam) vulgati habent, *odopetam*. Savaro legit *otopetam*, & exponit *auritum*, seu *leporem*, Græcè *ωτοπετην*. Sed non video, quæ ratione sagittario conveniat, qui profecto non venatur pisces. Divinent alii in loco hoc desperato.

in quo cornua erant) scribo: *in qua* scilicet *locusta*; dicit, ideo capricorno assignasse locustam, quoniam & ipsa habeat cornua, eaque fuisse relicta in locusta illa, quæ tum apponebatur.

de la serpicario) Variè hic locus scribitur in vulgatis, nec à doctis modo eodem emendatur. Nos hanc nostram lectionem non existimamus contem-

pen-

nendam. Ordo hic est: *ipse extorsit canticum mimo.*
quale canticum? de laſerpicio, teterrima voce.
 Canticum de laſerpicio, expono canticum in
 laudes laſerpicii. Laſerpiciarium id, quod est con-
 ditum laſerpitio. Laſerpitii uſum in cibis fuiſſe cre-
 berrimum commendatiſſimumque, docet Caſau-
 bonus pluribus ad Athenæum. Itaque ut laudes a-
 liarum rerum, vini puta, & ſimilium, ſic planè laſer-
 pitii credo cantilena expreſſiſſe. quam proinde mi-
 mus iſte debuit cantare. Quamquam cum nullius
 mimi antè ſit facta mentio, rectius hæc acceperi-
 mus de ipſo puero, cantionem iſtam à ſe extor-
 quente, quoniam cantabat voce teterrima; extor-
 quente autem mimo, i. e. geſticatione quadam.
*Mimus enim, teſte Diomede, ſermonis cuiuſlibet mo-
 tusque ſine reuerentia, vel factorum turpium cum laſci-
 via imitatio.*

8. *percucurrerunt.*] *Procucurrerunt*, habent editi. E-
 gò temerè nil muto: nam & infra noſter: *Ille dimiſ-
 ſus circa menſam percucurrit. Percucurrerunt*, eſt, *cu-
 currerunt.*

aliquam urbanitatem.] Ita meus: ſed addendum,
ad aliquam, ut habent editi.

ut putares eſſem Darium) *Suſpicabar ſcripſiſſe, ut
 putares Beſſum in Darium hydraule cantante pugna-
 re.* Notum eſt ex Currio Beſſi facinus. Beſſus, ait, &
*ceteri facinoris ejus participes vehiculum Darii aſſecu-
 ti, ita accenſi tela inſiciunt in Regem, multisque con-
 foſſi vulneribus relinquant.* Huc alluſiſſe videbatur,
 planè ſicut Martialis lib. XI. ep. in Cæcilium allu-
 ſit ad Thyeſtæ fabulam in re ſimili, ubi ait:

Atrens

Atreus Cacilius cucurbitarum.
Sic illas, quasi filios Tyestæ
In partes lacemat secatque mille.

Verum svadet Cl. Gronovius, ut putares *essedarium*, pro *essem Darium*. Id quod vehementer placet, propter additum *hydraulem*, cujus nescio an sit locus satis in lectione altera idoneus.

quid habeat) quam dives sit. Eleganter isto sensu, *habendi curam* dixit Phædrus noster in præf. III. & Seneca *syngraphas* vocavit *vacua habendi simulacra* VII. Ben. 10.

saplutus) Puto scribendum: *adeò sanè Plutus est*. Plutum posuit pro cæco. Notum illud, $\delta\ \tau\upsilon\ \Phi\lambda\omicron\varsigma\ \pi\lambda\grave{\alpha}\tau\omicron$ & vide Lucianum, itemq; Aristophanem. Eleganter tamen, *Plutum*, quia Plutus simul auri largitor, atqve opum. Adde Phædrum nostrum lib. IV. c. 2. Est itaque ludus in ambigua significatione Pluti, quia & divitem significat, & cæcum. Clarissimus Gronovius volebat, *Zaplutus*, à Græco $\text{Ζάπλ\omicron}\tau\omicron$, *valde dives*, & hoc proximum scripturæ divulgatæ. Quanquam sit in Glosfis Tulli Tyronis, *Saplutus*, sensu parili, ut credo. v. p. 158.

lupatria] Locus admodum vitiosus; puto tamen scribendum: *sed hæc lupa ebrío providet omnia, & ubi non putes, est. Sicca, &c.* Lupam vocat per convitium Fortunatam. ait, *providere omnia*, h. e. curare. Quomodo est apud Vellejum, *providere supplementum* lib. II. c. 130. & apud Cæsarem, *providere rem frumentariam* VI. B. G. Dicit autem, *facere hoc ebrío*

ebrio Trimalcione, dum ipse poculis indulget, denique esse, ubi nemo putet, industria videlicet, provisione, inspectione. Respicit, quod antecessit, huc atque illuc discursare.

ubi non putes, est.) Ita Plautus Amph. III. sc. 3. *jam hic ero, cum illis censebis esse me.*

est sicca) Ita Lucilius sat. VI. ut testatur Nonius, voce *Abstinemus.*

Lanificam dici, siccam, atq; abstemiam ubi audit. tantum auri) Præcessisse aliqua hic censeo.

9. *male lingvæ pica)* *Picam* vocat Fortunatam ob garrulitatem, *male lingvæ*, ob traducendi & convitiandi studium. De garrulitate notum vulgo, itemque ex Martiale, Plinio, & aliis, qui loquacem *picam* garrulamque vocant.

pulvinaris) Valde mihi hoc suspectum. Nec enim cohærent, *pulvinaris pica.* Puto illud *naris* seorsum oportere scribi. Reliquum alii excogitent.

quam milui volant) legendum est, *quam milui volant.* Illud *quam* est *quantum.* Scholiastes vetus ad Illud Persii Sat. IV. v. 25. *arat Curibus, quantum non miluus oberret: Secundum, ait, proverbium: quantum milui volant. Quam, pro quantum* posuit optimè. Terent. in Hec. IV. sc. 4. *turbent porro, quam velint.* Donatus eo loco: *Quam non est generis feminini, sed est, quantum.* Reperitur eadem locutio apud Ciceronem etiam, & alios.

nummorum nummos) An hæc glossa ejus, quod sequitur, *argentum; num* potius *foenus ingens* denotant?

argen-

argentum in ostiarii illius cella plus) Benè *argentum plus*, i. e. amplius, majus, copiosius adjectivè. Ita Lampridius in Alex. Sev. c. 41. *Et quum argentum in ministerio plus ducentis libris non haberet.* Florus IV. cap. 2. *ut non rectè tantum civile (bellum) dicitur, sed potius plus, quam bellum.* Bellum plus, quam bellum, est majus, pejus. Vide infra.

Ad summam) Sic in editis. *Ad summam statim scietis.* Senec. VII. Ben. 13. *Ad summam, puta, cum captus essee, me pecuniam mutuatum.*

babecalis in rute folium conjiciet) Suspicor, scripsisse nostrum, *baba!* *satis in &c.* *Satis*, est benè Ita Phædrus noster IV. c. 23. *satis profecto retudi superbiam.* Terent. III. Adelp. 3. *Si satis cerno, is hercle est.* Cl. Gronovius censet *babecalos* esse haustos ex Arnobio Salmasiano l. IV. ubi *babecali* adolescenter memoraatur pro libidinosis, à βαβαξ vel potius βιβαξω. Illud, *conjicere in rute folium*, proverbii habet speciem, & notare obsequium servorum videtur, quasi in spacium minimum cogi contrahique possint; quale occupat rutæ folium. Pari sensu etiam in sequentibus repetitur. Idem Gron. *rute folium* formatum allusione ad πεταλισμὸν, sed errore convivantis pro πέταλον ἐλαίας, quod est apud Diodorum l. XI. c. 8. dictum *rute folium* existimat.

lana, credra) quid est, *credra*? Scribo absque distinctione, *lane erithrae*. De his lanis vide Columellam lib. VII. cap. 2. & Plin. lib. VIII. cap. 48. ubi preciosissimas, & ex Asia petitas scribunt.

Arietes à Tarento) id est Tarentinos. Tarentinorum

norum ovium magna celebritas ob molliem lanarum. vide Columell. III. c. 2. Coniunguntur autem hic, *emit à Tarento*, ut mox: *jussit afferri ab Athenis.*

eos curavit in gregem) Nil hic censeo mutandum, *curavit eos*, est procuravit, *in gregem*, est ad gregem, gregis causa, ut eam reparent.

obiter, & vernacula) Scribo: *obiter ut, vernaculae quæ sunt, meliusculæ à Græculis fiant.* Dicit, ideo quoque apes accersivisse ex Græcia, ut junctæ vernaculis domesticisque, redderent ipsas quoque meliores. De præstantia mellis Attici apumque, res est vulgo notissima.

ex India semen boletorum) Hæc dicuntur joco, sicut supra *lac gallinaceum.* Nam boleti neque semen habent, nec ex India petebantur.

tot culcitra) perperam. Emenda, *culcitas.*

conchiliatum aut coccineum tomentum) lanam conchilio vel cocco tinctam, quæ sunt farctæ. Vulgo ad hoc pilis ciliciis utebantur, aut stramine conciso.

tanta est animi beatitudo) Illud animi suspectum mihi est, glossæque sapere videtur.

collibertos) Plautus Pænulo A. IV. sc. 2. *Quin ber- cle collibertus meus faxo eris, si Dî volent.*

succosi) pingves ac succi pleni. Sic appellat joco, opulentiores, quia ferè cutem curare consueverunt, & quia pecunia quasi succus quidam est in vita. Unde *exugere* dicuntur, qui pecunias eripiunt. Vide Plautum in Epid. II. sc. 2. 5. Neque sensu multum dissimili Cicero lib. VII. Att. ep. 13. usurpavit *succones.* Vide Bosium ad eam p. m. 93. Inve-

M

nitur

nitur autem vox hæc, quæquam suo sensu, etiam
pud alios. Columella IV. c. 29. *in aliis stirpium gen-
eribus, quæ firmioris & succosioris libri sunt.* C. Sere-
nus cap. 6.

Aut tu succosæ cinerem perducito lana.

in imo imus) illud *imus* mihi suspectum est, vel
fit glossa præcedentis, *in imo.*

de nibilo) Quomodo Ovidius, *de tenui origine.* Ju-
venalis posuit *è nibilo* in re simili, Sat. III.

*Quadringenta tibi si quis Deus, aut similis Dis
Aut major fato donaret homuncio, quantum
E nibilo fieret. —*

sed quomodo) Locus valdè corruptus, quem
restituendum censeo. *Sed (quomodo dicunt, ego nibilo
scio, sed audivi) quum modo incuboni pileum rapuisset,
thesaurum invenit.* Illud, *quomodo dicunt*, formula
est ejus, qui appellat famam popularem in obscuro
dubiove negotio. Cicero in Pisonem, quanquam
alio significato: *Iste claudus; quomodo ajunt, pileum
retinere.* Quod sequitur, *incuboni pileum rapuisset,*
intelligendum est ex superstitione veteri, cujus ho-
dieque passim extant reliquæ, velut incubones
ornati pileis, quibus surreptis compellantur ad ob-
sequium in indicandis pecuniis reconditis. Incubon-
es enim dicti veteribus, illi quicumque, qui thesau-
ris absconditis incumbunt; eosque custodiunt. Pom-
ponius Sabinus ad II. Georg. v. 507. *Incubat, invigilat,
postquam invenit. inde, incubones, qui thesaurum
invigilant. Rapuisset, est, eripuisset, plane sicuti alio
loco in editis.*

O fallax

*O fallax natura Deum! quæ prima dedisti
Ætati nostræ gaudia, prima rapis.*

Est tamen sub alapa) Hoc proverbii habet specie-
em. Sed quid hoc loco, *alapa*? Num respicitur ad
eam consuetudinem, quæ libertas dabatur, memo-
rata Phædro nostro lib. II. c. 6. Atqui supra mentio
est libertorum, non servorum. Quare censeo acci-
piendum de ea, quam perferre cogebantur à pa-
trono suo, quovis ludere durius velle ac jocari.

non vult sibi malè] ea facit, quæ ad commodum
suum, & voluptatem pertinent. Plautus *Afin. Ac. V.*
sc. 1, 13. utinam, male qui mihi volunt, sic rideant.
Cicero. *ep. ad Att. Antonio, quam nunc est, volo pe-
jus esse.*

cum hoc titulo) tabula, libello. Plin. VII. *ep. 27,*
in re simili. *Venit Athenas philosophus, Athenodorus,*
legit titulum. Et in colloquio vetusto: *Steterunt ad*
titulum, ἐστὰ θρόνον τῶ ἐγγὺς τὸν τίτλον. Sic infra.

proscripsit] absolutè. Cicero in Orat. pro Quint.
Auctionem in Gallia Publius hic Quintius Narbona se
esse facturum, proscribit.

ex Calendis Juliis) Doctè. Hoc enim fuit solenne
elocandarum ædium tempus. Consule l. 60. ff. lo-
cat. cond. itemque 41. ff. de Contr. Empt. & quos
ibi laudat Gothofredus.

10. *libertini loco*) Ergo fuit quoque certus liber-
tini locus. Sed quis libertinus iste, cujus peculiarem
esse voluerunt locum in mensa, & ab ipso nomina-
re? Credo Libertinum seu libertum Cæsaris intel-
ligi. Fuisse hos libertos sæpè missos in Provincias
à Cæsaribus aliorum atque aliorum gratia nego-
ciorum

ciorum, res est nota. Hinc eorum non exigua apud Provinciales auctoritas. Unde puto factum, ut sic ut Romæ haberent locum *Consularem* dictum, qui is dabatur Consuli, si præsens esset in convivio, in Provinciis Coloniisque locum *Libertinum*, qui dabatur liberto seu libertino Cæsaris, item *Prætorium*, qui Prætori, ut deinceps audiemus.

jacet) accumbit. Probè. Juvenalis sat. I.

— *vacuisque toris tantum ipse jacebit.*

Sidonius l. ep. II. *Primus jacebat cornu sinistro consulari ordinarius.*

bene se habuit) tractavit, in respectu ad victum, & familia. Contrarium habes apud Terent. I. Adelph. I. *Ruri agere vitam, semper parcè ac duriter se habere.*

non impropero) objicio, & velut incuso. Citant Lexicographi hoc vocabulum ex Plauto, ac extant dicunt in Rudente A. III. sc. 4. v. 28. verum ibi Doussæ, optimaque Gronovii editio habent, *etiam vim opprobis*. Video nihilominus Gryphium edidisse, *vim improperas*, ut anceps hæream, ne dispiciam satis, quid de loco præsentis judicare debeam. Philoxenus profecto laudat. *Inproperium*, ὀνειδίζει. *improperat*, ὀνειδίζει.

Ille sextertium suum vidit decies) Optime. Seneca II. de Benef. cap. 27. *hic quater millies sestertium suum vidit.*

male vacillavit) Eleganter de eo, cujus fides communitis sumptis aut perditis rebus dubia est facta. Cic. in

Catilin. II. *partim male gerendo negotio, partim etiam sumptibus in vetere ere alieno vacillant.*

capillos liberos) instar proverbii hoc est, de obæ-rato, seque ac sua omnia debente aliis.

omnia ad se fecerunt) Quomodo, *fecerunt*, in plu-rali, cum antecedit, *culpa liberti scelerati*; in singu-lari? Puto hic abesse aliqua, & iccirco asteriscum his præmitti oportere.

Scito autem sociorum olla male feruet) Scribe, *cito*. Reliquum est ex proverbio. Nam *feruere olla* dici-tur, cum amici patinarii colunt & sectantur amicos suos. Græci hoc sic efferunt: *Ἐὶ χύτρος, Ἐὶ Φιλία*, *cum feruet olla, vivit amicitia*. Hinc *male feruere olla* dicitur, cum amicitia illa incipit langvescere. Id quod facile fit inter socios, quos conciliavit luxus, voluptas, vel quæstus alius, cessante isto quæstu, & deficiente re familiari.

res inclinata) fortuna facta est adversa. Cic. I. Att. ep. 1. *laboratur vehementer, inclinata res est.*

amici de medio) puta *recedunt*, ut hanc formulam supplet Cicero in Or. pro Sextio Rosc. *Recede de medio, per alium transigam*. Elegans ellipsis, quæ celeritatem discessus illius ostendit. De re ipsa sæ-pe habes apud Ovid. in Trist.

sic vides) talem, qui fuerit tam opulentus. Teren-tius in Phorm. I. Ac. 2. *desinas, sic est ingenium*. Ita sæpè alii. Noster infra. *Ego, quod me sic vides pro-pter artificium meum, Diis gratias ago.*

exe) Corrige: *sic vides? ecce, libitinarium fuit*. Li-bitinarii viles habitus & abjecti. Vide Senec. VI. Be-nef. cap. 37.

sic cœnare, quomodo rex) regio splendore, opulentia regia. Senec. ep. 87. *Pecunia sic in quosdam homines, quomodo denarius in cloacam cadit.*

apros gausapatos) gausapa contextos, ornamenta gratia. Sic in sequentibus habes & pileatos.

viscocos) suspicor scripsisse nostrum, *opera piscaria, avis, cocos. Avis*, pro, *aves*, sicut sæpè, in quo prima littera est ob similitudinem antecedentis. *Avis* apud veteres fuisse in deliciis, ignorat nemo, & videat, qui volet, Meursium in de luxu Rom. cap. 15. & Nonnum Rei cibariæ cap. 20.

Phantasia, non homo) Legendum arbitror, *phantasma*. Est autem phantasma, vilus nocturnus, sine spectrum, ut ex Plinii lib. VII. ep. 27. Macrobii lib. I. cap. 3. & aliis manifestum est. Possis tamen retinere istoc sensu etiam vulgatum. Carfilides in responsis suis *τι ἀνθρώπων? ὀλιγοχρόμιον φάντασμα*. Pro his interpret vetus: *Quid homo? Minus temporis fantasia*. *Φάντασμα* Græcum, est Latinum *fantasia*. Sed quæ ratio, quod eum vocet phantasma? Credo, quod & hæc interdum per noctem videantur agitare convivia, omnique rerum pretiosissimarum copia abundare, cum mox illufcente die illarum rerum nil appareat. Neque alia sunt *tempestates rerum late*, quas cum illis spectis memorat Macrobius. Quia ergo hic quoque vivebat in summa affluentia, sed vivebat brevi tempore, paulò post privatus rebus omnibus, joco eum ita appellare volebat. Cæterùm ad eundem modum infra: *discordia, non homo*. Catullus. *Non homo, sed*

verè mentula. Apulejus VIII. *veruecem, non asinum* vides.

conturbare) Ita noster in editis: *Qui postquam conturbavit & libidinis sua solum vertit.*

cautionem proscripsit) Lege, *auctionem proscripsit.* Cicero lib. XIII. Attic. 5. *Si tibi videtur, appelles Balbum de auctione proscribenda.*

publicatis) publice prolatis, ut à cæteris convivis possent exaudiri. opponuntur tacitis ac secretis colloquiis, qualia ferè ab initio cœnæ habent inter se vicini. Sic *publicare fortunam suam*, Seneca dixit.

vos oportet svave faciatis) scilicet per svavia hæc vestra colloquia. Sic loquitur Trimalcio per superbam ostentationem sub specie modestiæ, quasi vinum esset vilius, ac id circo tali opus haberet condimento. Vide infra, ubi ait, *vinum bonum faciatis*, sensu simili.

natare oportet) in vino scilicet, ad quod eos adhortatur istoc proverbio. Nempe frigidioris humidiorisque naturæ pisces sunt, & sic debent corrigi.

rogo, me putatis) Petronianum. Sic in editis: *Rogo. ebrii estis, an fugitivi?* item: *Rogo, inquam, quid tibi vis cum isto morbo?* item: *rogo, expiare manus precio licet.*

theca repositorii) Repositorium, quod paulò antè ferculum, & descripsit in superioribus latisimè. Hujus theca, opinor, in qua cibi singuli reponuntur.

sic notus Ulyxes?) *notus*, est, celebris ac clarus. Sensus ergò; an sic, & hoc modò, hac simplicitate

clarum factum putatis? Altius & callidius quid subest, quod conveniat cum calliditate Ulyssis, ut mori audietis. Videtur speciem proverbii habere, de cui subest occulta, & nec opinata ratio causaque. Ista excusa erant, cum me docet Nobil. Heinſius extare hoc In Virg. II. Æn. v. 44. hemistichion. Porro id liquet esse hunc verborum sensum: An ego vobis non melius sum notus? an putatis me esse tam simplicem rerumque imperitum?

hominem inter homines) significanter *hominem* usurpat de libero, & ingenuo. Sic planè Nero apud Sveton. c. 31. postquam aureas suas ædificasset ædes, quasi *hominem tandem habitare cœpisse*, agebat.

sicut ille feri culusta mel habuit praxim) Hæc prodigiosa sunt. Suspicio, scripsisse: *sicut ille sericulum tamen habuit praxim*. Puto autem respicere Ulysses, sensumque esse, licet visus fuerit asperior, tamen usu edoctum potuisse afferre grata. *Sericulum* existimo vocari, à *serio*, sicuti à *blando* est *blandiculus*, & *blandicule*, quod habet Apulejus: nisi malis legere, *feroculus*. *Praxim*, sive *praxin habere*, est tenere usum rei alienius. Quomodo Cicero in l. de Fin. *habere artem differendi*, Cæsar IV. B. G. *habere usum belli*. Cl. Gronovius legit, *offerris*, *sicut iste feroculus tamen habuit gratiam*, vel *graxim* è prologo Africaniæ, ubi aliquando lectum *graxis*, pro *gratiis*.

Cælus hic) Ita Ennius, Varro, alii. Benè autem, *cælus*, uti qui philologiam hic ostendet.

II. *frontem expudoratam*) Est in Glosſis Isidorus *expudoratus*, *impudicus*, quod à Vosſio, ut barbarus, rejicitur. Itaque de eo ampliùs hic cogitandum.

cornu acutum) quo petant feriantque alios: per figuram usurpatur de contentiosis, ac paratis alios lædere. Plautus in Pseudolo: *formido malè, ne in re secunda nunc mihi obvertet cornua.* Vide Horat. ser. I. & alios.

arieti illi) Mallem, *arietini*. Arietinum, est simile arietibus, quomodo Columellæ *cicer arietinum*. Tangit lites ac contentiones eorum, qui in literis versantur.

taurus) Sic festivè loquitur. Nempe laudabant urbanitatem ejus, sicut præcedit.

boves) quare boves? an quoniam & ipsi junguntur bini ad vehicula vel aratra in opere? Hinc apud Varronem in fragmentis, *bigæ cornuta*.

utrosque parietes linunt) Græcum respicit proverbium, quod est *δύο τύχης ἀλείφειν*, usurpaturque de iis, qui apud omnes, etiam adversos inter se; gratiam inire quærunt.

Et hoc, Et illoc) Antiquè, pro *huc*, & *illuc*. Plautus in Merc. *non hoc voluntas me impolit.* Ita supra, *usque hoc*.

super illum posui) nullum cibum imposui signo illius in reposito. Nam alioquin supra mentio fit coronæ super eum, ob hanc causam.

genesim) ut supra, *praxin*. Intelligit autem fatum ex signo illo sibi impendens. Nam ut ait Cicero II. Divin. 12. *vim quandam esse ajunt signifero in orbe, qui Græce ζωδιακός dicitur, talem, ut ejus orbis unaquaque pars alio modo moveat immutetque, cælum, perinde ut quæque stella in iis finitimisque partibus sint quoque tempore, eamque vim varie moveri ab iis*

syderibus, quæ vocantur errantia. Cæterum hoc modo *genesin imperatoriam* dixit Svetonius, *genesin mortalium* Censuimus, atque alii.

cataphage) Corrige, *cataphagi*, h. e. helluones. Glossæ veteres. *καταβαγός*. *Nepos*, *comisator*, *υπαρξ*, *comesor*.

laniones) Ergò posthac non magis probum erit *Lanio*, *lanionis*, quam *lanius*, *lanii*, si quid pollebit fragmenti hujus auctoritas. Negaverat Vossius lib. III. de Vitiis ser. Lat. Sed. & in Glossis antiquis: *κρεοπώλης*, *lanio*. & Paulus I. C. I. 18. ff. de Instru. eto. *Cum de Lanionis instrumento queritur &c.*

aliquid expediunt) ingenii judicii que sui trutinam puta: ideò enim nasci tales facit in libra. Ita habes apud Phædrum nostrum lib. III. c. 15. *expedi, quid fecerim*. Plautus in Prologo Captiv. *hic bodiè expedi et hanc doctè fallaciam*.

qui holera spectant, lardum tollunt) Ad instar proverbii de iis usurpat, qui aliud simulant, aliud faciunt, sicut strabones aliud notare oculis, aliudprehendere manibus videntur. Fures cum primis notat, & invidos. Consule Nonium, voce *strabones*, in bique Varronis & Lucilii loca.

quibus præ mala sua, & cornua nascuntur) Puto planè, scripsisse nostrum, *quibus præ mole sua & cornua nascuntur*. *Præ mole*, est, propter molem, sicut Plautus, *præ tremore*, Cicero, *præ lachrymis*, & alii noster ipsa infra, *præ literis*. *Molem* intelligit farcinam simulque figurate malorum. Qua ratione Cicero quoque in Catilinaria III. dixit, *mali molem à cervicibus suis depellere*. Ludit in ærumnosos, hoc est

eos propriè, qui ærumnis utuntur ad ferenda onera, figurate verò in miseros & laborantes variis difficultatibus, aitque ipsis ex eo, quod tam gravia ferant onera, cornua nasci. Non profectò imperite, quando & qui onera istiusmodi sustinent, magna spiritus contentione cerebrum diducunt veluti, & viam cornibus aperiunt, & ærumnosi melancholici juxta sunt, copiaque materiæ, unde cornua proveniunt, abundant.

aliquid mali] atqui sequitur, *aut nascantur*. Nempe hic philosophiam suam Trimalcio ostentat, quãdò inter mala numerat nasci. Sententia est Theognidis apud Stobæum serm. 99. quam habes & inter editas à Grutero: *Optimum, non nasci, aut natum quam citissimè mori*. Cæterum *aliquid mali* intelligo, *res aliqua mala, aliquod malum* efficit, ut hoc ita fiat.

corrotundata) rotunda facta. Seneca IV. Q. N. 3. *Potest etiam si non fuerit grando talis, cum defertur, corrotundari, & toties per spacium aëris densi devoluta equaliter atque in orbem teri*. Adde & epistolam illius 113. Philoxenus in Glosfis: *Conrotundat, σπογγυλαῖς*. Lexicon Cyrilli *σπογγυλίζω, conrotundo, rotundo*. Cicero sic usurpavit simplici *rotundare* in de Universo:

sophos) σοφῶς. Martialis.

Quod tam grande sophos clamet tibi turba togata.

ad camaram) ad rectum. Noster in jam editis: *bi-lychnis de camera pendeat*. Sed & *camara* per *a* est rectum, imò perfert alteri Verrius, & Charisius.

Porro,

Porro, *sublatis manibus ad camaram* hic dictum, ut *sublatis manibus ad cœlum*, quod est frequens.

tolaria) Emendo, *toralia* proposuerunt *toris*. Varro; *tomle*, quod ante *torum*. Quia ante *torum*, ideo noster *proposuerunt toris*, i. e. ante ea posuerunt.

picta) acu scilicet. Erant enim vestes, variis ornatae imaginibus, quibus *torum* ornabant, undiqueque circumpositis; errantque vehementer, qui accipiunt pro eis, quibus *torus* involvitur, aut insertitur, & quæ *linceul* à Gallis appellantur; nam omninò *torum lectumque* ambibant. Glossæ veteres, *torale*, *περίελινον*. Isidorus optimè ad hanc mentem: *toralia*, *longæ perpetuæque mappæ*, quales scilicet conviviiis inserviebant. nam præcedit apud eundem *mappæ convivii & epularum oppositarum sunt*. Sicut autem hic sunt *picte*, ita apud Lampridium in Helio Gabalo, *aureæ*. *Primus omnium privatorum toros aureis toralibus textit.*

subsefforesque] Optimè sic vocat venatores dolo captantes feras. Servius ad Virgilii XI. vers. 268. *Subseffores dicuntur, qui in insidiis tauros interimunt*. Habes quoque apud Ausonium in præfatione *Centronis*, sed verba etiam post Scaligerum male distincta sunt: *& mirmillo in armis subsidens: venator: & latrans canis. tu scribe: in armis: subsidens venator: &c.*

12. *etiam circa mensam*) pulchre, ac cum admiratione ponit illud *etiam*. Quomodo Petronius in editis: *tanquam mendici spoliū etiam fastidiose venditabat.*

positum

positus) Proprie, de cibis. Juvenal. i. Sat.

— *quanta est gula, quæ sibi totos*

Ponit apros — — —

Plinius X. c. 50. *ne quid volucrum poneretur, præter unam gallinam.* Similiter Horatius, Ovidius, alii.

excoptoplacentis) Scribe junctim, *coptoplacentis.* Athenæus lib. XIV. cap. 15. ubi de placentis Romanorum: *Sunt & aliaplacentarum genera, coptopla-centa, ostracitis, &c.* In Græco hic omissum est id vocabulum, sequitur tamen longiuscule post, *κοπτο-πλάκας.*

alricula) vestis brevior, quæ humeris alisque solet injici. Ita docet manifestè Velius Longus: *Aliculam existimant dictam, quod alas nobis injecta contineat.* Itaque non assentior viro summo, qui à Græco *ἀλιζ* derivabat. hæc enim erat tunica, eaque manuleata: tunica autem non *injicitur*, quod usurpat Velius de alicula, cum vestis sit interior. Potius erat crassior vestis, velut collare, aut scapulare, frigori arcendo ab alis & cervicibus. unde Martialis.

Brumæ diebus, feriisque Saturni

Mittebat Umber aliculam mihi pauper.

Mittit aliculam brumæ diebus, eo fine, sicut dixi. Cæterum non dubito, quin habitus, qui hic describitur, sit venatorius, propter ea, quæ sequuntur, atque antecedunt. Quod notandum fuerit, ne ex Ulpiano solis pueris aliculam attribuamus.

subornatus) verè Petronianum, ut, in jam editis: *ultimo cinedus supervenit, myrtea subornatus gausapila.*

cum

cum arundinibus] De his consule Plautum in *Ba-*
ch. I. f. 1, 17. & quæ ibi ὁ πᾶνυ Gronovius.

Etiã videte) Num scribendum *divisim*, & *jam*
videte? Sed sic & in sequentibus, ubi vide.

ad numerum) omnibus, quotquot erant, convivis.
*S*Ctum vetus apud Ciceronem lib. *IX.* ep. 8. quæ
 est *Cœlii*. *Si ex eo numero, quos ex S. C. in provinciis*
ire oporteret, ad numerum non essent, qui in eas provin-
cias proficiscerentur, tum uti collegium quodque pri-
imum prætorum fuisset, neque in provincias profecti es-
sent, ita sorte in provincias proficiscerentur, si ad nume-
rum ii non essent.

privatum habebam recessum) Mallem ego, *privatim*,
 i. e. seorsum, pro me peculiariter. *Seccessum* ha-
 bere, ita puto dictum, ut *habere consilium*, de eo, qui
 quid secreto secum volvit animo. *Secedere* in se
 hoc sensu dixit Seneca ep. 25. *Tum præcipue in te*
ipse secede, cum esse cogeris in turba.

intrasset) illatus esset. Varro *III. R. R.* cap. 9. de
 gallinis Africanis: *Hæ novissimè in triclinium ganea-*
rium introierunt, culina.

omnes bacalusias) Suspicio scripsisse nostrum, om-
 nes *bacelogias*. Notum est ex Svetonio, usurpasse
 Augustum *bacetum* pro *stulto*, à Græco βακηλῶν.
 Hinc credo *bacelogia*, βακηλογία, id est *ratiocina-*
tiones cogitationesque ineptæ.

duravi interrogare) Eleganter, *duravi*, pro *firmavi*
 meipsum scilicet, animumque meum, anceps du-
 biousque antè, num honeste possem totiens interro-
 gationibus meis illi molestus esse. Pomponius Me-
 la I. c. 19. *Mentes accedentium primo aspectu constern-*
 nat,

nat, ubi contemplari dumvere, non fatiet. Sic Salma-
sius, nam vulgati habent, *contemplati.*

Planè etiam hoc) Ita Plautus IV. Epid. 1. *Planè hic ille est, qui mihi in Epidauro primus pudicitiam pepulit.*

sibi summam cœnam vindicasset) Summam cœnam accipio, pro summa cœnæ, id est parte præcipua, præcipuo cibo. Quomodo in editis *summa carminis*, pro præcipua laude ejus. *diu summa carminis penes Mopsum Thracem memorata est.*

à convivis dimissus) Mallem, *à convivis est dimissus.* Vult autem, non tangere, aut discindere eum voluisse, quia fuit quasi decus mensæ atque ornamentum. Sed ludit in voce *dimissus*, quia & servi dicuntur *dimitti*, quando manumittuntur, & filii. Ulpianus in tit. *si moriente avo pater eorum aut jam decessit, aut de potestate dimissus est.* Etiam ad consuetudinem veterem respicit, ex qua manumittere servos solebant in mensa, & adhibitione convivii. Gajus in Instit. tit. 1. *Latini sunt (liberti) qui aut per epistolam, aut inter amicos, aut convivii adhibitione manumittuntur.*

Damnavi ego) Sic in editis: *Damnabat Apollo noxias manus.* etiam alibi sic loquitur.

13. *inter honestos*) Optimè; sicut Cicero Catil. I. *Dico te priori nocte venisse inter falcarios in M. Leccæ domum.* Cæterum *honestos* sic vocavit etiam in editis. *& multo honestiores cœnabant.*

Euchiumque) apud Lucretium, Horatium, & alios, est *Eubyrus.*

confessus) nihil melius, aut eruditius. Virgilius
Æn. 591.

————— *pura per noctem in luce refulfit*
Alma parens, confessa deam, qualisqve videri
Calicolis, & quanta solet —————

Servius ad hæc verba: *confessa deam, divino habitu,*
quia in primo venatricis habitu se obtulerat. Sic itaqve
hoc loco, *confessus Euchium,* qui refert habitum
jus.

traduxit) per convivium ostentavit. Ita Tacitus
XII. An. cap. 36. *phalera torquesque, quæque externis*
bellis quæsierat, traducta. Ipse noster in jam editis
aut histrio scæne ostentatione traductus. Pes firmus
Gonsalus, *infamia notatus,* est enim *histrio traductus,*
omnibus factus notus, & monstratus quasi
quomodo Svetonius in Tito cap. 8. de delatoribus:
Hos assidue in foro flagellis ac fustibus caesos, et
novissimo traductos per amphitheatri barenam, subje-
ci in servos imperavit.

liber esto) Solennis formula manumittentis. Vide
Briffonium, itemqve Rævardum de Auctor. Præ-
dentum cap. 7.

capitque suo imposuit) more manumissorum. Ser-
vius: *cum servi manumittebantur, naso capite pileum*
accipiebant.

non negabitis) Verbum valde frequens nostro, et
iam in editis. ut: *Tryphena mutata negat se interpe-*
lare supplicium. & sic aliis locis pluribus.

Liberum patrem) id est, Bacchum, quem *habere*
se dicit, quia puer eum referens, Trimalcionis fuit
servus. *Liberum* tamen, quia eundem manu misce-

rat, liberumque esse jufferat. Hoc illud est acumen scilicet, quod laudant.

circumeuntes puerum) Corrigo, *circumeuntem puerum*, nec enim verisimile est, convivas surrexisse ad hoc officium. Adde quod ne quidem sic quadraret *circumeuntes* verbum, cum potius adissent. Denique præcescit, *circumtulit*, quod ostendit factis, sic legendum esse.

ab hoc ferculo) Petronius in editis: *Ab hac voce eqvum cinedus mutavit.*

ad lasammum) Non dubito, quin scribi debeat, *ad lasanum*, i. e. sellam familiaricam, exonerando a levo. Horatius I. Sat. 6.

Te pueri lasanum portantes ænophorumque.
ad lasanum, est, propter lasanum, lasani causa, ut se illuc conferret. Livius lib. I. c. 7. *cum boves quadam ad desiderium caterarum mugissent.*

invitare convivarum sermones) provocare, alle&are. Optime. quomodo Horatius Epod. 2.

Fontesque lymphis obstrepunt manantibus

Somnos quod invitet leves.

cum patamcina poposcisset) Num legendum, *patam acina*, pro *pataracina*, quoniam præcedit de uvis? sed quid ita tandem poscit pateram? num ut ei imponantur? at verò pateræ potui inserviebant. Deliberent melius alii. Cl. Gronovius suspicatur *amamcina*.

nihil est) propter brevitatem suam, quia transit celerrime. Plautus in Milite A I. sc. 1. PY. *istuc quidem edepol nihil est.* AR. *nihil hercle quidem hoc.* Horat. II. Sat. 3. *Mille cadis; nihil est, tercentum millibus.*

N

dum

dum versas te) mallet ego, *dum vertis te*, nisi *versas* quis accipiat pro, *cito vertis*, notat enim brevitate temporis. Ut in jam editis, *dum loqueris*, *levis proina dilabitur*. Horatius: *Dum loquimur fugit invida etas*.

Et mundum frigus habuimus) Hæc sine dubio corrupta sunt, nec quomodo sanari queant, nunc quidem dispicio. Cl. Gronovius è Martiali censet captum, qui l. III, ep. 58. *famem mundam* usurpavit.

vix me balneus calfacit) Suspicio scripsisse nostrum, *vix me balneis calfecit*. postrema littera in vocabulo *calfecit*, adnata est ex sequenti *tamen*. Non alio loco, in jam editis, ad quem respicitur fortassis hisce verbis: *Itaque intravimus balneum, & sudore calefacti momento temporis, ad frigidam eximus*. Sic distingvenda censeo hæc verba. Nam quod ait, *vix me calfecit*, exponit illud, *calefacti momento temporis*, quod in allato loco occurrit.

tamen calda potio) Ita benè usurpat illud *tamen*. Cato in Bimargo: *Atavi nostri cum allium ac capereorum verba olerent, tamen optimè animati erant*. Cicero in Rullum. *Hereditatum obeundarum causa quibus vos legationes dedistis, qui ad negotium exierunt non maximis opibus præditi: tamen auditis profecto, quam graves eorum adventus sociis vestris esse soleant. Vestiarium est*) Joculariter, quasi probat, dum calefacit.

staminatas duxi) putavi vestes, quas vestiarius ille præbebat, esse staminatas, id est, eodem manentes stantesque loco, nunc intelligo ambulatorias esse, quoniam in cerebrum abeunt. Luditia

voce *staminatas*. nam *staminata vestes*, quæ factæ sunt ex stamine, sicut nempe vulgo vestes omnes ex stamine & subtemine. Sed quia stamen est à *stano*, dicit, vestes eas credidisse se staturas, h. e. putas- se calidam & vinum mansurum uno loco, nunc ve- rò longè aliud se intelligere, ac sentire id in cere- bro errans & vagabundum. Gronov. l. *geminatas* seu *heminaras*, sex Cyathorum portione.

planè matius sum) lege *planè matæus sum*. *Matæus* est μάταιος. Etiam hic jocus inest. Nam μάταιος & *frustraneus* est, & *ineptus*. ut dupliciter possit acci- pi, & pro, *frustraneus sum*, nec ita evenit res, ut puta- ram; & pro, *ineptus sum*, vino cerebrum lædente. Hesychius. μάταιος, ἠλίθιος τάλαιος. Glossarium vetus, μάτην, frustra, nequicquã. Gron. l. *madidus*.

in cerebrum abiit) Plaut. Pers. 1. sc. 3. *Nolo in vesti- cam quod eat, in ventrem volo.*

Baliscus fullo est.) Gron. l. *balneus*.

fullo est) ad instar proverbii usurpat de eo, qui quotidie balneis utitur. Nempè quia proprium fullonum, degere in aquis, ut qui vestes lavent aqua urinæ permixta. Vide, quæ notavit maximus Gro- novius ad Plauti *Afin.* V. sc. 2, 57.

dentes habet) arrodit nos, facit corpus mollius ac fluidius. & hoc habet speciem proverbii.

mulspultarium) Lego divisim, *mulsi pultarium*, i. e. vas plenum mulsi. Plinius lib. VII. c. 33. *Ædita cæna, calidam potionem in pultario poposcit.*

frigori lacasim dico) Hæc prodigiosa sunt. Suspi- cor scripsisse nostrum, *frigori læcos indico*. Læcos, est Græcum λαιγός, mutato γ in c. ut ab ἀμοργή,

est *amurca*, à γαμήλιοι *Camela*. Porro λοιγός mortis est, vel exitium, ut *lacos indicere*, sit nunciare alicui exitium & mortem. Quomodo apud Tacitum XV. cap. 61. *Ergo regredi, & indicere mortem jubetur*. Neque obstat, quod illud λοιγός apud Græcos generis sit masculini, cum nec semper observetur genus idem utraque lingua, & ista à temulento hoc loco proferantur. Hæc scripseram, cum Cl. Gronovius nos hic remittit ad Martialem, apud quem lib. II. ep. 59. occurrit,

λευχάζειν cupida dicet avaritia.

fui enim hodie in funus) Optimè suspicatur Nob. Heinſius: *ivi*, Tò *ivi* pictum erat litera majuscula in capite, indè natum vitium. *Ire* verbum solenne hujus rei. Donatus ad Andriam Terentii A. l. f. 1. *Ire proprie ad exequias*. Virgilius. *Ite, ait, egregias animas* &c. Porro *ire in funus*, ut, *accedere, venire in funus*. Cic. de LL. II. *Pittacus omninò accedere quæquam vetat in funus*. Valens l. Si tibi ff. de Legat. III. *qui ex tribus liberis meis in funus meum venerit. & sic alii.*

homo bellus, tam bonus) Quid est hic, *tam bonus*? quo refertur illud *tam*? Scribo planè, *jam bonus*, & expono, *jam beatus*, qui nunc vivit non in terris, sed inter beatos. *Bonos* enim appellare defunctos solebant. Inscriptio vetus apud Gruterum p. 474.

HAVE. HERME. HOMO. BONE.
Alia inscriptio apud eundem 6. p. 284.

CONSTANTINO

ET

CONSTANTIO.

BB. BEATISSIMIS
QVE CAESS.

Id est. *Bonis, beatissimisqve*. Item pag. 349.

ÆMILIO. VALERIO. CHORINTHO.

HOMINI. BONO.

QVI. VIXIT. ANN. XXXX.

ebullit) Corrige, *ebullit*. Seneca in Apocolocynt.
quem fortassis locum noster habuit in animo: *Et ille
quidem animam ebullit, & eo desit vivere videri.*

modo, modo) tempus brevissimum notat. Noster
infra: *modo, modo collo suo circumferebat onera.*

Hei est, hei) Mallem, *heu, aſt, heu, utres, &c.* quasi
diceret, etiam si qui vixerunt modo, tam celeriter
moriantur, nos tamen, tanquam magnum aliquid
essemus, superbimus.

utres inflati) Incipit philosophari, ut solent ali-
qui, per ebrietatem. Epicharmus: *Φύσις ἀνθρώ-
πων. ἀσχοὶ πεφυστημένοι. homines natura utres, ven-
tro inflati.* Simile est dictum Socratis.

minores) mallem, *minoris*. Ita mox: *nos non pluri-
sumus, quam bullæ* Horatius I. sat. 9. *Pluris*

Hoc, inquam, mibi eris —

Sinitis tamen) Hoc valdè corruptum est. Suspi-
cor, scripsisse nostrum, *fimus tamen*. Notum est, con-
ferri fimo stercoreque hominem. Eo intuitu ait, vi-
deri sibi majorem vim inesse stercore fimoque,
quam homini.

abstinax) Non contemno hoc verbum. Nam ut
tenax dicimus, & *pertinax*, cur non & *abstinax*? Sic
est *vigilax* apud Propertium. Apud alios alia, non
non dissimilia.

quinque dies aquam) pro, *per quinque dies*. Livius lib. II. c. 7. *matrona annum, ut parentem eum luxerunt.*

in os suum conjicit) Cicero de Or. *conjectis in calculis, summa voce versus multos uno spiritu pronunciare consuebat.* Habes infra quoque: *aquam in os suum non conjiciet.*

Amicus amico.) Terent. Phorm. III. sc. 7. *Solus est homo amico amicus.*

tamen abiit. At plures medici) Possis intelligere de medicis multis, qui vulgo putantur diversitate sententiarum ægroto obesse. Vix tamen dubito quin legi debeat, *abiit ad plures. Medici &c.* Plautus Trinum. II. sc. 2. *quin prius me ad plures penetravi. plures, sunt mortui.* vide Scaligerum ad Varonem.

14. *malus fatus*) Nescio, an *malum fatum* scribi debeat, ita enim semper legitur in jam editis. At hoc modo est in nostris etiam inferius. Nec analogia repugnat. Est enim *fatus, fata, fatum* adjectivum quod pro varietate substantivi, sub eo intellectum potest esse alterius generis, atque alterius. Atque ita non magis *factum* erit rectum, subaudito *verbum*, quam *fatus*, subaudito *sermo*. Inscriptio veteris in foro Trajani apud statuarium, p. 661. Grut. Op.

FRUCTUM. ALIUM. MERI
TORUM. SUOR. REPORTARE
FATUS. MALUS. NEGAVIT.

& alia extra portam Collatinam, in ejusdem Operis p. 663.

VIR.

VIRGINEM. ERIPUIT. FATUS
MALUS.

animi consolatio] solatur animum, & spem illi facit longioris vitæ, cum de cætero possit nihil contra fatum.

vitali lecto) quid est, *lectus vitalis*? an is, cujus usus fuit in vita? Ita sanè *faculum vitale* usurpavit Lucretius, pro eo, quo quis vivit.

Multaque vivendo vitalia vincere secla.

Reperio etiam, in usu fuisse aliquibus, ut adhiberi vellent in funere, quibus utebantur in vita. Inscriptio vetus apud Brissonium lib. VII. Form. p. 750. *Mortuum. me. quoque. funerari. jussi. rebus. lugubris. quibus. vivos. paravi. lecto. stragulis. forensis. pænula. nigris. omnibus.* Gron. legit, *vittato*, i. e. commistrato.

manumisit aliquod) lege, *aliquot*, cum Nob. Heinsio.

maligne cum ploravit) Mallem ego, *ploraris*. Porro, *maligne*, est *parce, parum*, quomodo apud Livium lib. XXXIX. *maligne præbere. Maligne omnia, præbentibus suis meretricula munificentia sustentabatur.* Adde Pricæum ad Apul. Miles. i. p. m. 54.

Optimè accepisset) i. e. excepisset, tractasset, respectu alimentorum rerumque cæterarum necessarium ad vitam. Terent. Eunu. V. sc. 8. *Accipis hominem nemo melius prorsus, neque prolixius.* Donatus erudite: *accipit, pascit.* Adde Senec. ep. 21. & Sidon. II. ep. 9. ibique Savaronem.

nihil boni) pro *aliquid*, vel *quidpiam boni*. Nempe *nihil est per apocopen à nihilum at nihilum divisim*

est, *ne hilum*, etiam *ne hic valet non*, ita tota phrasis erit: *nemini non hilum boni facere oportet*, quod est simile Plautino illi in Milite, *Jura, te non nociturum esse homini hac de re nemini*. Noster infra. *Nemini tamen nihil satis est*. Jam olim Lucilius Sat. XVII. apud Nonium, *voce, proprium*.

— *Proprium vero nil neminem habere,*

in puteum conjicias) Ita supra: *aquam in os suum conjecit*. Sed hic deest, *aquam*, & nescio, utrum non à prima manu fuerit hoc loco, *aquam ac si*, & illud *aquam* compendio scriptum, idem visum sit cum sequenti *ac*, & ideo, velut abundans fuerit rejectum.

antiquus amor carcer est] Per modum proverbii traducit faminarum studia mutandi matrimonii. Iis, ait, qui diu una vixerunt cum uno, unum amarunt, amorem illum habent pro carcere, quo concludantur, & ideo nec ægre possunt ferre, si mariti morte ab eo liberentur. Sed ita liquet, corrigendum esse, & *antiquus amor*. S' accrevit voci & ex fine vocis precedentis, ita deinde factum *sed*.

abbas secrevit] Scribendum est; *ab asse crevit*, i. e. cum initio vix haberet assem, factus avaritia & tenacitate postea est tam dives. Supra; *de nihilo crevit*.

mordicus tollere) morsu, ipsisque adeo dentibus. Sic planè Lucilius Sat. XXVII. teste Nonio in *mordicus*.

Mordicus petere aurum è flamma expediat,
è ceno cibum.

Dictum est in sordidissime avaros, quique contra-

trarii sunt illi, qui ut ait Persius Sat. V. *in luto fixum
possit transcendere nummum.*

tanquam favus) i. e. paulatim & tarde, minimis
adjiciendo minima, hoc enim modo solent cresce-
re, ut est notum. Infra circa finem: *quicquid tange-
bam, crescebat tanquam favus.*

reliquisse solida centum) Non dubito, quin noster
scripserit, *reliquisse HS. solida centum*, i. e. sestertia
solida centum. Nota pecuniaria omissa fuit pro-
pter *is* præcedentia proxime. *Sestertia solida centum*
sunt integra & plena, sic ut illi numero *n l* desit. Isto
modo *solidum* usurpatur sæpè in re nummaria, &
notarunt pridem eruditi istas formulas; *solida pro-
prietas solidum legatum, capere solidum*, & alias id ge-
nus ista significatione. Cl. Gronov. *solida centum*,
aut affectato solæcismo dici, aut scribendum esse
solidum centiens.

in nummis habuit) Non in suppellectile, aut bonis
aliis, sed parata pecunia. Gronov. dicit Ciceroni
deberi qui sic loquitur VIII. ad Attic. ep. 10.

De re) id est, de re ipsa, non spectando ejus opes,
sed considerando ingenium ejus. Sic dicimus, *de
cetero, de reliquo*.

lingvam caninam comedi) Ego vero nihil usquam
istiusmodi reperio de lingua canina, quare dubito
de hoc loco. Forsitan de herba ejus nominis acci-
piendus est. Sed & de illa nihil tale proditur, quod
sciam. Doceant nos alii.

linguisus) garrulus, dicax, rixosus. Vocabulum ali-
bi non facile lectum, vide Infra.

manu uncta, plena mensa) Hoc sic interpretor, fuisse beneficum & liberalem, & amicis libenter convivium præbuisse.

malam parram pilavit) Hoc foedisime depravatum est: suspicor scripsisse vel, *male parciū pilavit*, vel *malè imparē pilavit*. *Male pilare*, est improbe furis exhaurire, dictum, sicut *male perdere*, ac similia. Festus: *Pilare*, & *compilare* à Græco trahitur. Græci enim fures *Φιλήτας* dicunt. Sed fortasse fuerit melius, certè à scriptura minùs recesserimus antiqua, si legamus *malam parum pilavit*, id est, parum suffulvit erectum vultum, quod eo magis placet, quia statim sequitur, *illius mentem sustulit*, phrasi æquivalente. *Pilare*, est quasi pilis suffultum sustentare. Servius ad Poëtæ XII. Græci res densas & artas *πύλωια* dicunt. Ennius Sat. II.

Contemptor inde loci liquidas pilatasq; ætheris oras. *Cum firmas & stabiles significaret, & quasi pilis fultas*. Sic igitur *pilare malam* dictum fuerit, sicut apud Plautum, *columnam mento suffulcire*, item *os columnare*. Verba ejus sunt in Milite A. II. sc. 2.

Ecce autem edificat: columnam mente suffulsi suo.

Apage, non placet profecto mihi illa inædificatio.

Nam os columnatum poeta esse inaudivi barbaro.

De cætero id noster videtur innuere, non sublato incensisse vultu, sed demisso, terramque respiciente, ut solent, quibus res parum succedunt ex voto. Puto autem, ante illud, & *inter*, ponendum esse punctum, ut hæc verba pertineant non ad fratrem, sed Chrysanthum ipsum.

recor.

recorrexit costas) pro simplici *correxit*. Seneca ep. 50. *Si modo ante animum nostrum formare incipimus, & recorrigerere, quam indurescat pravitas ejus.* Est autem *recorrigerere*, erigere, ac in rectum dare, quod ante fuit incuruum atque inclinatum. Ut *recorrigerere costas* hic is dicatur, qui cū ante ambulasset proclivis, toto corpore curvo, deinde incipit erectus incedere, usurpeturque de eo, qui humilis ac demissus ab initio, postea factus est elatus.

quantum ipse) suspicor, scribendum, *quantitum ipse voluit*.

Et ille stips) Glossæ Gr. $\sigma\upsilon\pi$ σ , *stips*. Putat vir magnus, legendum esse *stipes*. Sed contrarium nos- ter facile docuerit.

longe fugit) Est hoc desumptum ex Satyris Varro- nianis, in quibus una cum hoc titulo. Liqueat a. dici hoc in illos, qui existunt iniquiores erga suos, iisque peregrinos anteferunt. Contra quam expo- suerunt hæcenus viri eruditi.

orcularios servos) suspicor, scripsisse nostrum *or- cularios*, non *omcularios*. Orcæ vasa sunt vinaria prægrandia, in quibus vina servabant recentia. Meminit Varro I. R. R. 13. *sepe ubi conditum vinum novum, orcæ in Hispania fervore musti ruptæ.* Hinc er- go *servi orcularii*, qui vasa illa vinaria curabant, & quibus scribit deceptum.

Nunquam recte) Hæc sententia extat in jam edi- tis, sed in iis pro *nunquam*, est *nequaquam*.

frunitus est) fructum ex eo retulit. Lucilius lib. IX. apud Charisium: *atque hac fruniscor ego, ac*

ubi

ubi omnia quadrata currunt) Elegans proverbium de eo, cujus arbitrio ac nutui omnia se accommodant, contra ipsam etiam indolem quasi ac naturam suam. Quadratorum hoc est proprium, ut fixa, & stabilia, unde quoque apud Aristotelem beatus est *τετράγωνος*, ut quem nihil facile deiciat semel capto gradu. Contra, quæ rotundam habent figuram, ipsa illa rotunditate figuræ suæ circumvolvuntur, curruntque. Ubi ergo illud quoque evenit ex voto, quod credere nemo aut sperare poterat, currere eleganter dicuntur omnia quadrata.

Et quod putas) Hæc sic scribenda distingvendaque sunt: *Et quid? Putes illum annos secum tulisse septuaginta, & supra?* An, ait, tu existimes, & perficere tibi possis, fuisse tam provectæ ætatis? nempe senium benè ferebat, nec apparebat ejus signum aliquod in vultu, in capillis, in reliquo corporis habitu.

15. *secum tulisse*) h. e. vixisse. optimè, ac ex formula solenni. Inscriptio Vetus Veronæ ad D. Clement. *Quæ. vixit. mecum. sine. ulla. controversia. An. XVII. M. II. D. VIII. quæ. tulit. secum. An. XXXVII.* Alia apud Gruterum p. 711. *tulit. annos. quot. potuit. corneolus*) durus, adversus quem senectus parum valeret. Cic. II. de N. D. ubi loquitur de auribus *duros & quasi corneolos habet introitus.* Habes quoque apud Catullum ep. 20. *Atqui corpora siccora e cornu habetis.*

olim oliorum] Puto fuisse, *olim moliarium*, super scripta lineola. Est enim *moliarius* compendiose,

pro

pro *moliensio*. *Molierarius*, seu *muliensius*, qui nimio studio sectatur mulieres, easque appetit. Capitolinus in Clodio Albino cap. II. *Mulierarius inter primos amatores*. Legitur & apud ipsum Ciceronem, sensu tamen fortassis diverso paulisper, *manus mulieraria*. Verba sunt pro M. Cœl. *Quæro cur fugere conantem mulieraria manus ista de manibus emiserit.*

omnis Minervæ homo) Hoc proverbium puto usurpatum vulgo de ingenioso, variarumque artium capace. Minerva enim artium & ingeniorum dea, sicut notum. At hic ambigue positum, notat eum, qui cum quavis virgine rem habere studet. Eo modo, sicut *omnium hominum homo, paucorum hominum homo* usurpatur de eo, qui omnes vel paucos quærit admittitve amicos. Nempe & *Minerva* virgo fingitur, & *homo* sæpe notat servum aut famulum, ut sit *Minervæ homo*, qui virgini servit, qui ejus adipiscendæ gratia ad obsequia quævis etiam servilia se submittit.

secum tulit) Ita Cicero de Sardanapalo lib. II. de Fin. gloriatur in epigrammate, *se omnes secum libidinum voluptates abstulisse*. Habes epigramma apud eundem lib. V. *Quæ*. Tusc.

Hec habeo, quæ edi, quæque exsaturata libido

Hausit, at illa jacent multa & præclara relicta.

Atque ad hujusmodi aliquid nollet istis verbis respexit.

nec ad cælum) Hoc de eo usurpatur, qui de re nemini utili verba facit. Vult, sermones de defunctis, & qui desierint inter nos versari, esse supervacuos. Vide Erasmi Chil. c. V. 44.

quid

quid annonæ mordet) Scribe, *quid annonam artem*
Annonam artare vel *artare*, est eam eam facere.
 Hinc *annona artata* sæpe apud Svetonium.

buccum panis) Corrige, *buceam panis*. nam & hoc
 modo scribebant, unde *bucella*. Glossæ veteres
Bucella, *βούκκα*. Similiter reperias, in Cyrilli Glo-
 sario. Apud Svetonium est *bucca* in vita Augusti
 cap. 76. *post horum primam noctis duas buccas man-*
ducavi prius, quam ungi inciperem.

Et quomodo) Hæc suspicor sic esse distingvenda
Et quomodo? siccitas perseverat. Jam annum esurio.
 Quomodo ait, hoc ita fit? cur non inveni? Nempe
 perseverat siccitas, dicunt illi annonæ flagellato-
 res, charitatis & inopiæ causa. At totus est annus, et
 quo nil ex ea charitate remittitur.

Serva me, servabo te) Solennia istiusmodi collo-
 quiorum dicta *serva*, est, adjuva, promovere res
 meas.

isti majores maxilla) An legendum *ista*, propter
 sequens *maxilla* vix opinor, quia respicit ædiles
 potiusque est Syllepsis, ut in isto Livii. *capita con-*
juracionis virgis casti.

saturnalia agunt) laute ac opipare cœnant, sic e-
 nim fiebat in festo Saturnalium. vide Senec. ep. 16.
 Porrò *agere Saturnalia*, ut *agere ferias* apud Platu-
 tum, *agere diem natalem* apud Tullium, & similia.

illos leones) Ita infra: *nunc populus est domi leones*.
 Unde conjicio, per *Leones* intelligere hic animi
 prompti cordatique homines ex vulgo, qui aude-
 bant conqueri de istis Ædiliæ injuriis, & ad per-
 nam

nam eos deposcere. Plautus Menæch. V. sc. 2. *Ut ego hunc proteram leonem Gatulum.*

erat vivere) tum omnia jucunda lautaque erant. Sic illo *vivere* noster alibi est usus in editis. *ergo vivamus, dum licet esse bene.* Varro in Sat. *Væ victis: Properate vivere pueræ, quas finit ætacula, ludere, esse, amare.* Pro *vivere* Plautus ita usurpavit *vitam*, in Mostell. III. sc. 2. *vita antehac erat, nunc nobis omnia hic exciderunt.*

Similia Sicilia interiores] Locus fœdisime depravatus, quem tamen posse sic restitui, existimo. *Similia Sicilia interior. Sed larvas sic istas perite aptabant, ut illis Jupiter iratus si esset.* Hoc credo, vult, similia pertulisse Siciliam, sed fuisse, qui istis famis publicæ auctoribus irent obviam magno animo, eosque componerent, velut si Jupiter larvas. *Sicilia interior*, quomodo apud Ciceronem *Africa interior*, apud alios, alia ejusmodi. *Perite aptabant*, quomodo apud nostrum in editis: *dentibus folliculos perite spoliat.* Illud *aptare* quoque usutpavit in jam editis noster, & quod hic notandum est, peculiariter de larvis. Potestque videri respexisse hoc loco ad ista. *Larvam argenteam, ait, attulit servus sic aptatam, ut articuli ejus vertebræque laxatæ in omnem partem flecterentur.* Voluit, opinor, dicere, fecisse quidvis ex larvis istis in Sicilia, sicut solebant ex larvis illis in mensa, quando quidem perterritos minis audaciaque sua, sibi habebant obnoxios. De larvis illis Ausonius in epistola Centoni præfixa, sicut emendatur à Scaligero: *Harum vertibularum variis coagmentatis simulantur species mille formarum,*

rum, Elephantus bellua, aut aper bestia, anser volans, & mirmullo in armis subsidens: venator: & latrans canis: quin & turris, & cantbarus: & alia huiusmodi innumerabilium figurarum, quæ alius alio scientius variegat. Nihil credo loco huic intelligendo aptius. Nam ut Jupiter, peritus rerum omnium, nescio quid non per iram faceret ex tali larva, sic isti ex annonæ flagellatoribus.

Sed memini) Puto, illud *Sed* abundare, hucque transumptum esse ex postrema syllaba verbi præcedentis.

piper) propter asperam acremque dicendi libertatem D. Hieronym. ep. ad Eustochium. *Dulcedo arte mutata est, & quadam, ut ita dicam, piperis austeritate condita.* Item: *Itaque ut te aliquis piperis mordeat.* Habet speciem proverbii. Quomodo supra: *discordia, non homo.*

terram adurebat) Pulchrè. quia præcescit de planta, ideò manet in ea loqvendi ratione. Plantæ namque ac sativa quædam *urere* vel *adurere* terras dicuntur, cum emaciant eas fervore suo. Virgilius I. Gregor. v. 77.

Urit enim lini campum seges, urit avena.

Columella II. cap. 14. *putat aliis stercorari & juvari agros, aliis rursus peruri & emaciari.* Adde reliqua. Plinius de cicere XVIII. c. 12. *ideò solum urit.*

quomodo singulos vel pilabat, tractabat) Suspicor scripsisse nostrum, *quomodo singulos, vah! pilabat,* sequens autem *tractabat,* præcedentis *pilabat* interpretamentum esse, ac ex glossa irrepsisse censeo.

Pila

Pilare, est nudare pilis, calvum facere, usurpaturque hoc loco per figuram de eo, qui acerbe duriterque alterum tractat, quomodo & *calvare* usurparunt. Festus: *Pilat, pilos habere incipit, alias pro detrahit pilos.*

nec scemas loquebatur) Malle *scemas*, etsi & alterum possit stare, cum in talibus *b* litera quandoque omittatur. ut, in *siccus*, pro *σικχος*, in *orcus*, pro *ορχος*. *Scemas* autem, pro *schemata*, quomodo Plautus in Prologo Amph. Ego huc processi sic cum *servili schema*. atque ita etiam Svetonius, & alii. Ipse nos in jam editis: *risit ancilla, post tam frigidum schema*. Ubi habes pari ratione scriptum, ut in nostris. *Scemas* verò loqui, est ambigue & latenter, formulisque obscuris alicui convicium facere. Pro quo Spartianus in Severo usurpavit *figurata* dicere. Ita enim cap. 14. *Damnabantur plerique, alii, cur figurata dixissent, ut, quod esset imperator verè nominis sui, vere Pertinax, vere Severus.* Sic hunc locum legit Casaubonus. Quod de *schemis* dixi, nemo melius docuerit Quintiliano, qui sic lib. IX. cap. 2. *Jam ad id genus, quod frequentissimum est, & expectari maxime credo, veniendum est: in quo per quandam suspicionem, quod non dicimus, accipi volumus, non utique contrarium, ut in ironia, sed aliud latens, & auditori quasi inveniendū, quod jam ferè solum SCHEMA à nostris vocatur.* Adde cætera. Martialis lib. III. *Schemate nec dubio, sed aperte nominat illam.*

sed dilectum cum ageret) Suspicor, scribendum esse, *sed dilectum ceu ageret.* Existimo respicere ad *se-*
O
verita-

veritatem adhibitam apud Romanos in dilectu
Cognoscebantur quippe causæ cujusque, an mili-
tare posset, vel non posset, num jure liberaretur
militia, nec ne, & quæ alia sunt ejusmodi, & quidem
cura summa citra metum vel adulationem. Nil
mavis intelligere de dilectu Senatorum, qualem
instituit Augustus memorante Svetonio cap. 35.

nec sudavit, nec expuit) licet vox cresceret, ut in
la ipsa contentione inesset simul svavitas, quod ex-
rarissimum.

nescio quid astra dis habuisse) lego: *nescio quid astra*
dis habuisse. Illud *dasi*, est Græcum *δασύ*, & de con-
tentione ac vigore spiritus usurpatur. Hinc enim
apud Grammaticos *δασύ πνεῦμα*, quem spiritum
asperum reddidere. Vult igitur, tributam ei à diis
singularem facultatem vocis spiritusque, ut nun-
quam deficeret, etiam cum diutissime, ac maxime
cum contentione loqueretur.

unus de nobis) Sicut Cicero, *unus de multis*. I. Off.
& Horat. Car. III. od. II.

pro luto erat) Tam vilis, ob precii sui exiguita-
tem. Quomodo apud Plautum in Trucul. A. II. sc.
Amator *bona sua pro stercore habet*. Ita infra: *aurum*
pro luto haberemus.

devorare) Sic Celsus II. c. 6. *Qui sine ullo tremore*
febricitans, devorare salivam suam non potest. Plin-
nius X. c. 50. *Pestis exorta, opimas aves, & suopte*
corpore unctas devorandi.

16. *retroversus*) Integre pro eo, quod contracte
vulgo est *retrosus*, nisi quis existimet *divisim retro*
versus legendum, quomodo est apud Donatum ad

Terent.

Terentii Adelph. I. sc. i. ubi ait: *rursum, est retro versum, ut prorsum, prius versum.* Cicero in Partit. Idem quasi *sursum versus retroque dicatur.* Cæterum *retroversus crescere, est decrescere, minui, quodque sequitur de corda vituli, joci gratia adjicitur.*

sed quare non habemus Istæc puto sic legenda: *sed quare? Non habemus edilem trium caunearum.* *Cau-neæ, sunt caricæ i. e. ficus, ut nos docet Plinius & Columella fine libri X. Hinc trium caunearum, homo, sicut apud Plautum in Pœnul. A. II. sc. i. homo trioboli, de eo, qui est pretii nullius.*

si nos coleos haberemus) si essemus viri. Persius Sat. i.

Hæc fierent, si testiculi pars ulla paterni

Viveret in nobis —————

tantum sibi placeret) Petronianum. Sic enim in e-
ditis. Nolo tibi tam valdè placeat.

populus est domi leones) Hoc proverbium ex Græ-
co tractum, cujus meminit Plutarchus in Sylla: οἰ-
κοι λέοντες, ἐν ὑπαίθρῳ δ' ἀλώπεκες. Consule Era-
smum.

hæc annona) Δεικτικῶς illud hæc accipiendum,
pro tali, tam arcta & chara.

ejus colonia) Mallem ego, hujus coloniz. Sic enim
& in præcedentibus: hæc colonia retroversus crescit.

ita meos fruniscar) vetus jurandi formula. pro, ita
salvos mihi habeam meos.

ædilibus fieri) hæc inepta sunt, neque video, quis
hic locus sit ædilibus. Suspicio planè, scripsisse no-
strum, à celitibus fieri.

nemo enim cælum) Hæc verba leguntur in jam

editis, sed isto modo : *nemo cœlum putat, nemo jusjurandum servat, nemo Jovem pluris facit. Cœlum putat, est æstimat ut cœlum, à quo hæc bona proveniunt.*

jejunium servat) optimè; sic enim solebant in ficitate magna. Adscribam verba Tertulliani, qui mirè faciunt ad intellectum hujus loci, ex libello ejus de Jejunio: Sed & omnem τὰ πειροφῶν ἄνοιαν et bñci agnoscunt. cum stupet cœlum, & aret annus, nudipedalia denunciantur. magistratus purpuras ponunt, fasces retro avertunt, precem indignant, hostiam instaurant. Apud quasdam verò colonias præterea annuiritu saccis velati, & cinere conspersi idolis suis invidiam supplicem objiciunt, balnea & tabernacula in nam usque cluduntur. Unus in publico ignis apud aqua nec in lancibus, Niniviticum credo justitium, daicum certe jejunium ubique celebratur. Habes, ecce hic jejunium solenne, ex prædicta causa, habes quoque nudipedalia, de quibus apud nostrum statim sequentibus.

Jovem plifacit) ut Catullus: non faciunt pili hortem. Itaque frustra exponunt illud pluris, quod est in vulgatis, quasi intelligendum sit cum gestu.

opertis oculis bona sua computant) Non respiciunt ad hanc cœlorum Jovisque iram, unde ficitas illa provenit, sed ad opes tantum suas attendunt, & sufficere possint, dant operam, ut quoquo modo augeant, quo fiant pares faciendo sumptui. Hoc est computare isto in loco, planè ut in isto Taciti i. Hist. 22. conjectura jam & rumore, senium Galbae & iuventam Ottonis, computantium. Sicut hic, compu

tare seniū Galba & juventam Ottonis est conferre inter se, ac calculatione videre, quam sint disparia, sic *computare bona*, numerando videre, num sufficiant, num sint paria rebus necessariis & usibus quotidianis. Vulgo aliter hæc verba exponunt, sed hanc mentem eorum puto esse veram.

urceatim plovebat) *Urceatim pluere* est, quasi plenīs urceis effusis. Quomodo apud Apulejum lib. IV. Afīn. legas, *fistulatim finum excutere*. Sic ab *acervus*, est *acervatim*, à *cuneus*, *cuneatim*. *Plovebat* autem, *propluebat*, sicut apud Plautum in Prolog. Menæch. *Nam rus ut ibat, forte ut multum pluvebat.*

aut tunc) Hæc & scripta, & distincta malè, sic emendo: *urceatim plovebat. At nunc, aut nunquam ita omnes ridebantur dii, tanquam mures.* Nunc, inquit, in hac siccitate, adeo descitum est à consuetudine ac pietate veteri, *tanquam mures*, puto dictum in respectu ad illud vetus, quod Habet Horatius in de Arte: *Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.* Hoc vult, non magis æstimari deos, quam mures, quorum iram risu ulciscimur. Consule Athenæum lib. XIV. cap. 2.

Dii pedes lavatos habent) Optimè N. Hensius, *lanatos*. Sunt autem *pedes lanati*, quasi constricti vinculis, pertinetque hoc privatim ad pedes deorum. Locus est Macrobiū, qui hæc explicat, lib. I. Sat. cap. 5. *Saturnum Apollodorus alligari ait per annum laneo vinculo, & solvi ad diem sibi festum, id est, mense hoc decembri, atque inde proverbium ductum, deos*

laneos pedes habere. Ex his verbis liquet, *lanatos pedes* esse velut constrictos, qui tarde veniunt, sed postremo tamen veniunt, dignoque supplicio afficiunt fontes. Proverbium hoc integrum refert & Porphyrio ad Horatii III. Od. 2. hisce verbis. *Dirinati, pedes habent lanatos*, ubi simul explicationem vide.

agri jacent) Squalidi nimirum ac deserti. Virgilius III. Georg. 354.

*Sed jacet aggeribus niveis informis & alto
Terra gelu late* —————

centenarius) Quid hic *centenarius*? Leguntur in rescripto quodam Constantini *centenarii*, quos eruditissimi viri exponunt eos, qui centesimam hereditatem exigunt. Centenarios exponit Salmasius ad Capitolini Pertinacem cap. 2. procuratores, qui stipendii nomine centena sestertia accipiebant. Sed existimo magis esse, ut intelligamus de eo, qui censum habet centum millium, quomodo *liberti centenarii* leguntur in l. 16. ff. de jure Pat.

melius loquere) Formula abominantis. Dixerat Ganymedes deos laneos habere pedes. Id hic abominatur Echion. Est autem eadem hæc formula cum illa, *melius ominare*, item *bona verba*, de qua pluribus Brissonius.

Modo sic, modo sic) nunc res sese isto habent modo, nunc rursus alio. Sed verba male sunt distincta &, ut censeo, sic corrigenda: *Modo sic, modo sic, inquit rusticus: varium porcum perdiderat.* Est allusio ad fabulam de quodam rustico, qui perdiderat porcum, & cum recipere non posset, istis sese con-

sola-

solatus erat verbis, quæ deinde in diciturium vulgi abivere. *porcum varium* appellat, qui est non unius coloris, joci causa, & quia hoc genus deterius habetur. Quasi tanta sit hæc jactura, ut de ea tantopere queratur Ganymedes. Varro II. de R. R. 4. *Qui suum gregem vult habere idoneum, eligere oportet primum bona etate, secundo bona forma: ea est cum amplitudine membrorum, præterquam pedibus, capite, unicoloris potius, quam varias.*

sibi homines haberet) Illud homines significanter ponitur, pro iis, qui probe ac humaniter cum aliis versantur. Hoc vult, non potest dici patria melior fuisse superioribus temporibus, quam nunc est. Eadem manet cæli indoles, eadem terræ fertilitas, si modo homines humano viverent modo, nec ut feræ se mutuo per avaritiam, & rapiendi libidinem dilaniarent. Ita supra, *discordia, non homo.*

nec hac sua) videtur deesse quidpiam. Forte scripsit noster: *nec hoc sua culpa.*

ubique medius cælus est) h. e. eodem ubique modo sese habent res humanæ, frustra que conqverimur de molestiis in hac aut ista regione; sicut, ubicunque fuerimus in toto terrarum orbe, cæli mediam partem supra nos esse intelligemus.

si alicubi fureris) Mallem ego, *aliubi.* Puto autem esse hanc sententiam verborum: Tu si veneris alium in locum, perinde illum reprehendes, uti hunc reprehendis, & præ isto miris modis hunc attolles.

porcos coctos ambulare) Ita loquuntur de terra seu regio.

regione beata. Volant ibi affæ aves, natant pisces
tofti, flumina vehunt mella & vina, &c.

excellente inter duo) Corruptum hoc est, & scri-
bendum, *excellens*. Illud *inter duo*, cenfeo sic dicitur
Etum, sicut dicimus *inter paucos disertus*.

familia lanistia) Sic appellat eam, quam habe-
ant lanistæ emptam & suam ad hos ludos, quæ con-
ditionis fuit servilis, & instituta tali fine. Svetonius
in Augusto cap. 42. *lanistarum familiam* appellat.

17. *est caldicer, ebrius*) Suspikor, scribendum, *cal-
dior*, quod habet Varro quoque, pro *calidior*, & ex-
pono, *vebementior*, qui non facile remittit, quod
proposuit. Vide infra ad pag. 29.

erit) esse oportet. Ita Phædrus noster III. cap. 17.
Erit ille notus, quem per te cognoveris. Plautus Mo-
stell. II. sc. 1. Phil. *Ubi ego ero? T. Ubi maxime esse
vis*.

quod utique) Hic abesse quædam arbitror.

mixix) Nescio an non scribendum sit, *mittix*,
quomodo dicitur *plix*, unde *complx*, item *pendix*, &
pernix, & intelligendis is, qui mittit facile. *Mittere*
namque propriè dicimur gladiatores, cum disce-
dendi eis concedimus libertatem, nec depugnare
ad mortem cogimus. & sequitur statim de ferro op-
timo, itemque carnario, unde haud difficulter illud
conicias. Num potius faciendum *mixias*. Hesy-
chius: *Μίξιας, ὁ μίγνυός*, quasi qui nil misceat, sed
aut hoc velit, aut illud.

sine fuga) Suspikor, scribendum esse, *sine fuga*, quod
sit sensus, non fore locum fugæ, omnibus pugnaturis

ris sine missione ad mortem. Senec. Contr. 29. *Ab-
scissa missione gladiator, quem armatus fugeret, nudus
insequitur.*

in medio) Ordo: ut amphitheatrum videat car-
narium in medio. *Amphitheatrum*, pro iis, qui spe-
ctant in amphitheatro.

Et habet, unde relictum) Distingue: *Et habet unde.*
Relictum est illi. Habet, unde, breviter est dictum,
pro habet, unde sumptum faciat in illud munus.
Terentius simili modo in Adelph. 1. sc. 2. *est, dis gra-
tia, Et unde hac fiant.* Plaut. Captiv. IV. s. 2. *Scis bene
esse, si sit unde.*

decesit illius pater malè) Etiam hæc perperam di-
stincta puto, & sic emendanda: *decesit illius pater.*
Male ut quadrigenta impendat. Male ut impendat,
licet impendat male, & in re non usque adeo com-
mendabili pecuniam istam infumat.

jam manios] Quid hoc est, *manios*? an scriben-
dum *manias*? Asinius Capito apud Festum: *Mania*
dicuntur deformes persone. Sed mania proprie, quæ
& larvæ. Martianus lib. II. de lemuribus loquens:
Si autem depravantur ex corpore, Larvæ perhibentur
ac Mania. Quare suspicor, scribendum, *nanos.* Et
habebant aliquando tales. Statius in Domitiani
ludis.

*Hic audax subit ordo pumilorum,
Quos Natura brevi statu paratos
Nodosum semel in globum ligavit
Edunt vulnæra, conseruntque dextras.*

O S

Adde

Adde Lipsium Saturn. II, cap. 4.

mulierem effedariam) ex effeda (vehiculum id fuit bellicum) pugnaturam. Vide Lips. Saturn. ubi simul habes plura de mulieribus gladiatoriiis.

domina sua delectaretur) i. e. rem cum ea haberet.

Delectari verbum pertinens ad rem veneream Apulejus IX. As. *puer adhuc adulteros ipse delectans*. Petronius ipse alibi: *At ipse non indelectatus nequitia mea*. Atque hinc *delicia*, apud Catallum & alios læpissimè. *Oblectari* sensu parili usurpavit Terentius.

Sestertiarius homo) Sic existimo vocare eum, qui censum habet, sive patrimonium, mille nummos, ita dictum, sicut supra *centenarius*, à sestertio non nummo, verum pondere, quod valebat nummos mille. Quæ summa cum sit planè vilis, isto titulo hominem & inopem, & in illa paupertate mire arrogantem ac superbum indigitare existimo. *Sestertiarii* vocabulum habes & in Glossis Tyronis p. 67.

coactus est facere) Habet in animo simile quid illi, quod Haterius apud Senec. præf. IV. Contr. dixit, cum libertinum reum defenderet, cui obiciebatur, quod patroni concubinus fuisset: *Impudicitia in ingenuo crimen est, in servo necessitas*. Noster infra in simili argumento: *nec turpe est, quod dominus jubet*. Illud *facere* sensum habet ambiguum, ut fere solet noster tali modo ludere, & propius spectat ad hoc negocium. Alio loco apud nostrum: *pungere me manu cepit, & dicere, quare non facimus*. Item: *si quid vis, fac iterum*.

matella

matella) Sic appellat proprio convicio impudicam mulierem, quasi quæ subdat se cujuslibet libidini excernendæ.

taurus jactaret) Etiam hoc est ambiguum. *Jactare taurus* dicitur, quod cornibus in sublime tollit ac projicit: habebantq; pilas in theatris eo fine. Martialis in Spectac. Dom. 21.

Namq; gravem gemino cornu sic extulit ursum

Jactat ut impositas taurus in astra pilas.

Cæterum ut pilas istas, sic sæpe feras alias secum commissas jactabat, ut testatur Martialis idem in eopse libro. Quia igitur præcesit apud nostrum, dispensatorem dedisse ad bestias, id est, certamen cum bestiis in amphitheatro, ideo hic subditur, mulierem istam impudicam meruisse potius ejusmodi supplicium. Est tamen quoque *taurus* inter improba vocabula. Diomedes lib. II. *Amphibologia fit & per homonymiam, cum dicimus taurum, & nescias, utrum de armento, an obscœnam corporis partem dicamus.*

stratum cadit) vestem aut pellem, quæ insternebatur eqvis, antè usum sellarum. Plin. VII. cap. 56. *Frenos & strata equorum Peletronium invenisse dicant.* Est autem proverbium in eos, qui alios puniunt, alios pœna illa digniores à delinquendo quærunt abstertere.

Hermogenis filiam) quam nempe Glyco ille habebat in matrimonio, ipsa ista, quæ se servo suo subjecit, modo descripta.

exitum facturam) benè ac honestè ad finem se gesturam, & iccirco ei eventura omnia feliciter ac deco-

deco-

decore. Seneca ep. 115. *Exspectarent viderentque,*
quem admirator auri exitum faceret. locutio vere Pe-
 troniana. Sic enim statim ab initio: *Pictura quoque*
non alium exitum fecit.

Ille miluo) Hermogenem intelligit. Est autem di-
 ctum, ut opinor, in eos, qui nimium arti ac ingenio
 suo fidunt, & ob id facturos quidvis se, etiam quod
 impossibile est, putant. Ideo existimo, post *refecere*
re, punctum interrogationis esse scribendum, quasi
 diceret: num putavit se facturum id, quod fieri ra-
 tione nulla potuit?

Colubra non parit) i. e. non est dissimilis filia pa-
 rentibus. Convenit dictum Theognis: *è squilla ro-
 sa non nascitur, aut hyacinthus.* Adde Horatium in
 Odis.

dedit suas) Puto plane, legendum, *suos*. Intelligit enim & dispensatorem ejus, & una cum ipso
 conjugem, quorum illum quidem dedit ad bestias,
 hanc vero ad perpetuam apud omnes infami-
 am. Sic enim dedisse hic intelligendus est.

nec illam) puta, *stigmam*, quomodo supra, *scema*
loquebatur. Sic Laberius: *Pythagoream dogmam.*

nisi Orcus) Pluto, sive mors. Paulo post: *nec illam*
nisi Orcus, delebit. Petron. in edit. *postquam nos au-*
feret Orcus. Inscriptio Gruteriana pag. 689. 4. *Or-*
cus eripuit mihi.

eripuit Norbano) fortè rectius, *eripiet*. Hoc vult,
 non sic porrò publice amatum iri Norbanum, ut
 hætenus, si tali liberalitate commendare sese valet
 Mammea.

gladiatores sestertiaros) Paulo aliter ponuntur
 hic,

hic, *gladiatores festeriarii*, ac supra *festeriarius homo*. Sunt enim plane hic, opinione mea, *festeriarii* gladiatores, qui *festerio*, vel mille nummis vendunt suam operam in arena. Ubi simul, quia hos ceu pessimos vilissimosque exagitat, non nihil de ipsorum precio conjectari potest.

quos si sufflasset) spiritu vehementiore paulo adflasset. Loquitur ad illum pæne modum, quo apud Plautum Attotrogus: *quojus tu legiones difflavisti spiritu, quasi ventus folia*.

bestiarios) hinc ergo scire licet, deteriores habitos *bestiarios*, quam gladiatores.

de lucerna] Hoc dictum censeo, pro, *ad lucernam*, quomodo Plautus in *Mostellariæ* III. l. 2. *de exemplo edificare* dixit, quod vulgo *ad exemplum* solemus. Sic *de tertia vigilia* habet Livius IX. c. 44. ubi vide Cl. Gronovium. Intelligit autem eos adhibitos in convivio, quomodo Horatius, exponente Lipsio:

*Cedimur, & totidem plagis consumimus hostem
Lento Samnites ad lumina prima duello*

Quod addit de Equitibus, manifeste tangit *Neronem*. Vide *Svetonium* in vita ejus cap. 12.

gallos gallinaceos) pugnantes inter se, quod frequentissimum fuit apud veteres spectaculum.

burdubasta) Num scribendum, *but tubata*? *Festus*. *But tubata* *Nævius* pro *nugatore* posuit, hoc est, nullius *dignationis*.

tertiarius mortuus) Dabantur, ut nos docet *Lipsius*, gladiatores, quorum alter succedebat alteri interfecto. Hinc *tertiarius*, qui succedit cæsis aliis duobus

duobus. Glossæ: ὁ φεδρὸς *terciarius*. Et quoniam succedit casu ante se, hinc ait fuisse illum pro mortuo, substitutum scilicet, sed & ipsum mortuum propter ignaviam, & id, quod sequitur.

nervia præcisa) i. e. nervos. Verum vide, num legendum, *nervias præcisas*. Varro: *scientia doceat, quemadmodum in psalterio tendamus nervias*. Item alibi. *ejus nervias tractare solebat*. Ego nil decerno. Nam in Nonii Codd. quibusdam pro *nervias*, *nervia* est reperire in Varronis hisce verbis. Pro *habere* habuit scribendum.

alicujus statura fuit) non hic de proceritate corporis accipio *staturam*, sed de statu, quem observabant gladiatores, ut *statura esse* hoc in loco fit, constantem esse, stare posse. Nam opponit hunc premium illi, cujus erant *nervia præcisa*, ut stare non posset; deinde cæteris, de quibus sequitur, *fugaverat*. Itaque *statura alicujus esse* ita dictum, sicut *indolis bone esse*. *Statura* idem est, ac *statio*, sicut *scriptura* & *scriptura*, *mensio* & *mensura*.

ad dictata) h. e. ut opinor, non sponte sua, sed prout imperabatur ipsi à spectatoribus, quod fuit proprium gladiatorum ignavorum. Vide Lips. II. Sat. cap. 22.

18. *secti sunt*) Quid hoc est? num idem, ac *interfecti sunt*? num legendum, *interfecti sunt*? placet alterum: sic enim propriè locuti de gladiatoribus videntur, eratque proprium huic ludo, ut post *secutionem* istam impetrarent veniam. Juvenal. II. Sat.

— *Sergiolus jam radere guttur
Ceperat, & secto requiem sperare lacerto.*

adhebet acciperant) Suspicio, scribendum esse, *adhebet accesserant*. Dicit, non fuisse gladiatores selectos, sed vulgares ex turba gladiatorum, eosque pestimos.

fuga mere) h. e. qui nil possent, nisi fugere. Sic Cicerone *nugas meras* dixit, lib. VI. Att. ep. 3. *Quid est igitur, quod laborem? amicos habet meras nugas.*

ego tibi plodo] applaudo. Liquet autem ex hoc loco, in muneribus plausu profequi consuevisse munerum illorum auctores.

qui pote loquere non loqui) Ordo verborum à librario supino est turbatus. Scribo, *qui potes loqui, non loquere.*

nostra, fascia) Coniunge: *nostra fascia*. Sic proverbiali genere vocat eum, qui est alienus ab ipsorum consortio. *Unius fasciæ* dicuntur generis unius, unius societatis. forsitan, quod in militia signum militare esset fascia, quam deinde bandum appellarunt, sociique forent ac coniuncti inter se, qui sub eodem militabant signo. Vide tamen, num legendum sit, *farinae*. Persius V. v. 115.

— *cum fueris nostra paulo ante farinae.*

pauperorum) Mallem ego, *pauperiorum.*

præ literas) Scribendum est, *præ litteris*. Ita supra, *præ mole sua*, ubi vide, quæ notavi.

fatuum esse) ludit ambiguitate vocis, more suo. Dixerat superius ad Agamemnonem, posse loqui, etiamsi non loquatur. Id reperit hoc loco, addita causa, quia sit instructus literis, & doctus. Sed reperit vocabulo ambiguo. *Fatuus* enim est, & qui fari potest, & qui est ineptus stolidusque. Omnino enim

enim *fatui* vox honesta fuit, itaque omnes dicti sunt in initio *vates*, nec hi tantum, sed & pueri, qui didicerant fari. Volunt verba Varronis lib. V. de LL. *Faturus is, qui primum homo significabilem ore emittit vocem. Ab eo, antequam ita faciant, pueri dicuntur infantes, cum id faciunt, jam fari: cum hoc vocabulum à similitudine vocis pueri, ac fatuus, fari sit dictum.* Ita scribo non *fari id dictum*, ut est in vulgatis. Sententia est ista, puerum infantem dici, quam diu non loquatur, postquam loqui ac fari didicerit, vocatur fatuum. Fatuus ergo, qui scit loqui. Donatus ad Eunu. Terent. A. V. sc. 8. *A fando, fatuus dicitur.* Sed quia ferè, qui loquuntur multum, sunt inepti stolidique, hinc de ipsis quoque usurpatum hoc vocabulum. Quo proinde ludit noster, nec modo literatos loqui multa posse innuit, sed & ex literatis quandoque stolidos fieri. Id quod proverbio cumlatum intelligimus etiam ex isto Festi ad Paulum Actor. c. 26. *Insanis Paule, multa te littera ad insaniam convertunt.*

te persuadeam) Ennius apud Servium P. Danielis. *Quis te persuasit?* Vide Merulæ frag. p. 39. Apuleius lib. IX. *Tunc uxorem ejus svasi, ac denique persuasi, recederet paululum.* Idem paulo post: *identidem svasi, recederet paululum, temporius quieti decedere.* Non observarunt etiam recentissimi editores, ideoque posuerunt *svadebat*, perperam posuere comma. Ad eundem modum verbo simplici est usus Tertullianus in *de* hab. mul. *Tu es, quæ eum svasisti, quem diabolus aggradi non valuit.* De Eva loquitur, cui manducatione pomi diabolus persuaserat. Noster infra iterum *persua*

persvadeo hospitem nostrum. Caterum persvadeam,
videtur positum, ut apud Symmachum, *exhibeam,*
apud Sidonium *taceam, indulgeam, gaudeam, studeam,*
& alia id genus, de quibus consulendus Vossius III.
Anal. c. 34. Nisi quis existimet, post, *nostras,* collo-
candam esse interrogationem: id quod mihi non
displiceret.

belle erit) sc. nobis. vivemus jucunde ac hilariter.
inveniemus ergo) Illud ergo non placet. forsitan
scribendum atque distingvendum est: *inveniemus,*
large unde saturi fiamus. Sed nil definitio.

Etiā tibi discipulus crescit) ita supra: *etiam videte,*
quam porcus ille comoderit. Plaut. Aulul. II. sc. 75. *Quid*
nunc? etiam mihi despondes filiam? Crescit tibi, ut
mox evadat tuus, ut tu eum habeas discipulum. No-
ster in jam editis: *Pascitur gallina tibi, gallus spado.*
Plautus Bach. III. sc. 3. *Mihi discipulus, tibi sodalis*
perit.

jam quatuor parti dicit) Infra: p. 43. *decem partes*
dicit. Itaque hic scribe, *partis,* i. e. *partes,* quomodo
solet etiam in aliis. Sed quænam sunt hæ partes
quatuor? Existimo de partibus Grammaticæ ser-
monem esse, quas fuisse quatuor apud veteres do-
cet nos Gerh. Vossius.

habebis ad latus) Hoc ita dicitur, ut *habebis ad ma-*
nus. Benè autem, *ad latus,* sic enim proprie de disci-
pulis. Cic. in Lælio: *Ego à patre ita eram deductus*
ad Scævola, sumpta virili toga, ut quoad possem
liceret, à senis latere nunquam discederem.

caput de tabula non tollit.] per proverbii modum
de assiduo usurpatur, tabulam seu librum continuo

P

inspi-

inspicit. Similiter *manum de mensa tollere* dixit Varro II. Prometh.

bono filo) bona specie ac forma. Lucret. IV.

Sunt igitur jam formarum vestigia certa

Quæ vulgo volitant subtili prædita filo.

Plautus Merc. IV. s. 4. *Satis scitum filum mulieris*

Confer Gellium. I. cap. 9. & XIV. cap. 4.

etiamsi tum naves) Corrigo: *etiamsi tam nava*

Sententia, licet sit tam diligens & assiduus in libris tamen bono filo est. Attendit ad id, quod vulgo lucubrationes nimæ pertinaxque studium pallidos & macilentos reddit.

morbosus est) An hic abest negatio, *non morbosus est?*

tres cardueles) Vix dubito, quin rectum sit, *tres cardueles*. Sane cardueles etiam apud veteres Romanos fuisse in deliciis, artes varias efficere, & imitari voces edoctas licet facile ex Plinio colligere. Vide lib. VII. cap. 42.

Et dixi, quod mustella) Optime. Consule Vosium in de Constr. cap. 62.

mustella) felis, ut quidem putat Rigaltius ad Phædrum. Sed possumus de mustela vera hic accipere. *Mustela* dico. Sic enim malo, quam *mustella*, ut hic legitur.

alias nervas & libentissime) Corrigo: *alias novæ* puta, *cardueles*. Sequitur deinde nova periodo: *libententissime pingit* ubi *Et*, est *Etiam*.

calcem impingit) dimittit eas à se: quasi jam satis didicerit. Est enim hæc per fastidium rejicientis quidpiam consuetudo.

sed venit dem literas) Mutilus hic locus est, nec divinando facile restituetur. Tamen nescio, annon id ipsum continuerit, quod sequitur, *sed non vult laborare*. Mihi certè glossam sapit, vel propter istam in concinnam conjunctionis ejusdem repetitionem.

sed curiosus) Delectatur voce hac Petronius frequenter, etiam in editis. Unum locum adducam, nostro non multum ab similem: *neque est, quod curiosum aliquem extimescat*. Est hic *curiosus*, qui novisse quærit facta ipsorum. Sic in nostris, qui non quidem doctus, scire tamen multa & recondita, discereque paratus est.

quam scit) hæc joco dicuntur, ab homine ebrio.

libra rubricata) Corrige, *libros rubricatos*, vel *rubricata*, ut subaudiatur, *legis*, sitque ita dictum, sicut apud Juvenalem Sat. XIV. v. 192. ponuntur *rubrae leges*.

Scribe puer, causas ago, perlege rubras

Majorum leges —

Porro *rubricata leges*, vel *libri rubricati* ita dicti sūt, quia capita & tituli librorum juris minio fuerunt notati. Unde rubricarum frequens mentio, & apud Persium Sat. V. *Rubrica Masuri*, scripta Consultissimi ejus viri Juridica.

habet hæc res panem) Ad eundem modum istoc dicitur, ut *res habet offensionem, periculum, usum, & id genus*. Sidonius V. Car. *Otia frigus habent*.

literis) peculiari notione, prout notant scientiam nonnullam scribendi ac dicendi, ex qua *litteratorum nomen*, oppositum *eruditorum* nomini Sve-

ton. in lib. de III. Gram. cap. 4. Cornelius Nepos in libello, quo distingvit *litteratum* ab *erudito*, *litteratum* vulgo ait appellari eos, qui aliquid diligenter & accuratius scienterque possint aut dicere, aut scribere.

destinavi illum) Hæc verba satis depravata sunt, & ut censeo, sic emendanda: *destinavi, illum artificem docere aut constreinum, aut præconem, &c.* *Destinavi, docere illum*, est, *destinavi*, ut doceat illū. Nam *destinare* hic est absolute positum, pro *constituere* apud se. Quomodo Vellejus II. cap. 110. *pars suis sedibus presidium esse, destinaverat.* Sed quid illud *constreinum*? Puto esse: à *constrinus*, & intelligi *constreinum*, quem sic censeo vocatum, quod sit in *constreina*. Sicuti *cupidicinus* est in glossis pro eo, qui *cupide est in cœnis*. Martialis lib. IV. ep. ad Lupum, *ratione non multum dissimili. Artes discere vult pecuniosas! Fac discat citbarædus, aut choræules.*

19. *circumferebat onera venalia*) Quænam erant illa onera? Puto ego, bajulum fuisse circumforatum alicujus, ejusque res venales circumtulisse per plateas: Nisi malis, *olem venalia*; nam *onera* non facti placet.

se extendit) Puto divitem, multisque agris instructum innuere. nam *extendere se* hoc loco, sicut ego arbitror, *proferre res suas & amplificare.* *Adversus Norbanum* accipio, pro è regione ejus, ex adversis prædiorum Norbani, vicini fortassis hujus Phileni, atque divitis.

thesaurum est) An hoc retinendum? Plautus *Asinul. II. sc. 2.*

Credo ego jam illum inaudisse, mihi esse thesaurum

Id inhiat ———— *(domi.*

Scio, Vos sium censere, illud *Id* hic poni pro *ideo*, ut fit alio loco, verum haud satisfacit. Adscribam, quod observat Barthius lib. XXXI. Adver. cap. 6. Dicit ibi, codicem se habuisse Plauti Mf. qui Taubmanni quondam fuerat, ex eo ita notat: *Auri thesaurum clam omnis, in medio foco.* Mf. glossam istam præfert: *Nota, thesaurum neutro genere dici. Sanè futilem non esse puto, & respexisse ad illud, quod sequitur: Nunquam indicare id filio voluit suo. Sed & tertio loco, ubi vulgo legitur; quam cum thesaurum commonstraret filio. Mf. quam id thesaurum. Quod ego interpolatum ab iis arbitror, qui versum in veteri scriptura claudicare putaverunt. Cum verius sit, more Plauti M, & Comico non elidatur. Hæc, ut dixi, Barthius, quæ non parum nostra firman.*

vibrabant) neutraliter, pro, hinc inde jactatæ sonabant. Elegans & appositum verbum, unde *vibrans omnis* apud Tullium, *vibrantes sententiæ*, apud Fabium. Sed & noster adhibet in talibus, ut constat ex jam ante publicatis. Et in re alia parili modo; *pila inter manus lusu expellente, vibrabant*

deterfa fronte unguento, manus lavit) Non satis hoc intelligo. Quomodo enim frons detergitur unguento? Alibi fit sponsia, vel pallio apud nostrum, non unguento. Credo scripsisse, *deterfo fronte unguento.* Deterfo fronte, est, terfo de fronte. Quomodo in editis: *Pierio defundes pectore verba*, pro, fundes de pectore Pierio. Item, *detraxit humeris laciniam*, pro, traxit de humeris.

venter mihi non respondit) non fecit officium suum, non exsolvit debitum suum. Tracta ratio loquendi à debitoribus, qui cum omittunt facere, quod debent, *non respondere* dicuntur. Cic. XVI. ep. 2. *sæpe, ut ii, qui debent, non respondeant ad tempus.* Quod itaque venter ei erat lubricus, nec continebat cibos, sicut oportuerat, non respondisse dicitur. Atque ita forte non incommodè explicare licet illius verba. Magis tamen inclino, ut existimem hoc verbum positum, ut apud Svetonium, *villa non respondet.* Exstant verba vita Julii cap. 46. *villa non tota ad armentum ei responderat.* Fuscus apud Sen. Cont. 9. *quod puerum ad manu argumentum est, nepe quia abdicat respondere.* Ennodius I. ep. 6. *non respondentia cultoribus arborum nec medici se inveniunt*) Benè, opinor. Medici se non inveniunt; cum quærunt mederi alicui, sed medicinam nullam reperiunt efficacem ac idoneam. Nam vocabulum *medici* significanter ponitur, cum efficacia pro iis, qui re vera medentur, non solum illis, qui medendi profitentur artem. Quasi diceret, quæsiuisse quidem satisfacere nomini ac professioni suæ, voluisseque ipso opere esse, sed non invenisse sese tales medicos. Sic hunc locum explicat Petronius in de bello Civ.

————— *quærit se natura, nec invenit.*
Ovid. Epist. Sapphus. *Postquam se dolor invenit.* Sic enim ibi habere Mss. optima, Gronovius docuit. Ruricius II. ep. 9. *cum me in me non inveniam.*

maleicorum, & tæda, ex aceto) Scribe, *maleicorum* Tædæ decoctæ in aceto meminuit Plinius, sed contra dentium dolores, non hunc morbum.

pudorem sibi imponit) Suspisor, *pudere, ni sibi imponit.* Illud *pudere,* positum est absolute, ut in illo Ciceronis I. de Orat. *Quem non pudet, hunc pœna dignum judico.* Sibi imponere ventrem dicit, quando non continet, quia novis aliis atque aliis, ipsi- que ingratis remedii ac potionibus onerabitur.

mibi sonat, putet taurum) scilicet, *sonare, & mugitum edere.* Nisi velis legere, *putes esse taurum,* & potuit ob literarum similitudinẽ excidisse ista vocula. Cæterum sic Plautus, *crepitat mibi venter vacuus, crepant tibi intestina.*

sua res caussa) Illud, *caussa,* glossema videtur. *Sua re,* est ex *suare,* omissa præpositione. vide infr.

facere) scilicet, quod natura exigit. Sic infra: *cœpit ad stellas facere.* Suspisor sic usurpasse Plautum IV. sc. 7. v. 81. ubi ait:

— *tunc etiam cubitare solitus es in cunis puer?*

SI. Scilicet. B Aetiãne facere solit9 es. scin quid loqvar? Novi aliter hoc explicare doctos, scilicet ut turpiculum quid denotet; nec repugno. Tantum illa ipsa verbi ambiguitate puto ludi, ut non infrequens est Plauto. Conveniunt utique, cubitare in cunis, atque facere illo, quo dicebam, sensu.

Solide natus est) sic compacte, ut nihil intus sit spirituum, qui subinde desiderant exire. Vere Petronianum. Sic enim in editis: *Ita vero, inquam ego, tanquam solidos alligaturus, quibus non soleat venter injuriam facere.*

quam continere) absolute: Ita mox: *medici ventant continere.* Sic *continentiam* absolute posuit

Svetonius in Claudio cap. 32. dicitur meditatus esse
 Etum, quo veniam daret statum crepitumque ventris
 convivio emittendi: cum periclitatum quendam pro
 pudore ex continentia reperisset.

desomnem facere) eripere mihi somnum, bombis
 tuis. Sic *depilis, deplumis* extat apud alios.

omnia foras) ita supra: *domi leones, foras vulpes*.
 Et in iam editis. *G. noster foras cœnat.*

aqua, lassant, & cetera minutalia) Scribe, *aqua la-*
sanum, & cetera minutalia. Per *minutalia* intelligi
 cum alia, tum lignum, cum adhærente spongia, de
 qua Seneca ep. 70. *lignum, quod ad emundanda obse-*
na adhærente spongia positum est, totum in gulam san-
si. Sunt autem *minutalia* dicta à *minutal*, quod si-
 gnificat minutum qualecunque. habesque *minuta-*
lia etiam in Glosfis Tyronis cap. 10. p. 51.

anathimia is si in cerebrum it) Mirè hæc corrupta
 sunt. Scribe confidenter cum Cl. Gronovio, *an-*
athymiasis in cerebrum it. *Αναθυμίασις* Græce, vapor
 est, & exhalatio, quæ hic de ventris flatibus intelli-
 genda. *In cerebrum it*, ad eundem modum, sicut su-
 pra, *vinum mihi in cerebrum abiit.*

fluctus facit) ita eleganter illos flatuum discursus
 cum boatu seu mugitu, fluctuum, instar, describit.

sibi verum dicere) Quid? an scribendum, *dici*? Sed
 existimo cohære, *volunt dicere verum sibi.* Illud
sibi eleganter ponitur pro eo, quod ad usus commo-
 daque eorum valet. Sensus est, etiam si sentiât, qui
 exigat natura, nolunt tamen illud fateri, ac sic pro-
 lam dicere verum, quod ipsis tamen foret utile.

castigamus crebris potiunculis risum) erumpentem

coerceamus atque impedimus. Eleganter. Staius
lib. IX. Theb. de equo loquens: *nodis & castigata
jubarum libertas.*

*quo ajunt, divo) N. Heinsius: quod ajunt: clivo, re-
ctissimè. Porrò laborare in medio clivo rei, ille dici-
tur, cui pars illius maxima superest conficienda.*

*Nam cum mundatis) Perperam. Legendum, nam-
que mundatis, aut quid simile. Proximè abierimus à
scriptura veteri, si legerimus, tum.*

*capistris) ad ora revinctis, quibus possent, quo es-
set lubitum, deduci. Martialis lib. I. epig. 84.*

Parca purpureis aper capistris.

*tintinabulis) ad collum adpensis, quibus ad spe-
ctaculum ipsarum vulgo traherentur. Hunc enim
puto fuisse scopum istorum tintinabulorum. Ita ha-
bes asinum, tintinabulis per argutis exornatum apud
Apulejum lib. X.*

*porcos, sicut in circulis mos est, portenta aliqua fa-
cturos) ludos, & cum primis saltus admirandos per
rotas, & id genus, quod alias petauristæ ipsi facere
consvenerunt, & sursum deorsum per aera se lib-
rare, volitantium instar, perque orbis cito saltu se
transmittere. De quo Manilius lib. V.*

*Ad numeros etiam ille ciet cognata per artem
Corporum, quæ valida saliant excussa pet auro,
Alternosq; ciet motus: elatus & ille
Nunc jacet, atq; hujus casu suspenditur ille
Membræq; per flammæ, orbisq; emissa flagrantes
Molliter ut liquidis per humû ponuntur in undis.
Delphiumq; suo per inane imitantia motu
Et viduatæ volant pennis & in aère ludunt.*

Hæc ergo talia interdum & quadrupedes docebant facere, populoque in circulis ostentabant, quæ res duravit ad nostra usque tempora, meminimusque nos eqvulei, capræ, catulorum, qui hæc ante plebem oblectarent.

20. *statim fieri*) grandius, pro parari, ma&ari quomodo victimæ dicuntur *fieri*, cum ma&antur diis. vide Brisson. Nisi malimus, culinare verbum esse, proprieque de præparatione ciborum usurpari, quod mihi placet. Ut intelligatur, *coctum fieri*, quod usurpat noster in sequentibus. Plautus Aulul. III. sc. 3. *Coquite, facite, festinate nunc jam, quantum lubet.* Malè corrigunt nonnulli, *farcite*. Martialis XIII. ep. 55. de perna:

Cerret ana mihi fiet, vel massa licebit

De Menapis; lauti de petasone vorent.

penthiacum) Hoc quid sit, non assequor. Putes *penthicum* scribendum & jungendum gallinaceo esse, ut sit *πενθικός* gallinaceus, forte quia No&i sacer.

diligenter ponas) Etiam hoc culinare verbum pertinetque ad coquos, præparantes cibos. Martialis lib. XI. ep. 86.

Hinc exit varium coco minutal,

Ut lentem positam, fabamque credas.

potentia admonitum) h. e. potenter, validè, vehementer, ut sit ablativus. Verum ego mallem, *potentia admonitum*, isto sensu: fuisse coqvum admonitum per ista heri verba potentia, quam herus ipsum haberet, metuque ejus. Cic. in Top. *ut velle veliam, tuaque & tuos vidi admonitus hujus* *alieni*

alieni, nolui deesse ne tacita quidem flagitationi tua.

ad nos vultu respexit) Petronianum. Ut in editis: *respicens ad Eumolpum.*

bonum faciatis) Hoc non bene intelligo, suspicorque, legendum: *boni nunc faciatis.* Illud, *boni nunc*, una voce atque junctim fuit scriptum, ita ex *nunc*, facta syllaba posterior in *bonum*. Sed tamen melius fuerit retinere lectionem veterem. Sic enim & Martialis lib. V. ep. ad Turanium.

Vinum tu facies bonum, bibendo.

Formula est modeste excusantis tenuitatem rei appositæ.

Taracinentibus) Num legendum, *Taracinenibus*? Pomponius Mela II. cap. 4. *Sinuessa, Liris, Minturna, Formia, Fundi, Taracina, Circes domus.* De Neronis profusione in prædiis instruendis dilatandisque, qua de agitur hoc loco, Svetonius abunde, & plerique veteres.

ego autem] Hic autem est, *enim*. Quale quid & apud veteres Jurisconsultos observasse se Briffonius commemorat. Infra noster: *In angustiis autem amici apparent.*

si causas non ago, in divisione) Non existimo se bene hæc habere. Quid enim, *in divisione*? Scio, divisionem partem esse declamationis, exercitiive apud Rhetores, & jam pridem dixi aliqua in opusculo de Stylo. Verum ea non pertinet ad literas, sed causas. Puto igitur oportere distingvi: *si causas non ago in divisione, tamen literas didici.* Causas agi in divisione.

visio.

visione puto, cum ad divisionem factam singulæ illarum explicantur partes.

alteram latinam) Mallem, *alteras latinas*, quia sermo est de bibliothecis tribus.

peristasin declamationis) *περίστασις*, quas & *attributa*, & *elementa* vocant, sunt ea omnia, quæ ad personam, rem, locum, tempus, modum, causam pertinent alicujus facti, ut ostendimus in Notis ad Anonymi Rhetorica. Ergo, *dicere peristasin declamationis*, nil est aliud, quam explicare seu enarrare factum, cum omnibus suis circumstantiis, de quo habenda declamatio. Ideo & statim post sic incipit Agamemnon: *Pauper & dives inimici erant*, Vult narrare factum, & sic tradere argumentum declamationis.

21. *arbane*) quid ita? quia per hoc, dum nescire sese ait Trimalcio, quid sit pauper, divitias suas infirmitat, quæ scilicet non sinant eum hoc novisse.

nihil est) controversia nempe. Nam si revera ita factum, sicut tu nunc memoras, quis erit locus controversiæ. Postulat enim ea rem dubiam, sive in persona, sive in tempore, sive in loco, sive in re quæpiam alia. At tu ista profers, tanquã indubia. Hunc puto esse loci sensum. Plaut. Captiv.

At nihil est, ignotum ad illum mittere, operã lusit. poricino) Ulysses *poricinus* hic est, opinor, ab antiquo *porico*, pro quo deinde dixerunt *porigo*, & *porigo*, quanquam fortè rectius sit *poricivo*, quomodo à *cado*, est *cadivus*, atque ita accipi de eo potest, qui porrexit quidpiam Cyclopi, vinum forte, nam fabula

bula, quam respicit, ignota est. nec apud Homerū extat, quod cum his conveniat. Postremo credi potest, tale quid finxisse Trimalcion, ut solent præfidentes, & jactantandi, licet imperiti rerum, nam & quod sequitur de Sibylla Cumana, alias non legitur, & mox *insolentia* Trimalcionis expressè notatur.

in ampulla pendere] Adscribam verba Justinī Martyris de hac Sibylla, ut ostendant hominis libertatem loquendi. Extant in Cohortatione ejus isto sensu: *Hanc Sibyllam Babylone, ortam ad Campaniæ oras nescio quomodo pervenisse ferunt, ubi responsa dedit, in urbe, cui Cumæ nomen est, sexto à Baji lapide. Vidimus sane, ea in urbe cum essemus, locum quendam, ubi Basilicam ingentem uno fabrefactam saxo conspeximus. In media basilica nobis ostenderunt tria folia, ex eodem excisa lapide, quibus aqua repletis lavisse ibi eam, & stola sumpta in penitissimam se basilicæ adem, eodem extructam saxo abdere, atque in media ea eade super sublimiore gradu & throno considerare solidam, & sortes ad eum modum promulgasse dixerunt.* Hic planè nulla mentio ampullæ. Neque scio, quomodo pependerit in ampulla, nisi forte, sicut ceneres in urnis, suspensa fuerit in ea ad tetrum illius basilicæ, quam Justinus describit.

Sibylla torbilis) Corrige: *Sibylla, ti tbelis?* Σισύλλα, τι θέλεις? h. e. *Sibylla, quid cupis?*

apotban in bello) Scribe: *Apothban in thelo, ἀποθῶν νεν θέλω*, h. e. *mori desidero.*

cuminum non conjecisse) absolutè, pro conjecisse in porcum coctum. Hoc autem volunt ista verba, *co-*
quum

quum hoc excusare per oblivionem suam, quasi res fit minuta, quæ oblivioni possit tradi, ut si piperum missum esset, aut cuminum.

deprecari) Petronius in editis: *dispensatoremque deprecari sumus, servo remittere pœnam.*

solet fieri) Rursum Petronius alio loco: *Solent, inquit, hæc fieri, & præcipue in hac civitate.* Seneca in Apoc. *Hoc fieri solet?* Martial. VI. Ep. ad Tuccam.

Tucca, solet fieri, denique Tucca licet.

pro illo rogabit) Optime. Phædrus noster lib. III. cap. 3. *Dammum haud recusant, tantum pro vita rogant.* Ubi vide, quæ notavi.

crudelissima severitatis non potui me tenere) Et hoc bene, nam subaudiendum, *caussa*, quasi diceret propter severitatem illam crudelissimam non potui. Sallustius: *Exercitum opprimenda libertatis habet.* Cic. 2. de Or. *Cum ille se custodia diceret in castris remansisse.*

Hic debet servus esse nequissimus) Ita solet Petronius, etiam in editis. Ut: *hic nescio quid boni debet esse.* Pro, est sine ullo dubio. Sulpitius Severus Epig. I. *Hic homo debet homicida esse.*

22. *Aliquis oblivisceretur*) Eleganter, ommissa interrogacionis particula, *an.* Vide infra.

extenterare] Corrige, *exentere*, ut supra.

hinc atque illinc) ab hac atque illa parte. Florus IV. c. 2. *Trecenta amplius millia hinc vel illinc, præter auxilia regum.*

tomacula cum betulcus) Corrige, *cum botulis*; vel *botellis*. Botuli ex intestinis. Itaque præbebant (speciem

ciem porci non exenterati. Erant autem in deliciis apud veteres, ut notum.

post hoc automaton) Optimè. Intelligendum autem est *automaton* de facto coci, quod ipse proprio instinctu, nemine petente, aut suggerente susceperat. Glossæ veteres eruditissimæ. *αὐτόματ* Ⓞ, *per se, injussus, sponte.*

Gajo feliciter) benè precantur Trimalcioni, hoc enim prænomen ejus fuit. Neque aliter habent primæ editi. Inscriptio postis tricliniaris, supra memorata. *G. POMPEJO.* item paulo post: *G. NOSTER.* (Ita habent libri veteres consensu maximo, non ut *noster, CN.*) Semper prænomen ejus per *G.* signatur, quod *Gajum* denotat. Vide Probum à Cl. Ernstio publicatum. Putat quidem Janus Douza l. Præc. 14. *CN.* utrobique oportere scribi, quia *Cneus* fuerit Pompei Prænomen. Sed non magis *Cnei*, quam *Gai*, sive *Cai* dicti sunt Pompei, uti liquet ex Inscriptionibus apud Gruterum satis multis. Quare frustra hic de mutatione cogitatur. De *Feliciter*, Briffonius videri debet, & Phædrus noster, V. cap. 2.

potione oneratus) malle ego, *honoratus*, hoc enim quærebatur potione ista, non ut ebrius evaderet. Petronius in editis: *Apollo lymmodo nato flore honorabat.* Vereor, ne hoc vitium recurat inferius, ubi legitur: *oneratusque aliquot coronis.* Quia sequitur *unguento fluente*, ceu illo ipso tempore.

argentea corona) quæ habebat folia ex argento. Plinius XXI. cap. 3. *Crassus dives primus argento auroque folia imitatus, ludis suis coronas dedit.*

ποικί-

poculumque) *portionem*. Lamprid. in Heliog. De
nique hæc genera poculorum ante Heliogabulum non
leguntur. De *maſſicato*, *pulejato*, & ſimilibus
 vinis loquitur. Eſt verè Petronianum. ſic enim in
 fragmentis editis: *ad libidinis incitamentum Myrrid-*
num ſe poculum bibiſſe.

expectabam, ut) Prorſus eleganter. Senec. ep. 96.
Expecto jam, ut manducata ponantur.

niſi quis Corinthum] Puto emendandum, *niſi quia*
Corinthum. non aliam ob cauſam vas dicitur Co-
 rinthium, niſi ob eam, quia quid habet ex Corin-
 tho. Terent. Eunuch. V. ſc. 5. *Non dubium eſt, quin*
mibi magnum ex hac re ſit malum, niſi quia neceſſe
fuit hoc facere.

neſapium) inſipientem: ſicut dicitur, *neſcius, neſa-*
rius, & ſimilia. Laudat Salmaſius in Exercitationi-
 bus Plinianis hoc vocabulum, ſed ſcribit, *neſapi-*
 Atque ita Scaurus: *Ne, pro non, poſitum eſt apud an-*
tiquos, ut neſrendes porcos, qui fabam frendere non
poſſunt, neſapus, qui non ſapit. Sed hoc puto minus
 analogiæ convenire, imo *neſapius* legi oportere.

valdè bene ſcio) Cic. XV. ep. 20. *de ingenio ejuſ-*
valde exiſtimavi benè.

magnus ſcelio) *magnus prædo.* *Scelio* Græce *συ-*
λῶν, à σκυλάω. Niſi mavis à *σκόλη*, *præda.* Quo
 modo ab *ἀυλός tibia*, factus eſt *aulio*, *tibicen*, quod
 in Gloſſis legitur.

ſ paropſides, ſtatuncula) Scribe, *ſtatuncula*.
 Nam in fæminino genere extulit & Cyprianus. Po-
 tuitque facile deleri littera poſtrema, propter ſimi-
 lem ſubſequentem. Video tamen citatum Voſſio
 in

in Gloss. ex vita S. Concordii. *venientes ad eum satellites cum statunculo Jovis*. Ut hic forte nil mutandum sit, nec rejiciendum id vocabulum, denique in nominativo ejus non *statūculus*, in masculino genere, quod facit Vossius, sed *statunculum* in neutrali pronunciandum.

in unum) puta, mixtis vel confusis: ut paulo ante, *facta sunt in unum*. Senec. ep. 59. *Coguntur in unum sapes*.

ignoscetis mihi, quid dixerō) Vix dubito, scripsisse nostrum, *qui dixerō*. Adhæsit litera postrema, ex proximo vocabulo.

malo mihi) Tertull. de Resur. c. 8. *Malo mihi salutem peccatoris*.

admissus ergo Casarem) An scribendum ergo ad *Casarem est*? Non opinor. Ita enim solent veteres, omissa præpositione, quæ est in verbo. Ut Horatius II. Sat. 3.

Abstinuit vim Uxore & nato —

Lucilius XXVI. *Suspendatne se, an gladium incumbat*. Plautus in Pseud. *Nunc adeo hanc edictionem nisi animum advertitis omnes*. Adde Schoppium *Suspect*. Lect. III. ep. 15.

23. *fecit reporrigere Casari*) Emenda, *reporrigere Casarem*. Plautus Trucul. I. sc. 2. *corda amare facitis amantes*. Idem Epid. III. sc. 3. *Ut ille fidicinam fecit nescire prorsus, se esse emptam tibi*. Illud *reporrigere* dictum est, ut apud Ciceronem, *repromittere*, apud Jureconsultos *veteres*, *reconduere*, *redaportare*, & similia.

2

non

non pote validius, quam expavit) Ellipsis elegantissima, pro: *non pote est validius quem expavit, quam expavit.* Non pote est, i. e. impossibile. Varro in Manius: *viget, veget, utpote, plurimum*. rent. Eunuch. V. s. 8. *Non pote satis narrari.*

vasum æneum) Plautus Trucul. I. sc. 1. aut aliquod *vasum argenteum, aut vasum æneum aliquod.* Sic L. cretius, Cato, alii.

otio) pro, *in otio, per otium.* Quomodo verba Phædri nostri lib. I. cap. 25. putabat emendanda Rigaltius, *quamlibet lambe otio.* Sed ignoro, an & hic rectius legatur, *ocys.* Quale enim possumus hic intelligere otium, in præsentia Imperatoris, ventus expectatione suspensi? Potius festinavit quisquis denique, monstrare artem suam. Et sic patet illud *ocys* noster alibi, in editis: ut, *ocys fuerit, exi, &c.* Nihil tamen apud nostrum mutandum enim ad eundem modum Apulejus X. Al. *Non tamen ego ratione conterritus, otiose grandissimum calicem uno haustu perhausti:* Pricæus eo loco *Otiose, ἠγέμεθα, secure,* quod est rectissimum.

martiolum) Ita plane legitur in Saresberienfibus, cetibi notent, in nonnullis aliis haberi, *marculum.* Quamquam verò ratio analogiæ postulare videtur, *marceolum,* cum legatur, *martellus,* tamen nihil censeo mutandum.

se coleum Jovis tenere) Corrige, *se cælum Jovis,* enim apud Saresberiensem legitur. Seneca l. bene 13. quem laudat Gonsalus. *tanquam cælum, quomente vanissima complectebatur, teneret.* Cicero usurpavit, *cælum attingere.* ut in V. Tusc. *Alia enim*

divina illa longe lateque se pandunt, cælumque attingunt. & II. Attic. ep. 1. *Nostri autem principes digito se cælum putant attingere, si nulli barbati in piscinâ sint.*

conditum vitreorum) puta, vasorum. Ita supra: *ego mihi malo vitrea.* Sed Isidorus, apud quem leguntur cætera, habet hic, *vitrorum.* Verba ita sunt: *Hoc factò Cæsar dixit artificis: numquid alius scit hanc condituram vitrorum.* Etiam apud Saresberiensem ita legas: *Quæsit enim Cæsar, an alius sciret hanc condituram vitrorum.* Verum utrobique forsàn *vitreorum* est scribendum. Petronius in pridem editis: *an audirem sententias, id est, vitrea fracta, & somniorum interpretamenta?* Porro *condituram* Isidorus in prædicti loci verbis præcedentibus vocat *temperamentum*, h. e. succum, sive aliud quodcumque denique, quo imbuebat vasa ista, ut lentescerent. Vox ex medica culinariive re desumpta. Columella. XII. cap. 7. *Hæc omnia una conditura commode servantur.*

vide modo) Verba sunt Cæsar's comminantis, monentisque, ne? quid dicat præter verum. Plaut. Merc. V. sc. 4. Ly. *at quæso hercle, etiam vide.* Eu. *Non mihi credis Cælius VIII. ep. 2. ad Ciceronem. Vide modo; inquis. Non me hercules.*

quia enim) Plautus in Amphitr. II. sc. 2. AM. *Quis tibi istuc in mentem venit? SO. quia enim sero advenimus.* Ita sæpe.

si scitum esset) si divulgatum fuisset, & eandem artem didicissent alii. Terent. Adelph. I. sc. 1. *Dum id rescitum iri credit, tantisper cavet.*

aurum pro luto haberemus) Similiter Isidorus: *re-
dum hoc cognitum fieret, aurum pro luto haberetur.* Sic
in superioribus, ubi vide. Saresberienfis interpo-
lavit clariore, ut putabat, sententia: *aurum & ar-
gentum vilescerent, quasi lutum.*

in argento planè studiosus sum) pro, *studeo illi.* Be-
ne. Quomodo Gellius: *si quis in ea re studebat.*

urnales plus minus) qui urnam circiter capitis
magnitudine sua.

jacet, sicuti vere putes) Corrige, *jacet sic, ut va-
re putes,* scilicet, jacere. Cornelius Nepos vita Di-
onis IX. *bis dat negotium, ut ad Dionem eant inermes.*
sic, ut conveniendi ejus gratia viderentur venire.

apidem) Meminerunt hujus vasculi præter Po-
stum, Plinius & Livius, quorum Livius quidem po-
git lituo, & sic ad sacra pertinuisse demonstrat; Po-
stus autem poculum appellat. Est autem omnia
hæc capis, illa Neronis, de qua Plinius lib. XXXVII
cap. 2. *Sed Nero, ut par erat principem, vicit omnia.*
CCC. sestertius apidem unam parando. Memoranda
res, tanti imperatorem patremque patriæ bibisse. Patet
ex his verbis, poculum intelligi apud nostrum
portere.

Dadalus Niobem) Dixi ante, Trimalcionem Ni-
nugari, meraque commenta sua proferre, per & in-
solentiam, quod noster ipse notaverat, & ebrietate
tem. Itaque hic frustra quidquam exigas ad narra-
nes aliorum.

Nam hamerotes pugnassent petraitis in poculo
Hæc verba desperate sunt corrupta. Neque fatiga-
bo

bo me in suspicionibus, quales manebunt tamen, cujuscunque generis fuerint.

meum enim intelligere) Sicut Persius: *scire tuum*.
item: *velle suum cuique est*.

reipsum cade) verbera, num potius, occide? Puto tamen alterum, quia sequitur, *svadeo à te impetres, ne sis nugax*. Quis enim svadendi locus apud occisum? Noster in editis: *omniaque infra umbilicum cæpit lenta manu cadere*.

nugax) putris, putidus, ineptus. Glossæ Philoxeni: *nugax*, σαπρός. Aliæ glossæ. σαπρός, *nugatorius*, *nugax*, *frædus*.

demisso labrare) Credo scripsisse, *demisso labro orare*. Nempe solent tristes & vultû & oculos, & os dimittere. Porrò *labrum*, pro *labium*, sæpe apud nostrum, cum est sermo de hominibus. Plinius XI. cap. 37. de ranis: *inferiore labro demisso ululatus eicitur*. Tò *demisso* ita habes etiam apud Terentium Eunuch. II. s. 3. *remulus, labiis demissis, gemens*.

tanquam ego tibi molestus sim) Petronius in editis: *tanquam intersit, periturum corpus que ratio consumat. Tanquam melius ignis accipiat*. Etiam illud *molestus* alibi sic ei usurpatur, pro eo, qui malum aut damnum infert. ut, *junctis viribus molestum contempsumus*.

missionem dedit) dimisit, impunitum videlicet. Interum noster in editis: *jussit infelicibus dari missionem*.

Aquam foras) Hanc puto fuisse formulam solennem, cum ad potiones meracas se mutuo invitarêt.

Excipimus] auscultamus. Petronius in editis: *Conversus ad eum, ut plurima exciperem*.

23

etiam

etiam ebrio proximus) Non puto ista bene distingui, sic enim suspicor scribenda. *Trimalcio hilariter bibit. Etiam ebrio proximus, nemo, inquit, vestrum.* &c. Illud *Etiam* sic usurpat quoque alibi, in superioribus: *Etiam tibi discipulus crescit. Etiam videtur quam porcus ille comederit.*

cordacem) Saltationis genus lascivum, & idcirco probrosum, nec fere usurpatum, nisi ebris. Vide Meursium in Orchestra.

madeia, permadeia) Corrige, *ma deia, perite, ma deia*. Græcum est, *μᾱ δία*, h. e. per Jovem. Demosthenes *ὁ μᾱ τῆς θεῆς ἡγὶ τὰς θεῆς*. Illud, *perite*, Solenne verbum est applaudentium.

ad aurum accessisset: & credo dixerit) Similimum illi, in pridem editis; *ad aurem ejus Psyde ridens accessit, & quum dixisset, nescio quid.*

revertebatur, modo ad naturam) Omissum aliquando hoc loco. Scribe: *Fortunatam reverebatur, revertebatur modo ad naturam* Similitudo utriusque vocabuli effecit, ut alterum omitteretur. *Reverti ad naturam*, pro, ad indolem animumque suum, sicut Cicero X. ep. 28. *ad illum animum meum reverti profectum*. Traducitur hoc loco mirum Neronis studium saltandi, de quo Dio & Svetonius prolixè.

saltationis libidinem actuarius) Post *libidinem* poni debet asteriscus, est enim hiatus hic versus non nullorum.

collocari non potuit) impendi ad usus villæ necessarios. Tacitus VI. An. 45. *Millies sestertium ea magnificentia collocatum.*

ex edibus nocte villici) Transpositio ingrata, male

lem villici nocte. Nocte, pro , de nocte, i. e. nocturno tempore. Noster in editis: *fugere nocte in publicum* voluistis. Ita sæpe.

anno priore) quam nempe fuit illud incendium. Cicero l. ep. 9 *Quod de Q. Fratris negotio scribis, de priore astate quod morbo impeditus in Ciliciam non transieris, conficere non potuisse.*

cum elogio exheredabatur) Quintilianus VII. cap. 4. *Nonnunquam etiam reus hic totius summam constituit, si exheredatum à se filium pater testatus fuerit elogio.* Est autem *elogium* quæcunque denique exheredationis causa, scripto significata, & hoc quidem loco ea, quæ ad laudem Trimalcionis pertinebat. Quales interdum proponi consuevisse ex eo pse Fabio aliisque notum, pridemque observatum est.

à circumitore) Puto hic intelligi custodem villæ, ad exemplum eorum, qui circuire urbem solebant.

judicium inter cubicularios actum) Ita Plin. IX. c. 35. *Postero die, quo judicium agebatur.*

baro insulsissimus) Scribe, *baro insulsissimus.* Baronem, pro stolido usurpavit Cicero & Persius.

cum scalls constitit, puerumque iussit) Conveniunt his versus Martialis lib. II. epig. 85.

*Quid si per graciles vias petauri
Invitum jubeas subire Ladam?*

odaria saltare) Quomodo Ovidius V. Triste 6. *Carmina quod pleno saltari nostra Teatro.* *odarium*, à Græco est. Glossæ *ωδάριον*, cantilena.

circulos deinde ardentis transire) Convenit Manilius V.

Membrag, per flammis, orbisq, emissa flagrant

25. *ingratum artificium*] Quomodo? cum idem dicat, se hos artifices libentissime spectare. Credo *ingratum* hic active accipiendum, quod gratiam non referat auctori suo, tantam puta, quantum Trimalcio volebat promerere, qui transfiliens istos circulos, immitat se in discrimen vitæ manifestum. Sidon. IV. ep. II. *Huius jam, ut est illud Maroniam, cineri ingratro, id est, gratiam non relaturom, gratiam condidimus.*

cornices) Num scribendum, *cornicines*? non arbitror, quandoquidem præcedit, *spectaret*. At *cornices* non spectantur. Quid, si *cernices*? ut sint *acornix*, pro quo vulgo *cernuus*. Ita supra fuit, *mixix*, ut ego putabam, *mittix*. Puto planè *coturnices* scribendum. De *coturnicum* certamine, sicut *gallinaceorum*, docet nos abunde Pollux, & nec Romanis ignotum fuisse testatur Herodianus. Ovid. II. Amor. 6.

Ecce, coturnices inter sua prælia vivunt.

chromataricas) Hoc verò monstrum verbi quid sibi velit, ego non excogito. An scribendum: *chromataricas ac acroamata tricas meras*? *Tricæ*, sunt res vitales. Martialis XIV.

Sunt apine tricaque, & si quid vilius istis.

Attellam) Scribe, *Attellanam*, seu *Attellanam*, & intellige, fabulam. De *attellanis* habes prolixe apud Vossium in *Instit.* Poet. Porro *facere Attellanam*.

nam, sicut apud Lucretium *facere ludum*, h. e. ludere & agere.

hæc dicente Gajo, puer) Post *puer*, puto deesse aliqua, quæ significabant lapsum ejus pueri in brachium Trimalcionis. Est enim ille puer, qui supra iussus est in summa scalarum parte odaria saltare. A quibus hic delabitur.

alienum mortuum plorare) Lucilius Sat. XXII. de Præficus eodem modo: *conductæ flent alieno in funere*. Stautius quoque in Epicedio Patris: *non sua funera plorant*.

super brachium tanquam læsum incubuisset) Petronius in editis: *Non fruëris hac præda, super quam solus incumbit*.

missionem rogabat) Ut supra: *missionem dedit*. Sed cur missionem rogat is, qui delapsus erat? An, quod isto casu suo læserat Trimalcionem? At de ea re præcedit nihil. Quare puto inter ista duo vocabula, *dicente Gajo*, aliquid abesse, uti dixi.

pesime mihi erat, ne] Metuebam.

periculo aliquid catastrophæ] Lego, *aliquid catastrophæ*. Sensus est: timebam, ne ideo instituerentur hæ preces, ut earum occasione periculum imminens mutetur in haud opinatum gaudium, sicut ante acciderat.

à servo liberatum) Quomodo, *liberatum*? Puto, *vulneratum* oportere scribi, nam de eo præcedit. Primam syllabam absumpsit ultima in vocabulo, *servo*. Idem video & N. Heinsio placere.

26. *Disticon*) Hæc verba sunt delenda, irreperunt enim è margine in textum.

27. *Medicum & numularium*) *puta, artificium. febris veniat*) Celsus III. cap. 12. *Incertum est, quando febris ventura sit.* Plaut. *Capt. II. f. 4. Illi isti, qui sputatur, morbus interdum venit.*

anatinam) Hoc suspectum mihi. Scio quidem apud Plautum *anatinam fortunam*, verum quid hoc faciant, non video. Magis forsitan est, ut accipiamus de medicamento ad tenendum abum, sive aluum. Nam de eo fuit quidpiam in præcedentibus.

per argentum as videt) Novit nummum probum discernere ab improbo & subærato.

lana) casus ultimus, cum lana, per lanam, i. e. vestes è lana.

nos gloriosos faciunt) faciunt gloriari nos illis atque superbire. Plautus *Pseud. A. II. f. 3. Atque ego nunc me ut gloriosum faciam.*

ovillam esset tunicam) Scribe totum locum isto modo: *Et, facinus indignum! aliquis ovillam est, & tunicam habet.* Dicit; rem indignam esse, quod in cibum abutamur ovibus, cum illæ vestes nobis præbeant.

que mel vomunt) Plinius XI. cap. 12. de succo, unde mel conficitur. *In uterculos congestus apum (ore enim vomunt) ad hæc succo florum eorruptus, &c.*

à Jove adferre) Pertinet huc illud Virgilii initio IV. Geor.

*Protinus aërii mellis cœlestia dona
Exequar.* Columella IX. cap. 2. *Ecbemerus poeta dicit, crabronibus & Solè genitas apes, quas Nympha*
Phry-

*Phryxonides educaverint, mox Dictæo specu Jovis ex-
stitisse nutrices, easque pabula munere Dei sortitas.*

de negotio dejiciebat) Non permittebat eis suum
facere negotium, sed id sumebat sibi. Respicit quæ-
stiones modo à Trimalcione allatas, de quibus
Philosophi agere debebant potius, ut ad quos pro-
pius pertinerent. Dictum autem hoc, quomodo a-
pud Ciceronem, *dejicere de sermone.*

Apophoreta) munera, nominata in istis pittaciis,
quæ non solum in festo Saturnaliorum, sed & alias,
quotiens magnum haberetur convivium dabantur.
D. Ambrosius in Exhort. ad Virg. *Qui ad convivi-
um magnam invitantur, Apophoreta secum reportare
conspexerunt.*

argentum sceleratum] sic fuit inscriptum uni ex
pittaciis illis, titulus apophoreti, quo significaba-
tur id, quod sequitur, perna scilicet, & cætera, sed
obscure, ac ambigue, ut solebat aliquando in tali-
bus. Sveron. August. cap. 75. *Saturnalibus, & si
quando alias libuisset, modo munera dividebat, vestem,
& aurum, & argentum: modo nummos omnis notæ, e-
tiam veteres regios & peregrinos: interdum nihil, præ-
ter cilicia, & spongias, & rutabula, & forpices, atque
alia id genus, titulis obscuris & ambiguis.*

offla) Ita mox: *offlam & tabulas.* & aliquanto infe-
rius, *crucis offla.* Num utroque loco corrigendum,
offula?

colasis) κόλασις. Sic enim putet aliquis scriben-
dum, quanquam in ipso codice sit *colaris*, non *cola-
sis*. Ut valde dubitem, cum præsertim hi tituli sic sint
formati obscure, ut nil certi de iis dici queat.

seri

seri sapia) Suspikor, scribendum, *seria sapa*. *Seria*, vas est vinarium, cujus meminit Terentius, *Contumella*, alii. De *sapa* Varro l. de Vita P. R. *Sapa* appellabant, quod de musto ad mediam partem decuxerant.

Contumelia) Quid hoc loco facit, *contumelia*? Num legendum, *centum melca*? *Melca* sane genus est lactarii operis, notissimum quondam apud Romanos, ut ex Galeno, Paulo Ægineta, aliisque novimus. Sed nil definitio.

accrophagia, sœledata) In his rursum latere titulum novi apophoreti existimo. Ac primum illud *data sunt*, distinctim à cæteris videtur scribendum, ut respondeat superiori, *allata est*. Pro cæteris vero nescio, an legi possit, *acrophagias bylo*, vel potius, *acrophagia*, seorsum, ut illud *sate sit*, nescio quid, quod titulus iste innuebat dandum.

Census) Forte legendum, *cerasum*.

Cultrum) Ergo *cultrum* quoque rectum est in neutro. Citant sanè Lexicographi hoc sine versum Propertii ex lib. IV. el. 5.

Cum fallenda meo pollice cultrum forent.

Sed pro *cultra* apud Gryphium est *claustra*. Alii habent *clatra*, quod & Scaliger retinuit, qui in M. C. suo legi ait *cultra*. Denique vix cultris locus est in illo versu, ut hoc testimonium non multum valeat. Obfero tamen in antiquis glosis, titulo de Ferramentis: *Cultrum. μαχαιρα*. & in Glosis aliis: *μαχαίρα*. *cultra*. Habet quoque Glossarium Tyroneis & Senecæ, ut appellant.

accepit passeret) Non habet illud *accepit*, quo pos-

fit referri. Ergo mutilum & hunc, & sequentem alium huic similem existimo locum.

cœnatoria) sc. vestimenta. Petron. in editis: *cœnatoria repetimus, & in proximam cellam ducti sumus.* Adde Martial. Apoph. 135.

forensia) & hic vestimenta sunt intelligenda. Sveton. Aug. 73. *Et forensia autem, & calceos nunquam non intra cubiculum habuit.* Adde & Calig. c. 17. & Columel. XII. cap. 4.

& pedalem) Quid? *pedalem.* An rectius, *pedalem;* est enim hoc inter tegumenta pedum. Cætera, quæ sequuntur, plane mutilata sunt.

berbex) hoc est, *vervex.* Glossæ. *περβρατον, berbex.* Hinc habens *berbicem*, pro *vervecem* in libris optimis Vopisci, vita Aurel. in fine, quod Salmasius notavit.

beatior) opulentior, ditior. Ut apud Martialem X. epig. 73.

Sed si non fias, quadrante beatior uno. Item

Certent muneribus beatiore.

Seneca ep. 45. *Beatum vulgus appellat, ad quem pecunia magna confluit.*

convivare melius) convivia lautius facere, & plus impendere in ea soles. Ennius in Sat. *Malo Hercle suo magno convivat, sine modo.* Sic & alii.

tutelam hujus loci) Deum tutelarem. Est autem *tutela loci dicta, ut tutela navigii* in editis. Inscriptio vetus apud Gruterum, pag. 105.

DEO TUTEL.

GENIO. LOCI.

28. *secundum illum*) juxta, apud illum. Petronius in editis; deinde ut remotis omnibus *secundum invitantem consedi.*

jam illi balatum duxissem) Corrige: *jam illi alipantum duxissem*, vel *dudum duxissem*. Ducere *alipantem*, habes apud Phædrum nostrum V. cap. 4. ceterosque, quos ibi notavimus.

bellum pomum) Suspiciatur N. Heinsius, *promum*, placet, ut sit respectus ad liberalitatem ampliorum, de qua supra.

Larifuga) Mallem, *lucifuga*, ut *transfuga*. Nisi quis existimet, *larifugam* accipiendum, pro desertoribus domusque suæ, vagabundo, errone.

circumminxero) Paulo post: *at ille circumminxit vestimenta sua*. Sic enim conjunctim lego ibi, ut hoc loco Nam & in pridem editis Petronius ad hoc exemplum usurpavit *circumamictus*, *circumtonsus*, *circumtumulatus*, &c.

non valet lotium suum) Optimè: quomodo Varro IV. de L.L. *donarii*, quod *denos æris* valebant. Est autem quasi proverbiali genere dictum de homine nullius precii.

sed in molli carne vermes nascuntur) h. e. si nimium sumus remissi languidiqve, perdimur. *Mollis caro* est flaccida, & humoribus abundans. Quomodo *corpus molle* Celso usurpatur. Ut lib. II. cap. 2. *subiungunt lippitudines, tormina, febres, maximeque in mollioribus corporibus. ideoque precipue in mulieribus*. Eodem modo *pecus mollisimum*, opes appellavit Columella lib. VII. cap. 2.

pater factum emit? lana) Prava est hæc distinctio quid

quid enim, *lana eques es?* Itaque illud *lana* conjungendum antecedentibus. Porro *factum lana emere* hic ponitur pro, rem facere ineptam ac ridiculam, credo, quod lanarum causa factus habeantur educunturque. hic enim fructus est ovilli pecoris, ut notum.

Et ego) Ista mihi lectio non placet. Scribo: *At ego Regis filius*. Sententia: Tu gloriaris, esse te Romanum equidem; ego vero nihilo sum minor, cum sim regis filius. Sed objicies fortassis, atque dices, si es regis filius, quare ergo servivisti? Hoc factum eo, quia civis esse malui Romanus, quam rex tributarius.

nemini jocus sim) Horatius II. Sat. 5.

—— — *Hec mea cum est*

Ne quid tu perdas, neu sis iocus ——

Cicero Or. pro Flacco: *Num illos putatis, quibus jusjurandum jocus est.*

inter homines suos) Scribendum arbitror, *inter homines vos*. sensus est non minus homo sum, quam vos estis. Illud *homo* significanter de libero est positum, ut supra, *me hominem inter homines voluit esse*. Servos olim vix in hominum numero habitos, non uno loco Seneca conqueritur. & adde Macrobius I. Sat. c. II.

capite aperto) libere, ut me conspicerere possint atque contueri omnes. Plaut. Captiv. III. sc. 1. *In tribu aperto capite fontes condemnant reos*. Vult, condemnare libere, absque verecundia vel metu. Solebant nempe flagitiosi, præsertim vero servi, ob flagitia notati in fronte, velare se, quoquo possent modo.

do. Ita Gyton & Encolpius finguntur aluisse crines
 isto fine, in jam publicatis. Hinc Eumolpus: *Quia
 nocentes horridosque habebant capillos, jussu squalo-
 rem damnatis auferri, simul ut nota quoque literarum
 non adumbrata comarum presidio, tota ad oculos
 gentium accederent.* Advocati apud Plautum faci-
 unt id. *veste. A. III. sc. 4. Pœnuli.*

*Adeste queso, Ad. quippini quia si voles
 Operire capita, ne nos leno noverit*

Qui illi malæ rei tanta fuimus illices.

assem ararium) Hoc intelligo. Suspicio, scriben-
 dum, *assem, ceratium*, quasi diceret, non *assem*, imo
 ne *ceratium* quidem. De *ceratio* nummo habes apud
 Hottomannum *Rei Num. p. 115.* Imò potius
assem ararium, arbitror legendum. *Asfis ararius* di-
 citur, (ut apud Ciceronem pro Quintio, *araria ratio*
ratio) is, qui est æris alieni, unde *arati & oberati* dicitur
 mur. Ciceronis verba hæc sunt: *Hoc eo per te age-
 batur, quod propter arariam rationem non satis erat
 tabulis inspexisse, nisi ad Castoris quesisses, quantum
 solveretur.* Sicut hic *ratio araria* illa est de alieno
 ære, quantum solvendum, sic *asfis ararius*, qui de
 alieno, pecuniaque mutuo accepta.

constitutum habui nunquam) puta, diem, quo cuius
 rem intenderem. Cic. in ep. ad Marium: *Si quod
 constitutum habes eum pedagra, fac in alium diem
 feras.*

glebulas) agellos. Juvenalis sat. XIV.

— *Saturabat glebula talis Patrem ipsum* —
 Apulejus. IX. *As. Jamque totum frugalitate spoli-
 cum, ipsis etiam glebulis exterminare gestiebat.*

lamellulas paravi) Has ego lamellulas hic non intelligo. An scripsit, *etiam cellulas paravi*? Num potius legendum, *famellulas*? ut sit diminutivi *famella* diminutivum, quomodo mox *pedicellum* usurpat.

viginti ventres pasco) Plautus Persa I. sc. 2. *Nunquam quisquam meorum majorum fuit, quin parasitando paverint ventres suos.* Sen. ep. 17. *Facile est, pasce-re paucos ventres.*

in illius manus tergeret) Abest quidpiam. Quid? si legamus, *in villis illius manus tergeret*? Illud *villis* potuit omissum esse ob similitudinem sequentis vocabuli, *illius*. Et villos memorat in cane Columella VII. cap. 12. laudatque eum, qui est *amplo villosoque pectore*. Porro crines vice mantilium fuisse constat vel ex alio nostri loco statim ab initio, ubi ait: *digitosque paululum aspersos in capite pueri ter-sit.*

spero sic moriar] pro, *spero, quod sic moriar*, per ellipsin. Terent. Heaut. III. sc. 2. *Non usus veniet spero.*

pedicellum) minimum pediculum. Sic à *catinus* est *catinulus*, contracte *catillus*, indeque *catinellus*.

laticulosus) An ut à *metus, meticulosus*, ita & à *latus, laticulosus*? non existimo, nec est similis analogia, præterea sensus quoque inconveniens. Cur enim *Asclytos* dicatur hic libenter lætari? Puto planè *laticulosus* esse scribendum. Glossæ veteres. *λειπογάλακτ* ⊙ *lacticularius, laticulosus*. Philoxenus. *laticulosus, λειπογάλακτ* ⊙. Est autem *λειπογάλακτ* ⊙, sicut *λειπόσαρκ* ⊙, quem recens nuperque lac destituit, qui ab uberibus cœpit sub-

R

move-

moveri, erratque Laurenbergius, quando exponit *subrumem* in glossario, cum hoc contrariū denotet. Quamquam eum huc induxerit Philoxenus, apud quem *lactigulosus*, pro *lacticulosus* legitur. Quod cum fiat C in G mutato, sicut sæpe solet, ipse vocabulum à *lacte* & *gulo*so compositum putabat.

nec munecma) Scribo divisim, *nec mu*, *nec ma*, & expono de eo, qui nil possit, nil valeat: quasi diceret; tu qui puer es, & vix ab lactatus, nec valet quidquam, audes hæc ridere. *Mu* & *ma* sunt Syllabæ sic à sono formatæ, quas infantes primæ edunt. Hinc *mu* facere, quod Charisius exponit *mutare*. Lucilius; non laudare hominem quenquam, neque *mu* facere unquam.

arguta svasus fictilis) Corrige: *argutas*? *vasus* fictilis. Illud *argutas*, hic est ab *arguo*, pro, traducis accusas. Novius. quando ad ludos venit, alii cum te cent, totum diem argutatur, quasi cicada. Plaut. Amph. III. sc. 2. Stupri, dedecoris à viro argutam me. At *vasus*, habes in antiquis glossis: $\sigma\upsilon\epsilon\upsilon\sigma$, *vasum*, *vasa*.

lorus in aqua) Petronius in editis: *lorum in aqua non in gvinâ habet*. Glossæ veteres: *ιμας*, *habena*, *lorus*, *corrigia*, hoc *lorum*.

bis prande bis cœna) Perperam. Emenda: *tu beator es? bis prande, bis cœna*. Si tu, ait, es beator & opulentior, ergo bis prande, bis cœna; quod nempe fieri non potest. Videtur in animo habere illud Horatii I. ser. 1.

*Millia frumenti tua triverit area centum,
Non tuus hoc capiet venter plus, quam meus*

quisquam me bis poposcit) Post, *poposcit*, punctum interrogationis est scribendum. *Quisquam* est, quisquamne? an quisquam? Virgilius lib. XI. *quisquam merito fœdisime pulsum arguet?* Illud *poscere* absolutum est, pro pecuniam, aut nummos poscere; quod usurpavit Cicero in Verrinis: *Magistrum Sicyonum nummos poposcit.*

tamen scit) malle, *scit*, h. e. *sciit*, *sciuit*.

capillatus) videtur hic, quicumque denique, probare, velle, domi quoque pro ingenuo se habitum. Nam vulgo servis nutrire comam nefas fuit, quod jam alii notarunt. Subest tamen id quoque, quod sic ejus erga Trimalcionem officium declaretur, quando *capillati* fere, qui erant in deliciis.

satisfacerem] Latet nequitia, de qua ante Petronius in editis: *rogare cœpi, ut paterentur satisfieri sibi, & cetera, quæ libido distenta dicitat.* Noster infra: *ipsi meæ domina satisfaciebam.*

homini mali isto] Hoc corruptum est. Suspico, scripsisse, *malisto*, i. e. maximo à *μάλις*.

dignitoso) Philoxenus: *dignitosus*, ἀξιομαλικός. 29. *pedem opponerent*) supplantare me studerent. Ovidius IV. de Ponto el. 6.

*Perstat enim Fortuna tenax, votisq; malignum
Opponit nostris insidiosa pedem.*

Hæc sunt vera, atblanã) Scribe: *Hæc sunt vera atbla.* Nam, &c. Ἄθλα, munera, quæ victoribus certaminum publicorum dabantur. Nempe præcesserat, de supplantatione.

in ingenuum nasci) Nescio, an prius *in* abundet. Nam & Tertull. de Carne Christ. cap. 3. *Deum nasci*

in carnem erubescit? Suetonius hac forma subiicit
servos dixit vita Titi cap. 8.

quam accede istoc) Puto corrigendum, *quam accedere istoc.*

tanquam hircus mercuria) Quid hic est, *mercuria*. Subdubito annon fuerit, *Mercurialia*. Invenio enim *Mercuriale*, pro eo, quod Græci vocant *ἐγεῦρον*, cervumque lapidum significat in via publica, saxum, quo indigitatur rectum iter. Sic proverbium erit de eo, qui ad rem ignotam stupet.

tu autem) Apulejus, IX. *tu autem, inquit, mollis ac tener, mulieres appetis?*

cepa pinnata) Hoc est pretii nullius. An scribitur, *cepa capitata*? Plinius XIX. cap. 6. ubi loquitur de cepis: *Alterum genus capitata, quæ ab aqua Ætio autumnis feritur. Num potius pinnata, à Græcis πινγὰ ἢ. e. rufa. Mallem ego cepa piperata.*

quando vicesimam numerasti?) Quænam hæc vicesima? num mensis Decembris, de quo antecessit Puto plane, quia illa die Saturnalia finiebantur. Ubi fit sensus: quando tibi tandem desinunt esse Saturnalia?

quid faciat crucis offla) Nescio, an rescribi debet *quid facias, crucis offla? corvorum cibaria?*

Jovis) Ita Plautus, Apulejus, Martianus, alii. Vocabularium vetus, titulo, Deorum nomina. *Jovis* *ζεύς*.

cum liberto meo dono) Scribe, *conliberto meo dono* id est, ipsius gratia te nunc non accuso, apud quem id est, Herum. Noster in jam editis: *quicquid ergo est, dono vobis.*

tibi de presentiarum) Quid est, *de presentiarum*? an formatur ita, ut, *impresentiarum*? num scribendum, *tibi idem presentarium reddidissim*? Plautus Mostell. III. sc. 3. *nunc ferat sex talenta magna argenti pro istis presentaria*. Ita alibi. Sed *de presentiarum* habes & inferius, ut nil temerè sit mutandum.

bene nos habemus) Suspicor abesse quidpiam, & scribi oportere, *benè nos non habemus, aut*. Quomodo Martial. II. ep. 4. *Ne valeam, si non* &c. formula comminantis: aut male agetur nobiscum, aut hoc efficiemus. Seneca ep. 24. de Scipione: *ferro se trans verberavit, & querentibus, ubi Imperator esset: Imperator, inquit, bene se habet*.

genge) Hoc quid sit, haut excogito. convitium latere aliquod videtur.

qualis Dominus) Vide Sidon. II. epist. II. ibique Savatonem.

caldus) iracundus. Horatius I. sat. 3.

Caldior est: acres inter numeretur —

cicer ejus cum capi) De cicere sic Plinius lib. XIII. cap. 12. *Ciceris natura est, gigni cum saliflagine, ideo solum urit*. An, quia hoc proprium ciceris, ut solum urit, ideo hic, *cicer capere*, est materiam irarum habere? Vix persuadeo mihi, & de lectione ista vehementer dubito.

matrem meam dupondii non facio) neminem respicio aut curo, ne ipsam quidem matrem meam. Ita Plautus Captiv. III. I. *neque ridiculos jam terunt eii faciunt*.

terra tuber) fungus. Petronius alibi: *at nunc laborare, vel rotundo horti tubere*. Martiali memoratur frequentissime.

nec deorsum non cresco) rursus formula, sub exortatione sui comminantis. Itaque negativè debet accipi. Ut in illo Virgilii Ecl. IV.

Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus non conjecit) sensus postulat, *conjeci*.

nec tibi par ero) Interrogationis signum hic ponendum post *ero*. Quid, ait, ego, qui dominum tuum coercui, & obsequentem mihi ad omnia feci, te compellere ad officium nequeam?

Jovem Olympum) Olympum aliquando pro Jove poni notum est, sed hic lege, *Olympium*.

longe tibi sit) absit abs te, ea careas, ea priventis. Martialis lib. I. epig. 70. de Novio.

*Tam longe est mihi, quam Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.*

Ista betalis) hoc quid sibi velit, aliis cogitandum relinquo.

recte venies sub dentem) Illud, *recte*, est verè, omnino, penitus. Ut in illo Plauti Bachid. II. sc. 2. *Ille est oneratus recte, & plus justo vehit*. At *venire sub dentem* ille intelligitur, qui incidit in iratum, & mordentem. Pene illo modo, quo Augustus *esse sub maxillis* dixit apud Sveton. in Tiber. c. 21. *Miserum populum Romanum, qui sub tam lentis maxillis erit*.

non deridebis) absolute. Terentius Adel. V. sc. Mic. *Derides fortunatus, qui istoc animo sis*.

licet barbam auream habeas) id est, deus sis. Nummulariorum deorum simulachris barbas addere solebant autem

as. Sic habes barbam auream Æsculapii apud Val. Maximum lib. I. cap. 2. Jovis, apud Sveton. Calig cap. 52. Persius communiter commemorat in omnibus, si quid fecissent gratum & honore dignum Sat. II. v. 58.

Præcipui, ait, sunt, sitque illis aurea barba.

Sathana) nomen mulieris.

Et qui te primus decero defecit) Hæc sunt pessimè corrupta, nec quid sibi velint, nunc excogito.

geometras, creticas, & alogias menias) Quid hoc est verborum? An legendum, *geometricas, creticas, & alogus nenas*. De Geometrarum paradoxis res est nota. Cretensium fabulæ mendaciaque proverbio circumferuntur.

lapidarias literas) Eas, puto, intelligit, quas lapidarii incidunt saxi ac lapidibus.

partes centum dico, ad as, ad pondus) Integra hæc esse vehementer dubito. sensum certe extrico nulum.

si quid vis ego, & tu) Corrige, ac distingue: *si quid vis, ego & tu, sponsiunculam ecce defero*. Sane, jam scies. Si, ait, vis, certabimus ego & tu inter nos, deferro sponsonem. Deferre sponsonem puto dici, ut *deferre optionem*. Alterum habet Plautus Aulul. II. sc. 1. *impera, si quid vis*. Item *si quid vis, roga*.

30. *ecce quidem vobis*) Non placet illud *quidem*. Suspicio scribendum, *Ecce, qui dem vobis, longe venio*: Illud, *qui dem vobis*, ponitur ambigue, quoniam præcesserat & de sponsonem, & de pœnis; nam & pecunia, & malum dicitur cui dari. *longe venio, ut longe*

R 4

sum,

sum, apud Cæsarem, Virgilium, Ovidium, alios. V. de Muretum X. Var. c. 4.

solve me: dicam tibi) Etiam hæc valdè sunt obsecra. Puto autem ante illud *solve*, punctum oportet scribi, & mox comma. *Solve me, dicam*, pro, *solve me, & dicam*; si tu me solves, dicam. *Solvi* dicitur hoc loco, ut opinor, qui cum ante teneret se, ne loqueretur, provocatur quacunque de causa ad sermonem. Ita *solvere ora* dixit Ovid. I. Met. v. 187.

Talibus inde modis ora indignantia solvit.

matella) Nonius in de generibus vasorum: *Matella* aquarium vas.

meliores) fortiores, valentiores. Tac. Ger. p. Excipit filius, non ut cetera, maximus natu, sed prior ferox bello, & melior.

molestare) usurpatur hoc in fragmento testamenti veteris, quod laudat Modestinus lib. X. Responsorum. Vide l. 20. ff. de liber. legat. Glossæ. *Inquieto, molesto.*

qui te natum non putat) i. e. qui te hominem non curat, non æstimat. *Natum* pro homine posuit Plautus in Pseud. I. sc. 3. *qui suum repetunt, alienum reddunt nato nemini.* At *putare* pro æstimare habet Cic. pro Rosc. *Neminem pro se putat.* Noster ipse jam editis: *nemo cælum putat.*

Nisi si) Terentius Andr. I. s. 1. *Nisi si id est, quod spero.* Et sic alibi. Tertull. de fuga in Pers. cap. 5. *Nisi si vis confiteri, pati non vis.*

annulos buxeos) Sic per contemptum puto nominare aureos, quia buxei sint coloris. Quomodo

Varro in Sexages. anates appellat, *buxeis rostris peducudes.* & Matialis, putidos dentes, *buxeos.*

quos amica tua involasti) eripuisti, subduxisti
Glossæ veteres: *Involō*, κλέπω. *furo*, *involo.*

Occuponem propitium) sc. *tibi opto.* quomodo cui optabant Jovem propitium. Porro *Occuponem*, hic accipio pro Deo eorum, qui quid occupant forsitan & acquirunt furto, videturque hoc cognomento celebratus Mercurius, furum deus, velut mitiore a honestiore. Ac quia furto alter annulum subduxerat. hic ei optat propitium Mercurium *Occuponem*, ut prodesse illi faciat, usumque ipsius prospere succedere.

hoc ferrum fidem habere) Per *ferrum*, annulum intelligit ferreum, quæ habebat in manu, cum comparat cum annulo alterius aureo. Plinius XXXIII. cap. 8. *memoria avorum multi, praturnaque fundi, in ferro consenuerunt.* Et aliquanto ante: *sinistra maximam auctoritatem conciliavere auro, non quidem Romana, quorum more ferrum id erat.* Ita habent libri veteres. *Fidem habere* intelligit apud mensarium, qui in foro expositos habebat nummos, ut daret mutuo, accepta syngrapha, quæ subsignabatur annulo.

volpisuda) Divide *volpisuda*, i. e. madida vulpes. Sic autem, velut proverbio vocat eum, qui ab adversario male est habitus, victusque erubescit, quarritque latebras.

de toga ubique perversa fuero persecutus) Quænam hic est *toga perversa*? Mentio fit *vestis perversæ* apud

R 5

unum

unum Senecam lib. I. de ira cap. 16. Ubi de administratione suppliciorum: *Et si perversa induenda magistratui vestis, & convocanda classico concio est, procedam in tribunal non furens.* Hoc loco varii exponunt vestem perversam; Muretus accipit prætexta inversa, Lipsius, Faber, & alii, de veste plebeja, tunica, toga fordida & pulla. Quoquo vestem modo accipias, non video, ut huc pertineat. Nam nec inversa, nec fordida pullave vestis quicquam facit ad persecutionem. Adde, quod hic Asclyti adversarius non videtur fuisse in Magistratu, & conlibertus dicitur, in præcedentibus Trimalcionis.

musfrus) Hoc quale sit, haud sane dixerim.

Didicimus) Puta, ex hoc facto tuo, te non habuisse idoneum magistrum. Sic accipere verbum istud licet. Quamquam mihi locus iste totus valde sit in specus.

dicebat) Suspikor, docebat.

sunt vestra salva] Puto verbis istis contineri præcepta Magistri, quæ dare quotidie discipulis solebat. Ergo scribo: *Sunt vestra, Salve*, h. e. vestrum officium est, occurrentibus dicere, Salve, nec stare ac nugari diu, verum recta contendere domum.

majorem maledicas) Petronius in editis: *maledicam illam versibus, ut habeat pudorem.* Imitatus quoque est Tertullianus lib. advers. Praxeam: *Nos autem dicentes Christum crucifixum, non maledicimus illum.*

aut muna mapalia) Suspikor scripsisse, haud nomen *mapalia* i. e. ne singulas pergulas in via inspice, velut numerum omnium deberes inire. Glossæ

Mappalia, καλύβας. Alio loco. καλύβη, casa, tugurium, pergula.

nemo dupondium evadit) Lego, *nemo dupondium evadit*. Postquam retulisset hætenus, quæ sint præcepta probi Magistri, & quomodo ad ea se componant discipuli idonei, subdit, neminem posse evadere puerum nullius precii, qualis nempe sit Gyton, qui risu ac contumeliis omnes afficiat. Sic Plinius, *evadere sermonem malignorum*, usurpavit in epist.

sic vides) Plautus Amph. II. sc. 1. *Sic sum, ut vides*. Terent. Hecyr. III. sc. 5. *Qui sic sunt, haud multum heredem adjuvant*.

scordalias) rixas & contentiones fœdas, quales esse solent nautarum, est n. à σκόργδον, *allium*, quo frequenter nautæ utebantur. Petronius in editis sic usurpavit *scordali* voce: *redditaque scordalo vice*. Glossæ Petronianæ: *Scordalus*, homo *alliat*, & *illuvie squaloreque fœdus*, *sordidus*, *impurus*. Bene *alliat*, ut dixi, & vocabantur ita cum alii, tum præsertim nautæ, qui cum asperis essent moribus, hinc *scordali*, ferociores quicunque ac contentiosi. Isidori Glossæ: *Scordalus*, *ferox*. Ad eundem modum aliud Glossarium, Turnebo laudatum. Cum primis vero eos denotat, qui litigant inter pocula. Vide Senec. epist. 56. & 83. itemque Senecam Rhetorem sua foria ultima, & quæ ibi Lipsio, & Scriverio notantur.

spaviter sic potius) Sitis potius hilares.

sangven illi fervet) Iracundus est. Cicero. V. fin. *Quotus quisque est, cum mors appropinquat, cui non fugiat timido sangven*.

CUM

cum esses capo, coco, coco) cum esses alterius ætatis generisqve, tuo isto tunc ingenio vivebas. *Capo* est quem Petronius in editis appellat *gallum spadonem*. Is voce utitur non gallinacei sono, sed gallina quem refert illud *coco*. Subest porro quid turpicum his verbis, ostendunt enim licentiam ejusmodi concessam pueris, qualis *Asclytos* hic fuit.

à primitis bilares) Hoc *primitis* est nihili. *Suspitor, apti, mites, bilares*. Probe, *apti*, h. e. sociales, qui se jungere aliis, vivereque conjuncti possunt. *Cic. in Cornif. O hominem semper quidem mihi aptum, nec vero etiam spavem.*

Homeristas) Hi sunt, qui carmina Homeri recitare voce canora solebant in conviviis, *Rhapsodiam* vocati, ut ex Athenæi lib. XIV. c. 3. colligitur. *Diomedes lib. III. Rhapsodi, quod partes Homerici carminis in theatralibus circulis cum baculo id est virga pronunciabant, qui ab eodem Homero dicti sunt Homerista.*

Factio] caterua, multitudo, bono seu su. *Festus: Factio, & factiosus, initio honesta vocabula erant, unde adhuc factiones histrionum & quadrigariorum dicuntur.*

bastisque scuta concrepuit) *Livius præpositionem addit lib. XXVIII. cap. 29. Exercitus gladiis ad scuta concrepuit.*

colloquerentur) Frustra forsan hæc exigimus ad consuetudinem Homeristarum quando hi alio fuerant adducti, ut liquet facile ex sequentibus.

insolenter) raro *Cic. de Inv. I. Epenire vulgo solent at, an insolenter & raro.*

Diome

Diomedes & Ganymedes) Sunt hæc rursus superioribus similia, nec cum historia convenientia, eam ob causam, quam ante dixi.

31. *Parentini*) Mallem, *Tarentini*.

vicit scilicet) Quis? An Agamemnon? Num deest vocabulum illius, qui victoriam obtinuit?

inter familiam discurrentem] Sicut Phædrus noster: *inter manus sublatus*.

Vitulus) Quid? vitulus, & is elixus hic apponitur? Atqui viri docti notant, apud veteres fuisse rariorem vitulinæ usum. Extitit profecto olim constitutio Valentis, qua prohibebatur populis Orientis. Hieron. cont. Jov. II. *Imperator Valens, nuper legem per Orientem dederat, ne quis vitulorum carnibus vesceretur, utilitati agriculturae providens.* Sed hæc ipsa constitutio subinnuit, non fuisse penitus ignotum, saltem per Orientem. Cicero quoque mentionem facit vitulinæ, licet assæ. Ita enim lib. IX. ep. 20. *Itaque usque ad assum vitulinum opera perducitur.* Et in veteri colloquio nominatur *vitulinum*, *μὲν οὖν*. Denique apud Plautum habes in macello, unde comparare sibi quærit Euclio ad filiæ suæ nuptias. Verba sunt in *Aulularia* II. sc. 8.

Venio ad macellum, rogitō pisces, indicant

Caros; agninam caram, caram bubulam,

Vitulinam, cetum, porcīnam —

lanx clunaria) Quænam est hæc *lanx clunaria*? num à *clunibus* sic dicitur? At quæ derivationis & denominationis hujus ratio? Suspicebam, *clunaria*, quasi qua *cluma* separari possit à frumento, vanni

vanni instar. Nam & apud Nonium est *cluma* loco *glumæ*, ut à *cluma* sit *clumarius*, quemadmodum à *pluma*, *plumarius*. Quin imo apud Philoxenum reperio *clunar*, κελύξιν λέωνον, quod cum lectione prima quadrat optime. Sed vereor, ne & hic *clumar* scribi debeat. Denique apud ipsum Petronium in editis est *lanx argentea in qua purgatur pisum*, forte non multum dissimilis ab hac nostra.

modo spuma) Emenda, & distingue simul: *modo versa, modo supina, gesticulatus mucrone, frustra colligit*. Collegit frustra, quæ jacebant, alia versa, alia supina, mucrone cultri, quem flectebat in gyros atque huc illucque movebat. *Colligere*, opinor, hic est *struere*, i. e. congerere decenter partes, & cuique suas præbere, unde & *structores*, quos in editis facere alios à scissoribus Petronius videtur.

elegantes strophas) quibus sub persona Ajacis introductus in triclinium Scissor est.

deductus lacunaribus) Corrige, *diductis lacunaribus*. Tangi videtur illud, quod est apud Svetonium Neronis cap. 31. *Cœnationes laqueatæ tabulis eburneis versatilibus, ut flores, fistulis ut unguenta desuper spargerentur*.

gremioque satis amplo) Meminit & Phurnutus Præapud Pisonem in de Nummis antiquis Gallice commentario habes effigiem ipsius proprie ac peculiariter huc facientem.

32. *sacrum esse periculum*) Hoc non assequor. Pro to plane vocem *periculum*, præcedentis *sacrum* gione tema esse, Horatius II. sat. 3.

— *metuensque velut contingere sacrum.*

candidas succincti tunicas) Ovid. X. Met. 536.

Nuda genu, vestem ritu succincta Diane.

lares bullatos) Quasi lares ipsi culti bullis fuerint.

Sane bullas laribus suspendi solitas docet Persius
V. v. 31.

Bullaque subcinctis laribus donata pependit.

Cerdonem) A Græco κέρδον, arbitror, quod significat *lucrum*. At vero sequitur *Lucronem*. Quid igitur, si scribamus *Certonem*, à certando formatum, quia certavit velut Trimalcio cum aliis, quos deinde superavit felicitate, atque lucro, unde facta nomina sequentia. Quæ cum sint Latina, vix hoc Græcæ originis erit statuendum.

bonam mentem] Sic solebant veteres in fine convivii. Notavit Itrictim Ursinus in Appendice ad Cicacconiũ de Triclinio p. m. 187. sed Sanctandreas; quam iccirco vide.

Solebas, inquit, suavius esse] Istæc puto sic legenda: *Solebas, inquit, suavis esse in convivio. Nescio quid nunc taces, nec mutis.* Nescio, quæ sit causa, cur nunc sic taceas, ac ne musfites quidem. Infra: *Et solebas suavis esse, canturire.*

gaudimonio disfilio] Illud *disfilio* accipio pro, hinc *salio*, ut *discedo*, velut durare nequeat in loco, sed cogatur exsilire. Apul. *vertibulo ossa disfilierant.* Sic non nihil inferius: *Felicitate disfilio.* Etiam Isidorus posuisse pro mobili videtur lib. X. voce *gravis*, ubi ait: *Gravis pro consilio & constantia dictus, quia non levi mora disfilit, sed fida constantia gravitate consistit.* Nisi malis poni pro *rumpor*, quomodo Terentius dixit,

dixit,

dixit, *risu emorior*. *Gaudimonium* sic est dictum, et *querimoniam*. Hieron. in Procemio Proph. *Gaudimonium ejus erit in luctu*.

hilaria mera sint) Puto *mera* hic valere *vina*.

Et sitimeo) Junctim est scribendum, *et sitimeo*. Petronius: *nec minus liber sum, quam vos, et si pauperum pater me reliquit*.

ne derideant) Sequentia ostendere videntur, quod hic rectum simplex fit, *rideant*.

quid enim mihi aufert) nocet Petron. *Nemo aufert est artem damnare, nihil auferentem*.

rideri, quam derideri) Differunt hæc duo, quia prius fit ex voluptate, posterius ex aversatione eorum, quæ dicuntur, habetque alterum favorem, alterum contemptum ejus, ob quem ridemus. De voce *rideri* notum est, & docent veteres Grammatici. *Rideri* verbo ita usus est Quintilianus lib. I. cap. ubi agit de noscendo ingenio discipulorum: *Nemo ait, dabit mihi spem bonæ indolis, qui hoc imitandi studio petet, ut rideatur*.

Hæc ubi dicta dedit) Est hemistichion Petronianum; sic enim edita:

Hæc ubi dicta dedit, dextra conjungere (dextra) *conatus*. Quanquam ante eum usurparit jam Lucilius, ut ex Nonio, voce *Pausa*, novimus. Ergo maiorem seorsum, ad modum hemistichii scribi. Puto autem plane ex Virgilio desumptum, qui sic lib. I. *Hæc ubi dicta, &c.*

quomodo dii volunt) *facete*, ac cum risu quodam illa hic adhibita est formula. Supra: *quomodo dicunt. inf. quomodo nosti.*

haci bellum) Hoc quid sibi velit, aliis relinquo cogitandum.

corporaliter) Usurpavit hoc Ulpianus, licet sensu non nihil diverso. Etiam Arnobius lib. V. *Corporaliter prohibet universa nos exequi.* & Tertullianus de Carne Chr. II. *nisi corporaliter exhiberetur.*

res venerarias) Scribendum, *res venerias*, ut liquet. *quod bene moriar fuit.*) Totus hic locus pessime distinguitur. Sic autem emendari debet: *sed magis, quod, bene moriar, si quid ab illa petii, nunquam mihi negatum fuit.* Illud *bene moriar*, formula jurantis est. Certè non pagani, sed Christiani. Sic paulo ante: *ita bene moriar, aut populus per exitum meum juret.*

33. *Assem, semissem habui*) pro, *si assem, si semissem habui.* Bene.

in illius sinum demandavi) Rarum genus locutionis, de quo amplius deliberandum.

sefellitus sum huius) Scribendum, ac distingvendum est: *sefellitus sum.* *Huius contubernalis.* Verum illud *sefellitus* haud mihi quidem placet. Quid si legatur, *sefellit usum?* puta ejus assis, vel semissis, i. e. fecit dolo, ut, cum necesse esset, uti eo non possem. *Fallere usum, ut fallere spem, fallere iudicium, & similia.*

Ad villam) in villa. Cic. Philip. II. *Pecunia utinam ad eadem Opis maneret.* Idem Or. pro Roscio: *An amandar at hunc sic, ut esset in agro, ac tantummodo aleretur ad villam.* Varro II. R. R. II. *ad casus instrumentum servare possunt.* Asconius ad Cicer. Divin. *Ad urbem, in urbe.*

S

per

per scutum, per acream egraginavi) Quid sit illud egraginavi, non excogito. An scribendum: ego egraginavi? Curtius, lib. VIII. cap. 5. *Quoniam modo castes honores usurparet, cepit agitare.*

in angustiis) rebus angustiis. Cic. in Lel. *Amicus tuus in re incerta cernitur.*

Capua exierat) Mallem, *Capuam exierat*, nam loquitur de suo domino. Is autem eo se commorabatur in oppido, ubi tum sermones habebantur. Quod liquet, quoniam præcedit, *habitabamus in oppido angusto.*

scruta scita expedienda) Scribe *scruta scite expedienda*. Porro *expedire scruta*, est, venalia proponere. Ovid. I. Am. 421.

Institor ad dominam veniet distinctus emacem,

Expediet merces teque sedente suas,

Quas illa inspicias, sapere ut videre, rogabit.
ad quintum milliarium) Svet. Fl. Vesp. cap. 1. *ad quintum milliarium à Nursia Spoletum euntibus.*

apoculanius) Hoc quid sit, non assequor satis. Sed spicor nihilominus, locum totum ita oportere scribi, tanquam Orcus. *Apoculamur nos circa galliciniam (Luna lucebat tanquam meridie) venimus inter monumenta.* Illud, *apoculamur nos*, sic dicitur, ut patet post: *ego me apoculo.* Apoculo, est Græcum ἀποκωλύω *avolvo, amoveo, removeo.* Livius sic latine usus est: lib. I. cap. 47. *faceffe hinc Tarquinius, aut Cirinthum: devolve te retro ad stirpem.* Ita censo legendum, *nō devolvere*, quod parū convenit cum precedentibus. Horatius pro eo posuit, *removeo*, lib. II. Sat. 6. isto versu:

Ergo ubi me in montes, & in arcem ex urbe removi.
Removi, est ἀποεκύλισαι, *apoculavi*. Adde eundem II.
 sat. 1.

luna lucebat tanquam meridie) Hæc verba parenthesi includenda. Sensus est, lunæ lumen fecisse tam clara omnia, tanquam merus esset dies. De phrasi tamen cogitandum, quando luna utique meridie non lucet. Puto *luna* esse ablativum causæ, ac *lucebat* poni absolute.

sed ego cantabundus) Suspicor scribendum, *sedeo* ego *contabundus*, i. e. expecto ipsum.

secundum jam posuit) An, *secundum viam posuit?*
stabam) Virg. in Ætna.

Et Mavors fœvus, & cætera turba deorum

Stant utrinque metu _____

mibi in animo) Ante hæc verba censeo abesse quædam, quæ ostendebant mutationem ejus.

circum minxit) Mallem junctim scribere, *circumminxit*. Sic est, *circumcire*, *circumtondere*, apud Petronium.

ubi essem) Terent. Heaut. II. sc. 2. *Ubi sim nescio*.

mataritata) Vocabulum pessime corruptum. An scribendum, *male vitatas umbras?* num potius, *male irritatas umbras*.

In ianuvam intravi) Scribo, *ianuam intravi*. Petronius in editis: *hesterno die mulier quædam haud inculta ianuvam intravit*. Adde Phædrum nostrum.

per bifurcum volabat) *Bifurcum* est, quicquid in partes duas, velut furcam est divisum. Quomodo Columella lib. III. cap. 18. *pastinum* appellat *fermentum bifurcum*. At hoc nescio quid faciat isto loco.

co. Ideoque cenſeo deeſſe quidpiam, præſertim cum nec verbum *volare* conveniat ſudori.

vix unquam) *vix tandem*. Illud *unquam* ita uſurpæri apud alios non recordor. Noſter infra rurſum *vix oculo mortuo unquam illum emi*.

ante) prius, citius. Terent. Andr. I. ſ. 5. Nonne oportuit præſciſſe me ante.

nobis adjut aſſes) Pacuvius in Chriſe, citante Donato ad Terentii Adelph. Prolog. *Adjuta mihi*.

omnia pecora, tanquam lanuus) Poſt *pecora* ſcribendam ſtellulam puto, deſunt enim aliqua; niſi manilla, tanquam minus auſpicata, reticeri, quod mihi rectius videtur, atque ideo mox, *miſiſſet*, ſcribi oportere. Porro *ſanguinem miſſe* dicitur, quia non necavit ſed vulneravit morſu, ſicut ſolent lupi, cum gregem veniunt. neminem invulneratam reliquunt.

34. *operire oculos*) claudere, contrarium *aperire*. Petronius in editis: *oculis opertis bona ſua compitant*.

hac noſtri domum] ſuſpicor ſcribendum, *buc*. *copo compilatus*) *copo*, eſt *caupo*, atque ita etiam apud Ciceronem habent veteres membranz non in loco. Philoxenus: *Copo & caupo, κάπηλος*. *Compilatus* dicitur, qui furto læſus eſt. Nonius voce, *Suppilare*. *Suppilare eſt involare, vel imperare à pilorum raptu, unde & furtum paſſi, compilati dicuntur*. Solent autem hi curſu ſtudioque perfeſſo ſummo, quos ex hoſpitibus mane cognoverunt furtum feciſſe. Quo reſpicitur hoc dicto.

bovis) Scaliger ad Feſtam voce, *Aſſeres, Axis*, &

xeris, ut suis, fueris; Jovis, Joveris; bovis, boveris. Adde Varronem lib. VII. de LL. unde sua Scaliger desumfit.

versipellem) Proprie sic appellat, qui ex homine fieri solet lupo. Plinius VIII. cap. 22. *Homines in lupos verti, rursumque restitui sibi falsum esse, confidenter existimare debemus. Unde tamen ista vulgo infixæ sit fama in tantum, ut in maledictis versipelles habeat, indicabitur.* Philoxenus, *versipellio*, χαμαιλέων καὶ λυκάινδεωπ.

Non si) Terent. And. IV. *Non si capiundos mibi sciam esse inimicos omnes homines.*

qui hoc de alibi exopinissent) Hæc corrupta sunt, nec quid sibi velint, satis dispicio.

linguosus) garrulus, λέλλ. Usurpavit hoc vocabulum Hieronymus tali sensu sæpe, ut docet Casaubonus in Characteribus Theophrasti.

vitam chiam) delicatam intelligo, mollem, jucundam, quomodo & *risus chius* dictus est proverbio, de quo, qui Adagia compilarunt.

gesi ipsimi] Puto scribendum: *gesi ipsimi*. Tò *ipsimi* usurpat etiam in sequentibus: *femina ipsimi domino sui*, ubi vide. *Gesi*, est *egi*. Quomodo B. Cyprianns in orat. sub martyrii horam: *Tibi gratias & laudem gero Deus*. Livius XXXIX. c. 54. *Neque illos recte gesisse, quò in Italiam veniret.* Ita Optimus Gronovius lib. IV. Obs. c. 14. ubi vide plura. Plautus Pseud. I. sc. 2. *Sed tace, atque banc rem gere.*

monstri delicatus) Scribo, *nostri delicatus*. Quomodo apud Spartianum in Adria. c. 4. *delicati Trajani*, hoc est, οἱ ἐρώμενοι. Vide Casaubonum eo loco.

caritus, & omnium numerum) An legendum, *caritus & omnium numerum*? Possent *caritus* accipi pro eo, qui ex cæra est formatus, ut sic notaretur pietas & caritas eius. Num potius *cinnatus*, quod in *caritate* positæ fuerint literæ? ut intelligatur *cinnatus* comptulus. Tales enim amabant. Vide Seneca. 95. *Numerum*, est *numerorum*. Omnium numerorum esse dicitur, qui habet omnes numeros, i. e. perfectus atque absolutus est: sicut esse bonæ indolis & habere bonam indolem usurpamus. Cicer. offic. 1. *Illud autem officium, quod rectum appellatur perfectum atque absolutum est, & ut iidem dicunt omnes numeros habet.* Noster infra: *Duo tamen numerum habet, quæ si non haberet, esset omnium numerorum.* sic enim legendum ibi, non *nummorum*.

in tristimonio) Scribe, *tristimonia*. Nævius apud Festum in Colace: *Tristimonia deturbat ex animo.* *Jovem inatum tollere*) sicut *taurum tollere* Petronius in editis.

curiose) diligenter. Petronius iterum in editis *terfis que curiose manibus inclinavit se in lectum.* Loquitur autem de manu involuta veste, clypei loco. De qua consuetudine Petron. *Intorto circa brachia pallio, composui ad preliandum gradum.*

salvum sit, quod tango) Formula est ejus, qui aversit omen, quod in se ex narratione mali alieni vitare non potest, lere posse pertimescit. Itaque hic parenthesi debet includi. Nam præcedens *hoc loco* demonstrat debet intelligi, quia simul cum his verbis intendit rat digitum in sui propriique corporis eum locum in quo corpus mulieris fuerat vulneratum.

Et plane non mentior) Mallem scribere ac distinguere, at planè, non mentiar, ipsas non vidimus.

introversus) Divide, *intro versus*, nempe intra ostium, extra quod eucurrerat ante. quomodo *retro versam aciem* dixit Horatius.

mala manus] venefica, magicaque arte armata. Sic *malum carmen* habemus apud Plinium & alios isto sensu. Inscriptio vetus apud Gruter. p. 586. *Quo tempore, vivere, debuimus, à. mala. manu, disparati, sumus.* Plaut. Amphitr. II. c. I. *Huic homini nescio quid est mali mala objectum manu.*

35. *amplexaret*) Puto melius sic scribi: *dum mater amplexat, & corpus filii sui tangit, en videt &c.* Illud *amplexare* active sic posuerunt alii quoque, interque illos ipse Cicero.

manuciolum) puto fasciculum denotari, nec esse multum à *manicillio* diversum, quod in Glosfis legitur, Græceque *χειρῶδιον* redditur, hoc est nescio quid, repurgandis pavimenti parietumque sordibus accommodatum, uti à Polluce docemur.

scilicet jam striga) Meminit Petronius in editis: *Quæ striges comederunt nervos tuos?* Porro ex hoc loco suspicor, scribendum esse *striges*. Quanquam & Philoxenus: *Striga, γυνὴ Φαρυγῶν.* De strigibus hisce habes aliàs non pauca huc spectantia apud Apulejum lib. II. Asini. cui potest addi Plautus Pseud. II. sc. 2.

vaccatonem) Sic fortassis à vacande dictum, quod esset vacuus inanisque, ac destitutus inestinis. Licet vocabulum hoc aliàs non lectum nobis sit.

scie) scientes, doctæ. Pacuvius, citante Priscano
neque quemquam invenit scium. Glossæ veteres: *scius*.
scius. Nempe sicut dicuntur *saga*, à *sagiendo*, quod
 multa sentiant intelligantque, ita *scia*, quod multa
 sciant. A *scio* est diminutivum *sciulus*.

nocturnæ] Sic appellat, propter sacra magica, quæ
 noctu solent celebrare, artemque ipsam, quam
 ercent noctu.

osculatiquemensam) velut rem sacram. Sic enim
 habitas fuisse docent passim veteres.

suis se teneant) puta, *finibus*. Cicero I H. Fin. 1. *Quæ-
 re illam quidem dimittamus, & suis se finibus tenere
 beamus*.

lucernæ mibi plures videbantur ardere) Hoc
 ebrius eram. Ita enim fit in ebrietate. Horatius
 Sat. 1.

— *salta Miltonus, ut semel iccto*

Accesit fervor capiti, numerusque lucernæ.

Habes similia apud Lucretium atque Juvenalem.

tibi dico) Formula excitantis. Terent. Hecyr. IV

Sc. 1. *Quid ais, Myrrhina? heus, tibi dico.*

& solebas) mallem: *at solebas*.

canturire) facilis esse ad cantus, Philoxenus: *ca-
 curit, & dupejæci*.

deverbia] Hunc totum locum sic conjicio leges-
 dum: *belle deverbia dicere, melicave. Heu, heu! ab-
 dulcis carica? Quærit, an abivistis carica dulces? Ca-
 rica, pro re quavis grata & suavi, quia caricæ
 apud veteres longe maxima æstimatio. Dulcis
 pro dulces, sicut solet locis aliis. Abivistis pro abiv-
 desistis, cessastis esse. Cicero in epistol. Illa me*

que solebas antea laudare, abierunt. De verbia sunt Comædiarum partes, quales recitare consueverunt in convivio. Diomedes lib. III. *Diverbia sunt partes comædiarum, in quibus diversorum personæ versantur.* De Comædiis per partes recitari solitis in convivio, res nota est. *Melica, Lyrica sunt carmina.*

constrinum) in quo gastruliac loquaces solebant convenire. Docuit pridem Casaubonus ad Theophrasti Characteres p. m. 243. Nos quoque olim ea de re egimus ad Æliani nostri lib. VI. Var. Hist. cap. 12.

sordidissimus dentibus) Scribe, *sordidissimis dentibus*, & de puero intellige.

hac nausea) Ratio requirit, ut scribatur, *hac nausea*, panem nempe istum. Puto autem hic deesse ea, quibus saginaverit catellam, & ideo post *recusantem* asteriscum oportere scribi.

36. *jaclans candidum panem*) Phædrus noster, lib. III. c. 8. *frustra jaclat familia.* Dicam ibi amplius in curis secundis.

canino subiret usus ingenio) Lego *Scylax canino subirate usus ingenio*, i. e. non nihil fuit iratus pro ingenio canino, sicut solent canes præsertim tales faciles irasci. *Usus ingenio*, ut apud Petronium vulgatum, *usus beneficio, consilio, viribus.* Curtius VII. cap. 8. *Qui mihi permittunt uti ingenio meo.*

margaritamque) catellam pueri.

non moratus ille usus equo) An scribendum, *non moratus ille, & usus equo?* equum intelligo Trimalcionem, quia jusserat puerum supra dorsum suum ascendere.

bucca, bucca, quot sunt hic) Puto innuigenus Iudæi
cri, quod hodieque passim frequentatur pueris
Clauduntur uni oculi, cæteri palmis feriunt scapu-
las, mox digitum imponunt, jubentque divinare,
quis sit, pollexne, an index, num alius quispiam. Sed
pro eo, quod hic digitus imponitur, veteres mica-
do usi videntur, id est, sic protensis digitis, ut quæ-
runt hunc, nunc alium referrent numerum, quem cogi-
tatur divinare is, qui oculos habebat reclusos. Cæte-
rum illud *bucca* quid sit, non definitio. Potest vox for-
mata joco esse, ut in talibus consuevit. Potest & scap-
ulam denotare. Quomodo apud Juvenalem Sat.
XI. *Curtius & Metho bucca* leguntur. Nisi putes *bucca*
scribi oportere, accipique pro stulto. Quomodo ap-
ud Plantum in *Bachid.* V. f. i. sunt *stulti, stolidi, fo-
turi, fungi, bardi, blenni, buccones.*

camellam grandem jus sit misceri) compleri vino
Virgil. I. Georg. 9.

Poculaque inventis Acheloia miscuit uvis,
Martialis lib. XI. ep. 6. *Misce dimidios puer tridentis*
& lib. VI. ep. 54.

Misceri sibi protinus deunces

Sed crebros jubet ———

mattee) bellaria. Meminit & Svetonius in *Caio*
cap. 38. Nam cum vulgo ibi legant *mattee*, Mem-
nianus aliique libri rectius habent *mattea*.

circulata sunt) Scribe, *circumlata sunt*. Quam
quam isto modo & infra.

ova anserina pileata) Quomodo, *pileata*; An ut si-
pra *aper pileatus* est appositus? At hoc vix convenit
in ova. Suspicio hic mendam latere, aut etiã abesse
quid.

quidpiam. Sed sic habes quoque infra, ut sit amplius cogitandum.

ambitiosissime nobis Trimalcio petiit) Suspicio, abesse præpositionem, scribique oportere, *ambitiosissime à nobis*. Ellipsin profecto talem observare non recordor.

Benè fuit) scil. nobis, quomodo apud Plautum Merc. II. sc. 2. *benè sit tibi*: quanquam ibi sit formula abeuntis & valedicentis.

exossatas) Lucretius lib. IV.

Atque exossato ciet omni pectore fluctus.

percusit) virga, ex more, ad significandum magistratus publici adventum. Habes latius apud Lipsium I. Elect. 23.

amictusque veste alba) Commissator Habinnas, Sevir ejus Coloniae, ut mox audiemus, veste alba amictus, propter festum, cui interfuit, convivium. Horatius.

Ille repotia, natales, aliosque dierum

Festos albatu celebret ———

Cicero Or. in Vatinius. *Quum ipse epuli dominus Q. Arius albatu esset* &c. Est autem *alba vestis*, recens, nova, nee sordibus maculata. Vide Lipsium I. Elect. c. 13. & quæ nos olim ad Pacati cap. 37.

tentavi assurgere) Petronius: *tentavit muliercule dare cibum. Assurgere*, est, loco cedere honoris gratia. Quod sic absolute usurpavit quoque Cicero de Senect. *Hæc enim ipsa sunt honorabilia, quæ videntur levia atque communia; salutari, appeti, decedi, assurgi.*

37. *Et contine te*) id est mane.

Sevir) Qualis fuit & Trimalcio, ut inscriptio ipsi-
ustri.

us triclinii postibus affixa docet in jam editis. Forerunt porro Seviri, magistratus colonici, factis in honorem Augustorum faciendis præfecti, atque ob id *Augustalium* elogio ornati, creati à Decurionibus, sicut docent veteres apud Gruterum inscriptiones. Et quia magistratus erant, habent lictores suos, sicut hic Habinnas, & in præcedentibus Trimalcio. Ad lictores enim referendi fasces illi cum secutibus postibus prædictis. Quamquam hoc ab ipsis arroganter magis, quam ex jure factum fuerit, ut in antea indicato Electorum loco Lipsius testatur.

qui videretur) Puto, *videtur*, scribendum.

Prætorio loco) Summo, quem occupare Prætor in Colonia solebat, si quando esset præsens, quare supra quoque dixi; quamquam nihil tale observarim apud alios, quod recorder. Cl. Gronovius incepta imitatione *locis Consularis arbitratur dicta*.

scissa lacuum novendialem) Censeo scribendum *Scissa sacrum novendiale seruo suo faciebat*. De sacro novendiali in honorem defuncti habes abunde apud Kirchmannum.

misello) Hoc credo servi nomen fuisse.

Et puto cum vicesimariis) Ista lego ad hunc modum, *Et puto, cum vicesimariis, magnam mantissam habet*. Intelligo de Scissa, eum ait habere vicesimarias, & una cum illis mantissam magnam, puta bonis manumissi Miselli. *Vicesimarias* expono pecunias, quæ dependebantur patronis ab illis, qui erant manumissi. Quomodum & apud Livium occurrit *aurum vicesimarium*. At *mantissa* est, quidquid ad

ditur rei principali, ut hoc loco alia quævis, præter debitas illas pecunias.

Tamen) optime. Senec. ep. 96. initio. *Tamen tu indignaris aliquid.*

existimant mortuum) putant defunctum tot millia possedisse. *Existimant*, est *estimant*, *censent*. Cicero de Orat. Nonnulli dum operam suam magnam existimari volunt.

in primo porcum poculo) Scribe: *in primo porcum ferculo*, nam sequitur mox: *Sequens ferculum fuit.*

saucunculum] Hoc quid sit, ægre divinavero.

gizeria) Mallem, *gigeria* Nonius: *Gigeria*, *intestina gallinarum, cum isitiis cocta*. Festus: *Gigeria*, *ex multis opsonis decerpta*. Quod non puto repugnare, falsumve esse, propter *isitia*, ceu putabat Scaliger.

Et certe betam) Sub isto certe latet vox alterius cibi.

panem autopirum] factum ex farina, cui nil furfuris est detractum. Meminit Plinius, & quandoque fermentatum fuisse ostendit lib. XXII. cap. 25. *Ad omnia autem hæc fermentatus, qui vocatur autopyros, utilior.*

de suo sibi) Sic Apicius lib. V. *suffundis jus de suo sibi*. Item: *de suo sibi jure pertangis*. & sic alibi.

cum mea re causa facio) Supra: *si quis vestrum voluerit sua re causa facere*; ubi nihil corrigendū liquet ex hoc præsentis loco. *Mea re causa*, est, *è mea re*, velut *causa*.

excellente Hispanum) Ratio postulat, ut scribatur, *excellens & Hispanum*.

me usque tetigi) Forsan hæctam corrupta, sic restituenda sunt. *De melle melius. Quæ tetigi circa, cicer & lupinum, Caluz arbitratu, & mala singula.* De melle, ait, melius aliquando edi, quam de scribibus, nempe, quia excellens fuit, quæ tetigi ex cibis circa positus, cicere videlicet ac lupino, feci arbitratu Caluz, quæ me orabat, non quod mihi placerent. Nempe inter viliores, erant cibos. Vide Martialem l. VI. ep. ad Turanium. Ne ergo videretur dedignari, uxor sic oravit.

38. *in mappa*) Martialis lib. II. ep. 30.

*Hæc cum condita sunt madente mappa,
Traduntur puero domum ferenda.*

habebo convicium] convicio me prosequetur. Petronius: *Propter morum differentiam odium habet.* Livius l. c. 10. *Ni parcat patri, habiturum infortunium esse.* Plaut. Amph. II. sc. 2. *Tu magnum malum habebis.*

me admonet) Mallem, admonuit, ut referatur ad Scintillam, quæ jussit eum ista capere hoc fine. Nam Scintilla *domina* Habinnæ, id est, uxor, uti liquet ex sequentibus. Uxores enim appellasse dominas, eruditi pridem docuere. Quamquam & servata scriptione veteri possit intelligi de præsentis admonitione, qua rogabat Habinnam Scintilla narrare, quæ sequuntur de carne ursina.

in prospectu habuimus) Suspicio, *in prospectum* conjunctim scribi oportere, ut sit, *improvisum.*

sapa] Plinius lib. XXIII. cap. 3. *Vino cognata sapa est, musto decocto, donec tertia pars supersit.* Sed quomodo hic sapa inter cibos? Mallem legere, *pa-*

pa, nisi & de his mox sequeretur. Forte fuit sapa inter imbuta quoque, non sola poculenta.

corde frustra) lego, *cordis frustra*.

epatia) Horum meminit Lucilius lib. VIII. *Gigeria sunt, sive adeo hepatica*. Puto ita dicta, quod ex hepate fierent.

concatum, pax palamedes) Ex his nil idonei exculpo, nisi quod id *pax Palamedes*, referam inter exclamations, putemque hic adhibitum propter artem & ingeniosam cibi preparationem. Palamedem inventorum raritate celebrem fuisse apud veteres vel ex proverbio est notum. Hinc ergo *pax palamedes* fuerit, pro *pax sit Palamedes*, hoc est, pace tua fiat, pace tua dixerim. Cicero in Somnio: *Ne me è somno excitetis, & pax sit rebus*.

oxicomina) Suspico, *oxigonia*, & de nescio quo aculeato genere cibi, quale est, quod tribulus vocatur, accipio.

pugno sustulerunt) Puto innuere, tactu prædicti cibi quosdam fuisse læsos. Verba quomodo emendem haud invenio.

perna emissionem) lege, *perna missionem*.

galbino) viridi, luteo, *χλωρόω*. Hinc apud Juvenalem, *aut galbina nasa*. Salmasius prolixè de colore hoc in magno opere.

cingillo) Philoxenus. *Cingillus*, *σπόφιον*, *ζώνιον*. Aliud Lexicon vetus. *Cingillum*, *ζωνάριον*. Legitur & in Glossis Tullii Tyronis p. 158. Habes ad hoc exemplum *vasillum*, apud Macrobius, pro parvo vase.

censina] Sic in editis est *cingulum cerasinum* ostia-
rii.

rii. *Cerasinus* autem color à ceraso, ut à cera *cerinus* à praso, *prasinus*. est vero dilute ruber.

phœcasieque inaurata) Mallem, *phœcasieque inaurata*. Græcum enim genus calciamenti est. Atque est *Φαυδάσιον*, ut ex Hesychio, Polluce, etiam Plutarcho novimus. Qui postremus facile ostendit non modo rusticum, quod Hesychius volebat, sed & civicum urbanumve fuisse, quando tribuit Antonino per Gymnasia una cum pallio ambulanti. Seneca commemorat in philosopho, eoque Pythagorico VII. Benef. cap. 21. Appianus in Sacerdotibus Alexandrinis, ut virile magis, quam muliebre fuisse appareat. Quo cum convenit, quod in Petronii *capulis* legitur.

crasimus] Suspicor scribendum *crasissimas*, ut respiciat, *armillas*, maxime cum mox sequatur deponere.

ex sobriiffa) Lego, *ex obruffo*, id est, *obryzo*. Atque *obryzi*, velut optimi prisimique mentio frequens apud idoneos auctores.

39. *mulieres compedes*] Corrige, *mulieria compedes*. Sic nos *baceli despoliamur*. De voce *baceli* alibi dixi. *Despoliari* quoque notum Petronio. Sic enim dicitis: *despoliatus ergo retro ad diversorium tendit*. Per *compedes* indignabunda ironia intelligit *annulos dictos*. Manilius.

Et pedibus niveis fulserunt aurea vincla.
debet habere) Superiora requirunt, ut legamus, *debet*.

Millesimis Mercarii) Hæ an alibi *millesimæ* occurrant, ego me nescire fateor. Deliberent hic eruditi.

capsellam) capsulam, sic dictam, ut apud Plautum *cistella*, unde nomen *cistellariae* est factum. *Capsellas* habes apud Ulpianum l. 12. ff. de Instit. vel Instrum. leg.

excattariffastime) verbum hoc, ut suspicor, formatum est à *καταρρίσσω*, id est, radices ago, ut *excattariffare* sit, radices extrahere, hocque velit locus, tu hoc impendio, quod faciendum mihi fuit in ista crotalia, omnes pecuniarum vires absumisti mihi. Nisi malis derivare à *καταρρίεω*, quasi diceret, omnem succum & humorem irriguum abstulisse.

fabam vitream) Sic per indignationem quasi vocat *crotalia* prius dicta, id est margaritas certas, sic à sono, quem edebant collisæ, vocatas, ut est apud Plinium lib. IX. cap. 35.

saucia) vino, an, quod magis credo, his Habinnæ dicituris tactæ læsæque.

diligentiam matri familie) Scribendum, *matris familie*.

coherent] Petronius in editis: *ne sic coherentes malignior fluctus distraheret, utrumque zona circumventi cinxit.*

correctos) Scribe, *correptos*.

An, an, illa) Corrige, *Ab, ab!* Habes saepe apud Comicos.

imam rubore faciem) *Tò imam pravum est.*

scrobemque) Legendum, *scobemque*. Lampridius in Heliogab. cap. 31. *Scobe auri porticum stravit & argenti, dolens quod non posset & electri: idque frequenter, quasunque fecit iter pedibus.*

T

Habe.

habetis mensas, si quid) Post, *mensas*, pingendus est asteriscus. Defunt enim hic aliqua.

40. *sedebat*) At eorum fuit proprium, *stare*. See III. de Benef. *Servus, qui cœnati ad pedes steterat*. Sed nimirum inter ebrios hic omnia confusa, *servi* liberorum morem induunt, de quo Ciacconi prolixè.

acidior) Petronius in editis: *paratissimus puer minus me acido cantico exceptit*.

ut tunc primum) Petronius iterum: *Itaque tunc primum Dorida vetus amator contempsi*. Alibi: *tunc primum bona fide pueri basium dedit*.

Aliquando dedisset) Corrige, *desisset*, vel *desisset eum mittendo*) Hæc corrupta sunt. Quid? si: *ego, ad circulatores eum mitte*. Cætera non elucent, sequentia testantur, esse mutila. *Circulatores* sunt, qui clamore magno in circulis multitudinis carnivora recitant, aut res venditant. Glossæ. *circulator* $\chi\lambda\alpha\gamma\omega\gamma\omicron\varsigma, \acute{\alpha}\gamma\acute{\upsilon}\rho\eta\varsigma$.

Desperatus) Puto servi esse nomen.

omnis Muse mancipium] Sicut supra, *omnis Minerva homo*, de eo, qui facile artes discit quasvis.

omnium nummorum) Scribendum est *nummorum* ut jam monui superius, ubi vide.

namque strabonus est) Lego, *nam quod strabo bonus est, non curo*. Strabo est, cujus oculi sunt distorti, notum.

sicut Venus spectat) Habet oculos Veneri similes. Nempe Venus quoque putabatur straba, quam homines honoris gratia dicere malebant *patam*. Ovidius *us Artis amat*. v. 659, ubi agit de vitiis oculorum.

Si qua straba est, Veneri similis; si uava, Minerva.

Sic enim versum illum erudite corrigit N. Heinsius, quem & de straba Venere agentem pluribus ibi vide. Varro apud Prisc. lib. VI. *Non hæc res de Venere patz, strabam facit ἐτερόφθαλμον.*

oculo mortuo) cæco, nil vidente. Sic, Lacerti senis athleta mortui, apud Ciceronem in de Senect.

emit retentis) emi trecentis legendum esse liquet.

agaga) Suspicio scribendum, apaga est, ab ἀπάγειν, pro fur est, aufert, abducit secum, quod potest. Nisi malis *agapa, ἀγάπη,* quia sequitur statim apud nostrum, *Scintilla, noli Zelotypa esse.* Porro sic innueretur domino suo fuisse in deliciis subinde.

ad cognosco) Philoxenus. Ad cognoscit, ἐπιγινώσκει.

nihil sibi defraudit) Hoc vero est nullius precii. An scribendum, nihil sibi detrabi audit? Audit laudes suas sine fuce plenè integreque celebrari. Sic joco potuit dictum esse.

parentat) Quid hic est parentat? Legerem divisim, par extat, hoc est, hac re nemo est par, illi nempe Capadoci.

debatuere) gladiatorium est batuere, fitque baculis per imaginarium certamen. Sveton. Calig 32. Mirmillonem è ludo rudibus secum batuentem. Hinc ergo debatuere, ut depugnare, debellare, ac similia.

tace linguam) Ratio postulat, tace lingua.

41. *molionum fato egit) Suspicio, mulionem fato egit. Illud fato explico, sermone, loquela, clamore, nisi malis, fatu. Mulas voce agi notum est, & docet eleganter istos mulionum clamores vel unicus Claudianus, in Epigr. de mulabus Gallicis.*

Absentis longinqua valent præcepta magistri.

Hæc sistit rapidas, hæc properare facit.

Læva jubet: lævo deducunt limite gressum.

Mutavit strepitum, dexteriora petunt.

santo melior) Terent. Heaut. III, sc. 2. Tanto
ele melior.

Massa) Servi nomen.

epidipnis) ultima pars cænæ. imo post cæniæ
Martialis XI. v. 16. *Hinc seras epidipnidas parabit.*

turdis iligine) Scribe: *turdis*, *siligine*, ut vult Nob
Heinsius.

monstruosus) Varro apud Gellium III. cap. 16. *cit,*
non recepisse hujusmodi quasi monstruosas varietates.
Sic enim ibi habent, teste Vosio, libri veteres,
confirmat meus in mēbrana. Glossæ *τεργατῶδης,*
struosus, portentuosus. Tertull. de Resur. c. 9. *de poste-*
ritate monstruosum. Apulejus *mirati monstruosas*
ni delicias.

mirabar, inquam) Hæc sic lego: *mirabor, inquam,*
nisi omnia ista de fricta sunt. Plaut. Amphit. I. sc. 1.
ra sunt, nisi invitavit sese in cœna plusculum. Petronius
similiter, quanquam sensu contrario: *non miror,*
populus lapidibus prosequitur. De *fricta*, *putare,*
quam mallet *fricto.* Glossæ. *ταγανισόν, frictum.*
Philoxenus: *Fricta, τρυανητά.*

de bulla) Quomodo, *de bulla?* Puto fuisse, *de bulla*
hoc est, *de vulva.* Ita supra fuit *berbex*, seu *bervix,*
vervex. Nempe vulva porcæ in precio apud veteres
res; & hic omnia de porca in sequentibus, *per-*
dum, perna, &c.

de colapio] Hoc corruptum est. Num scribendum, *de coliphio*. Coliphium est genus panis, cujus meminerunt Plautus & Juvenalis, sicut quidem vulgo putant. At quid hic panis? Rectius Salmasius, qui appellat partem animalis aridā maxime ac siccam, ut est femur, aitque Græcis non *κωλύφια* solummodo & *κωλήνας*, sed & *κωλήπια* dici, quod cum nostro convenit proxime.

Attulit illi Romam unus) Corrige, ut volebat N. Heinsius: *attuli illi Roma munus*.

Norico ferro] quod effoditur ex alpibus Noricis, in quibus venæ ferri optimæ. Plinius XXXIV. cap. 14. *Alicubi vena bonitatem hanc præstat, ut in Noricis*. Adde Martialem IV. ep. ad Lucium.

mucronem ad buccam probaremus] Quomodo apud Svetonium in de Cl. Rhetor. cap. 16. Sextum Clodium jocatum legimus, *Fulviam Antonii uxorem, cui altera bucca inflatior erat, acumen stili tentare*.

42. *vixam ad locum*] Suspicio, scribendum esse, *vixam ob lorū*, putoque *lorum* illud intelligi, quo res vincitam quisque ad collum forte habebat amphoram. Nam loris suspensa gestasse istæ onerosiora, & res docet ipsa, & exemplum lecticarum, de quibus videat Electa Lipsii, qui volet, nos quoque aliquando in de re vehicularia monstrabimus.

sententiam tulit] sic videlicet, ut ea se contentum redderet. Sic *ferre consilium* apud Martianum lib. 1.

Consilium vis ferre meum —————

T 3

è castris

è castris labentia) Illud *castris* hic ineptum est. Puto *testis* scribendum. Et fuere fictiles amphoræ, ut notum. Nisi malis, *crustis*. Interpres vetus Horatii *Cruquo* editus: *Crustas* quando in feminino dicimus, *fragmenta* significamus.

coronis junxissent) Scribe, etiam N. Heinsius *sententia, vinxissent*. Horatius I. Carm. 7.

Tempora populea fertur vinxisse corona,

Et si prasinianus) corrige: *Et, si prasinianus es*. De cent sequentia abunde, ubi de prasinæ factionis victoria. *Prasinianus*, qui prasinæ favet factioni. quam forte rectius sit, *prasinus*. Antonius vita sua. *Τὸ μὲν πρᾶσιανὸς, μὲν βεβητιανὸς*. Neronem mirum quantum favisse factioni prasinæ, res est notissima vel ex Svetonio.

Dic Et Menophile) Suspicio scribendum, *Menophile*.

Diffusus) An liberior effusior factus, ut ad animum referatur? Sic *diffusionem animi* dixit Seneca de vita beata cap. 5. Inclino eo potius, ut accipiam pro *confusus*, quod habet infra in re non ab similitudine *qua voce confusus Trimalcio*.

unum lactem) Plaut. Bach. V. sc. 2. *nec lactem, nec lanam ullam habent*.

aquam liberam gustabunt) liberabuntur ex servitute. Ovid. I. Amor. el. 6.

— *Sic unquam longa relevere catena.*

Nec tibi perpetuo serva bibatur aqua.

43. *pingas*) Hoc suspectum est. Fuit nempe lapidarius Habinnas, ut liquet ex superioribus. at lapidarii non pingunt. An legendum, *fingas*? nil definitum.

petractis omnes pugnas) Mallem pro, *petractis*, quod

quod est nihili, *peractas omnes pugnas*. Quomodo apud Virgilium sunt *peractæ cædes*, apud Ovidium, *peracta bella*.

in fronte) Putes rectius, *in frontem*, quia sequitur, *in agrum*. Sed sic & Inscriptio vetus apud Gruterum p. 851. & Horat. I. Sat. 8.

Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum.

pomæ) Suspiciatur Nob. Heinsius, *pompe*. Quid? si *pomi*. Sane arbores ad ornatum sepulchrorum adhibuisse, docent veteres. Vide Meursium in Funere c. 41. ubi de buxo & palmite. Augusti Mausoleum circa alnos habuit, ut Strabo auctor est lib. V. Postremo Ulpianus l. æde sacra. ff de Contr. Empt. nominatim *intra maceriam sepulchrorum loca plura hortis, vel cæteris culturis servata* commemorat.

falsum est) Non concoqvo! malle, *falsum*. Cicero II. de Orat. *Valde hæc ridentur: & hercle omnia, quæ à prudentibus, quasi per dissimulationem non intelligendi, sub absurde falseque dicuntur.*

44. *epulum dedi binos denarios*) Conjunctio hic ommissa videtur.

amphoras copiosas) vino refertas. Quomodo Petronius in editis: *Fortunam copiosam cornu abundantæ* dixit.

velit, nolit) Seneca in Apol. *Velit, nolit, necesse est illi omnia videre*.

quare non vivamus) Petronius in editis.

Sic erimus cuncti, postquam nos auferet Orcus.

Ergo vivamus, dum licet esse bene.

conjeciamus) Petron. in editis. *in eundem locum me conjeci.*

vero] Scio, apud Ciceronem, in de L. L. & Terentii *Adelph. III. sc. 2.* illud *vero* poni etiam ab initio periodi; sed hic vel repetitio demonstrat, esse legendum, *vere, vere.* Respondetque hoc superius, *non pœnitebit.*

nihil malo] Suspicio est, scripsisse nostrum, *metuo*, i. e. non metuo, non adversum mihi est. Sic Terentius, *nihil audio ipsum.*

subsequi) puto recte se habere, ponique pro *subsequi* qui cœpit, vel *subsequēbatur*, notissima narrantium figura.

45. *servatione acutissima*) Puto hic, *se notione acutissima*, scribendum esse. Sane *se* requirit sequens *redemerat*, quod cum altero vocabulo male junctum peperit præsentem lectionem.

latranti sparserat) cani objecerat. Horatius III. Carm. 15. Desine.

— *stellis nebulam spargere candidis.*
de latrante diximus ad Phædrum nostrum.

evocatus cibo) invitatus, allectus. Ita Silius lib. VI.

Evocate liquidis piscem penetralibus esca.

cœperat notum esse) Credo quia in piscinam ceciderant. Sed non dissimulabo, videri legendum, *notum esse*, propter algorem nempe, ut se balneo cœperant facerent.

eo loco ipso] Mallet Nob. Heinsius, *ipse.*

& *gingilipho*) *Suspikor*, *gingilismo* scribi oportet. Hefych. γιγιλισμὸς, γαργαλισμὸς ἀπὸ χειρῶν, γὰρ ἑαυτοῖς *sibi ludos faciunt*) Versus vetus apud Varronem citante Nonio in cernuus. *Sibi pastores ludos faciunt cernui.*

46. *in solo, quod Trimalcioni perii aptatur*) Videtur corrigendum: *in folio, quod Trimalcioni per duos aptatur, descendimus*. Illud *in folio descendimus*, simile est *in balneo sequi*, quod initio habuimus. Per duos autem cenfeo, quia post *per* in voce *perii aptatur* sequuntur duo i, quæ puto esse numeralia. *Solium aptatur, ut convivium aptatur* apud Pomponium Nonio teste. *Naves aptantur* apud Sveton. Tib. 94.

ancolosque piscatores] quid hic faciunt piscatores? num & illi inter lautitias muliebres? Fateor me hæc non expedire.

babatoriam facit) Etiam hoc aliis explicandum relinquo. Puto tamen, *barbatoriam* scribendum. Glossæ Philoxeni *Barbatoria, πωγωνουργία*. Intelligo hoc autem, de solenni barbæ rasura, cum primum ponitur, & consecratur Deo, quod verosimile est factum cum pompa & convivio. Imo docet aperte Juvenalis Sat. III. v. 186. Adde ibi interpretes, & quæ de ritu hoc notavit Hottomannus in *de Barba*, cap. 6.

micarius) Suspicio scribendum, *micarius*. Mi pro mibi.

trajecit in dextram manum] transtulit. Cornel. Nep. vita Atti. c. 3. *Ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiari [Athenas] magnam partem fortunarum trajecit.*

hic buccinus) Adscribam, quod habet Barthius lib. XXXIX. Adver. 6. ex Isidori libro Ms. Differentiarum: *Mirum, ait, unde habeat, quod buccinum,*

clangorem dicat. Subdit deinde verba Isidori. *Buccina, est tuba, qua signum datur in hostem; buccinus est ipse clangor.* Cogitent hic eruditi. Nam apud nostrum *buccinus* non est canor, verum cantor, sive, qui canit. Sane cum legatur *buccina*, & *buccinum*, usurpeturque de re, non videtur repugnare *buccino* de persona. Nisi planè putemus, scripsisse nostrum *hic buccinio signum dedit*, quod videtur rectius.

animam abjiciet) seipsum spoliabit vita. Ita vitam expellere dixit Tacitus XVI. An. c. 19.

Laceratus) Scissus in partes. Supra: *Ceterū ad scindendum aprum non ille Carpus accessit, qui altitia laceraverat.* Et sic Petronius in editis: *Procesit statim scissor, & ad symphoniam ita gesticulatus laceravit obsonium.*

matheis) Supra, *matteis.*

Hinc) Scribo, *Hic primum.*

47. *ex quo jus firmum*) *ex æquo jus firmum* legit Heinsius, i. e. ut probaret, id demum firmum esse jus, quod sit æquum.

prædicare) compellare, vocare, dicere. Plant. Pseud. l. sc. 2. *Ut civitas nomen mihi commutet, meque ut prædicet leone ex Ballione, regem Jovem.*

canis) i. e. impudens. Teren. Eunu. IV. sc. 7. *Verò, canis? siccine agis?*

confusus, offensus) Hoc *offensus* glossam puto esse & *confusus.*

in faciem Fortunatæ immisit) conjecit. Petronius in de Reip. statu turbato.

In medias immittite lampadas urbes.

urceolum frigidum) *Suspiciabar primo, urceolo frigidum.*

gidam. Nunc nil muto. Admouet frigidum urceolum ad malam, ut tumorem deprimat, quem immissus faciebat calix. Nos hoc sine cultrum frigidum imponere solemus.

non me misit) Scribo pro his valde corruptis: *Quid enim, inquit Ambubaja, non me misit, si de matra illam sustuli; hominem inter homines feci.* Dicit sustulisse illam *de matra*, quod paupercula fuisset ante, ipseque eam fecisset divitem. Nam mulieres plebeie ipsæ conficiebant panem. Plin. lib. XVIII. cap. 10. *Ipsi panem faciebant Quirites, mulierumque id opus erat, sicut etiam nunc in plurimis gentibus.* Imo erant inter seruitia, *mulieres, quæ pacem coquunt*, uti novimus ex Ulpiano l. 12. ff. de Institut. vel instrum. leg. Qualis erat forte hæc ipsa Fortunata. *Misit, est, omisit, missum fecit*, ut sæpe. *Si eleganter, pro siquidem.* Virgilius l. Geor.

Liber & alma Ceres, vestro si munere tellus

Chaoniam pingvi glandem mutavit arista.

Servius ibi: *Si siquidem.* Adde cætera.

in sinum suum conspuit) maledicendo marito. Dicitur de eo, qui se ipsum lædit in aliis, qui sibi ipsi nocet.

codex) stipes, stulta. Terent. Heaut. *Quæ sunt diæta in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus.*

somniatur) Deponenter, pro *somniat*. Sed hoc nupiam est observatum. Quare suspicor, postremam Syllabam male adglutinatam esse, & fortasse fuisse: *somniat. Ac ita.*

Cassandra caligaria) Cassandra ob proterviã notata apud veteres, & est Triphiodorus, poeta, cui propterea

pterea *κρυπτοῦσα* dicitur in Excidio Trojano, ut alibi
cubi notavit Junius. Itaque sic vocat Fortunatam
per convitium Trimalcio. *Caligariam* autem dicitur
loco *militaris*, quasi quæ ornata sit caligis, propter
militum calciamento. *Caligarius* alias est apud Plin-
nium lib. XXXIV. cap. 14.

dipondarius) à *dipondio*, id est, a sibus duobus
quod in veteribus Petronianis legitur. Sic *sestertius*
rius, sic *centenarius* in superioribus.

unguentaria) Unguentariam memorat Plinius
VIII. cap. 5.

here) heri. Ita Plautus locis pluribus, Juvenalis
alii.

proxime seduxit) abduxit seorsum in proximum.
Petroniana edita. *seduxit me paululum à turba*. Sed
ignoro, annon rectius sit, *proximo*.

dum bonatus ago) Hoc desperate corruptum est.

nolo videri lenis) Haud dubie corrigendum: & vo-
lo videri lenis.

me ungvibus quæras) omissa est conjunctio *ut*, sic
ut solet sæpe in talibus, *ungvibus* porro *quærit*, quæ
ungvibus studet eruere ac effodere sepultum e-
terra.

mortuus quidem) etiam post mortem.

malum dare] Ita Plautus, Terentius, alii.

mortuum basiet) Quod alias faciebant conjuges
cognati proximi, amici in signum pristini amoris
Confer. Kirchman. I. Funer. c. 5.

48. *nemo nostrum non peccat*) Hæc sententia pri-
dem ponitur in editis.

ut effrangeretur) mitigaretur, & pateretur se per-

tot preces superari. Ovidius simplici sic usus est
VIII. Met. v. 508.

Nunc animum pietas, maternaq; nomina frangunt,
Pariter Lucanus l. v. 364.

———— *pietas patriique penates*
Quanquã cede feras mentes animasq; tumentes
Frangunt —————

ab oculo) à primo aspectu.

tbretium sibi de diariis fecit) Lego, pretium sibi de
diariis fecit. Litera initialis in voce *tbretium* male ex
fine præcedentis vocabuli adglutinata est. sequens
vero est inversa illa, quam substituimus. *Pretium fa-*
cere de diariis, pro *pretium diariorum facere,* quod di-
citur, ut *pretium facere laboris, operæ ac similia.* O-
vid. l. Amor. 10.

Et pretium, quanti gaudeat, ipsa facit.

Diaria, sunt unius diei alimenta tenuia servorum, ut
Petronius usurpavit in pridem editis. Horum fiunt
pretia, cum venduntur. Quod solebant servi fru-
gi, genium defraudando suum. Vide Terent. Phorm.
l. sc. 1.

artisselium) Prodigiosa vox, de qua quid faciam,
ignoro. Suspicabar, arcisolum, intelligebamque in-
strumentum, solis radiis arcendis, quod est alias um-
braculum. Nunc relinquo aliis cogitandum.

fulcipedia] Etiam, quid hoc sit, non dispicio. Pars
*posterior convenit cum Græco *wasdeia.* Num scri-*
*bendum, *dulcis pedia.**

bonum tuum concoquas) felicitate tua utaris, eaque
vivas contenta; illam patiaris. Ita Cicero τῆς conco-
quere utitur.

clavo

clavo tabulari) magno, firmo, quo in conjungendis tabulis ligneis utimur. *Tabulare* namque, quod ad ligneas spectat tabulas, habesque hoc vocabulum apud Plinium lib. XXXIV. cap. 9. Videtur animo habuisse, quod legitur in Cicerone Ver. p. hoc beneficiū, quemadmodū dicitur, *trabali clavo spectaret*. Quanquam cum hic sit *trabalis clavus*, non *tabularis*, cogitandum fuerit, an se recte habeant notum. Nam & Horatius I. Carm. de Fortuna.

*Te semper anteit seva Necessitas
Clavos trabales, & cuneos manu
Gestans aëna* —————

vivorum meminerimus) Cicero de fin. V. Verborum proverbii admonitu, *vivorum memini*.

corcillum) Hoc non assequor: mallet, *corculum*. Plinius VII. cap. 31. *Cato corculos apud Romanos nominatos refert, qui sapientia prepollebant*. Nihilvis *corcillum*, ut sit, *cor, corculum, corcillum*, sicut *os, oscillum, oscillum*.

quisquilia) Glossæ Philoxeni. *Quisquilia*, *καλα*.

bene emo) perire, docte. Sic, *asimulare bene*, apud Terent. in Andria.

stertem) Convitium est, ex tempore per iram formatum, ut solet in talibus, & apud Plautū frequens est, à *stertendo*, quasi quæ ignava sit, & somnolenta.

candelabrus) Cæcilius apud Nonium. *Memini candelabrum ligneum ardentem*.

ad summa) Lege: *Ad summā*, & à præcedentibus separa per punctum. Non est alia frequentior forma.

mula in Petronio, etiam olim divulgato. Cæterum hoc vitium paulo post recurrit.

ad illum me uri) Corrige: *ad illum metiri*, candelabrum scilicet, ac sic explorare incrementa meæ staturæ.

rostrum) os. Plautus Menæch. I. sc. 1. *Apud mensam plenam homini rostrum deliges.* Varro Periplus. II. *Itaque videas barbato rostro illum commentari.* Similiter Lucilius Sat. IX. Vide Nonium in *Rostrum*.

49. *ipsimi*) pro *ipsi mihi*, hoc est, in utilitates meas, ad mea commoda. Sic exponit illud *mibi* Scholiastes vetus Barthio laudatus ad III. Theb. Statii, ubi sic Poëta, v. 14.

— *raperent mihi funditus Argos.*

Mibi, ait, *meo commodo.*

Et accepit patrimonium laticlavium] Possis ad præcedens, *cerebellum* referre. Mihi tamen rectius videtur, *acepi*. Patrimonium *laticlavium* est, senatorium, quod ante Senatorii fuit. Cæterum qui fuerint hi Senatorii, alias & Laticlavii vocati, docet prolixè Casaubonus ad Svetonii Augustum cap. 38. cui simul addi potest Neronis cap. 26. Puto autem hoc velle, factum officiositate sua, ut post mortem domini, substitueretur ipse à Domina, fieret maritus ejus, & mox hæres una cum Cæsare bonorum antecessoris sui simul atque domini, qui fuerit laticlavius.

Et tunc erat contra aurum) hoc est, vānibat contra aurum erat tam earū, ut compararetur æquale. Suspicio tamen scripsisse nostrum, *erat contra auro*, ultimaq; literam ex sequentia voce male ad hanc esse transla-

translatam. Plautus Epidico. III. sc. 3. *Non carus* *ro contra*. Sic idem in Curcul. *Auro contra cedo* *destum amatorem*. In milite: *Cedo treis mihi bonis* *orichalco contra cum istis moribus*. In Pseudolo-
thalco contra non carum fuit meum mendacium.

naufragarunt) naufragium fecerunt. Sic Sidonius
 IV. ep. 21. *minus naufragat*.

me defecisse) vires omnes amisisse, factum esse
 perem, post tot nummorum jaçturam. Sic Petrus
 in vulgatis de lumine: *Defecerat positum in me*
numento lumen.

gusti fuit) puto, *gustui fuit*. h. e. non gustavi.
tanquam nihil facti) An scribendum, *tanquam*
factum, puta, *miki sit*, tanquam nihil mihi accidit,
 nullus casus me afflixerit?

magnam fortitudinem habet) Ludit ambiguitate.
nam fortitudinem habet, est idem, ac, *fortis est*. Ut ha-
 bet dignitatem, favorem, honorem, & similia; juxta
 vero significat & adjunctam habet fortitudinem,
 sicut oporteat eum esse forti animo ac magno, qui
 ædificare cupit magnam navem.

sepladium) Hoc non assequor. Video quidem
 Vosium in Glossario seu Lexico Originum sic scri-
 bere: *Est seplasiarii vox à seplasia, vel sepladium; que*
modo vocari solent aromata, & simplicia medicamenta,
ac unguentorum deliciae. Ita usi Varro, Plinius, & Ap-
sonius. Sed haud persuadet: omnes enim hi de lo-
co, ubi talia venduntur, non de rebus ipsis mercibus
ve agunt. Varro: Ἀνθρωπόωλι: Doti dato in
lam Chium, agrum Cacubum, Seplasia Capua. & in Sy-
pephes. Hic narium Seplasia. Plinius XXXIV. cap. 11.

Credunt Seplasia, omnia fraudibus corrumpenti. item, fraus Seplasia sic queritur eis. & lib. XVI. cap. 10. & inde fraus Seplasia. Ansonius.

Ære Seplasia decipiare cave.

Sed & cæteri, qui voce hac utuntur, nullum alium ejus norunt sensum. Unde adducor, ut existimem, apud nostrum esse compendium scripturæ, legique debere, *seplasiariam*, ut subintelligi possit *rem*. Est enim *seplasiariæ*, ut *seplasiarius homo*, significatque illud omne, quod primis temporibus in Seplasia, Capuæ foro vendi solebat, ut sunt pigmenta, thura, pharmaca, aromata, & id genus varia, quæ una voce specierum hodieque appellantur.

Hoc loco] Senec. ep. 16. *Hoc loco dicet aliquis, liquet immundissimos fuisse. Sic alii sæpe.*

in manu posuit) dedit. Convenit Plautinum illud in *A. sin. I. sc. 1. Tene ego defraudem, quoi ipsi nihil est in manu.* item *sc. 3. Si mihi dantur duo talenta argenti numerata in manum.* Terentius quoque in *Phorm. IV. sc. 3. eho dic, quid vis dari tibi in manum.*

cito fit) Corrige, cito fit.

Corrotundavi) conglomeraui, conglobavi. Horatius sic usus simplici lib. I. ep. 6.

Mille talenta rotundentur, totidem altera porro. Scholias tes Cruqvii, *rotundentur, i. e. compleantur, omne enim, quod rotundum est, ab omni parte perfectum est.* Ipse Cruqvius: *rotundari, ut mihi videtur, est redire in circulum, ut si dicamus mille talenta millies, aut si mavis, rotundari est, in se redire, ut unitas in se redit ad numerum denarium.* Puto, nihil horum vel le Horatium. Potius, quia speciem rotundam ha-

U

bet

bet acervus omnis, ideo, quicquid in acervum congeritur, rotundari dicitur, & corrotundari, non fecerit atque conglobari, quod à globo, pariter rotundum proficiscitur. Adde quæ superius dixi ad p. II.

Et cæpi] Puto plane, scribendum, Et cœgi. *negocium meum agere, exoravit*) Distinctio est pervacua. Hoc ait, obtinuisse precibus Mathematicum, etiam ab invito, ut in rem alterius multa diceret. Sed sic scribendum erit: *nolentem me exoravit non nolente.*

conciliator deorum) Non placet. Lego, *consiliator deorum*, & accipio de eo, qui consilia deorum expetit, hoc est, qui ex astris & similibus colligit divinam voluntatem. Nam & hoc veteribus *consiliare*. Hoc *consiliantes divi*, Apud Horatium, quorum alter alterius expetit consilium. Cicero sic usurpavit *consiliarii* vocem lib. III. de Leg. c. 19. ubi de Augure. *Est autem boni auguris meminisse, Jovi optimo maximo se consiliarium atque administrum datum.* Habes aliam *consiliatoris* vocem apud Phædrum nostrum, atque alios.

abacia, Et acumi omnia exposcit) Scribo: *Ab acumi omnia exposuit.* *Acia*, est filum in acu. Titinius apud Non. *Reliqui acus aciasque hero atque herestra.* Glosfæ veteres: *ῥόμυα, acia.* Eodem modo Philoxenus: *Mi, est mihi.* Supra: *non me bercules hac jactura gusti fuit.*

intestina mea) *intima, secretissima cordis meæ* gitata.

mecum habitasse] Pers. Sat. IV. *Tecum habitasse, tu dominam*) Sunt hæc verba Græculi illius, me

morat

morantis, quæ Trimalcio fecisset olim secreto. ut hic:
 effecisti ob res illas, ut domina, uxor tua evaderet.
 Hic enim verborum sensus; & confer præcedentia.

50. *felix in amicos es*) Lego: *felix in amicis es*, i. e.
 inis amicitias infelicitè, cum eis scilicet, qui adver-
 sus te non ita sese gerunt, ut amicos decet.

viperam sub ala nutricas) Credo, alludere ad id,
 quod est de Nerone apud Svetonium cap. 8. *Fabula*
exorta est, deprehensis in lecto ejus cum cervicalia
serpentis exuviis, quas tamen aureæ armillæ ex volunta-
te matris inclusas dextro brachio gestavit aliquam diu.
 De serpentibus, quas in deliciis habuere, docet alio-
 quin Seneca II. de Ira. c. 31. Martialis lib. VII. epig.
 de Se.

templum) abusive, propter magnificentiam &
 splendorem, qualis esse templorum solebat.

susum) In superiori parte ædium. Varro I. de R.
 R. c. 6. *Qui colunt deosum, magis estate laborant, qui*
susum, magis hyeme. Sic in decreto veteri de finibus
 inter Genuates & Veituros apud Gruter. p. 204. in
 Pandectis Florentinis sæpe, quod jam docti viri an-
 notarunt.

cellationem) Valde mihi hoc suspectum est voca-
 bulum. Quod enim? cellæne in superiori ædium
 parte?

viperæ hujus sessorium) viperam appellat Fortuna-
 tam per indignationem & iram, quia exsibilare i-
 psam solebat. Germanus ad Varum apud Florum
 lib. IV. cap. 12. recisa prius lingua ejus: *tandem vi-*
peram sibilare desiste.

sefforium) sedes, habitatio, conclave. Sed hæc vox alibi non lecta est, & dubito de integritate ejus.

hospitium hospites capit) Scribe, *hospitiū* M. *hospit* capit. Littera numeralis ob similitudinem præcedentis perperam omissa est. *Hospitium* locus est in ædificiis peculiaris, excipiendis hospitibus destinatus. Hoc sensu Florus Ostiam appellavit *hospitium urbis*, quod totius mundi opes reciperentur.

habes, habeberis) absolute. Respexisse videtur, quod habet Lucilius I. Sat. . teste Schol. vet. ad Juvenalium III. isto versu:

Quantum habes, tanti ipse sis, tantiq; habearis.
vitalia) Supra, *bene elatus est, vitali lecto*; ubi videtur *Vitalia* sic usurpasse censeo & Senecam ep. 99. *Quantum multis cum maxime funus locatur? quam multi vitalia emunt.* Sic disertim habet meus membranaceus optimæ notæ, non *multis & emuntur*, unde postea in editis fecerunt *eruntur*, ac exposuerunt vel de exenteratis cadaveribus, vel de viscerum tractatione in viventibus, ut fit in ruptis. Verum prius repugnans consuetudini Romanæ recte Lipsius observat. Posteriorius haud convenit cum cæteris ejus loci, qui de morte agit, non de morbis. Igitur non aliter accipienda *vitalia*, quam quæ adornando funeri sunt necessaria. Quæ sic dicta fuerint ominus melioris gratia, pro *mortalibus*. Quomodo & *vitā* aliquando usurpasse pro morte docet Casaubonus ad Spartiani Hadrianum. & sunt ipsa Macrini verba apud Lampridium *mibi non multum superesse videtur ad vitam*, quod ipse recte explicat, *ad mortem*. Ut sic *emere vitalia* sit, comparare ea, quæ ad mortem funusque requiruntur.

runtur. Ut sunt vestes funebres, stragula, & hujusmodi.

in vinarium) puta, vas, quomodo est integre apud Ciceronem. Glossæ Cyrilli. *ὄνοφορεῖον, vinarium.*

51. *torum extremum*) lectum funebrem intelligit, quem jam tum paratum habuit Trimalcio, ut liquet ex superioribus.

dicite aliquid belli) velut defuncti laudem. Solebant enim clamorem dare circumstantes, brevibusque dictis virtutes defuncti celebrare, pium, bonum, benignum, & id genus nuncupare.

cornicines funebri strepitu) Ergo & hos habebant in funeribus, non solos tubicines, quod miror omisisse viros doctos, qui de funeribus egerunt. Seneca in Apocoloc. *Erat omnium formosissimum Claudii funus, ut scires Deum efferrī, tibicinum cornicinumque, & omnisque generis sonatorum tanta turba, ut etiam Claudius audire posset.*

servus libertinarii) Corrige, *servos libitinarii!* Ulpianus l. 5. ff. de Inst. a&. *Si libitinaris servum polinctorem habuerit, isque mortuum spoliaverit, &c.* Liquet, libitinaris habuisse servos suos, eosque ad varia ministeria funeris ornandi.

tam valde] Cicero in ep. ad Attic. *Quid opus est de Dionysio tam valde affirmare. in de fin. V. tam valde perhorrescere.*

tam plane] Terent. Heaut. V. s. 1. *Te miror, qui aliam tam plane scias.*